



T.C.
YENİŞEHİR KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 65497314-200-E.15762030
Konu : Ortaöğretime Uyum Programı

03.09.2019

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 02/09/2019 tarihli ve 15692578 sayılı yazısı.

Bakanlığımız Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün Stratejik Planı'nda yer alan “Plan dönemi sonuna kadar dezavantajlı gruplar başta olmak üzere, eğitim ve öğretimin her tür ve kademesinde katılım ve tamamlama oranlarını artırmak.” hedefi doğrultusunda, ortaöğretimde devamsızlık, sınıf tekrarı ve okul terkinini azaltmak amacıyla hazırlanan Ortaöğretime Uyum Programı ile ilgili İl Milli Eğitim Müdürlüğünün yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Hatun CİHAN
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek:
İlgi Yazı ve Ekleri (2 sayfa)
Ortaöğretime Uyum Programı Uygulama Kılavuzu
Ortaöğretime Uyum Programı Uygulama Yönergesi

Dağıtım:
Resmi ve Özel Lise Müdürlüklerine



T.C.
MERSİN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 68445147-604.02-E.15692578
Konu : Ortaöğretime Uyum Programı

02.09.2019

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün 29/08/2019 tarihli ve E.15543842 sayılı yazısı.

Bakanlığımız Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün Stratejik Planı'nda yer alan “Plan dönemi sonuna kadar dezavantajlı gruplar başta olmak üzere, eğitim ve öğretimin her tür ve kademesinde katılım ve tamamlama oranlarını artırmak.” hedefi doğrultusunda, ortaöğretimde devamsızlık, sınıf tekrarı ve okul terkini azaltmak amacıyla hazırlanan Ortaöğretime Uyum Programı ile ilgili ilgi Bakanlık yazısı ve ekleri ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Adem KOCA
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek:

- 1-İlgi Bakanlık Yazısı (1 sayfa)
- 3- Ortaöğretime Uyum Programı Uygulama Kılavuzu
- 4- Ortaöğretime Uyum Programı Uygulama Yönergesi

Dağıtım :

Gereği:

13 İlçe Kaymakamlığına (İlçe MEM)

Bilgi :

Din Öğretimi Hizmetleri Şubesine
Meslekî ve Teknik Eğitim Hizmetleri Şubesine
Özel Öğretim Hizmetleri Şubesine
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Şubesine



T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

Sayı : 37364034-604.02-E.15543842
Konu : Ortaöğretime Uyum Programı

29.08.2019

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : 24/06/2019 tarihli ve 84037561-10.06.01-E.12017312 sayılı yazı (Genelge No: 2019/9).

Bakanlığımız 2015-2019 Stratejik Planı'nda yer alan “Plan dönemi sonuna kadar dezavantajlı gruplar başta olmak üzere, eğitim ve öğretimin her tür ve kademesinde katılım ve tamamlama oranlarını artırmak.” hedefi doğrultusunda, ortaöğretimde devamsızlık, sınıf tekrarı ve okul terkini azaltmak amacıyla Ortaöğretime Uyum Programı hazırlanmıştır.

Ortaöğretime Uyum Programı ile ortaöğretim kurumlarında eğitim-öğretime başlayan hazırlık ve 9 uncu sınıf öğrencileri ile pansiyonlarda kalan öğrencilerin; öğrenim görecekları okul hakkında bilgilendirilmesi, akademik ve mesleki gelişmelerinin desteklenmesi, öğrencilere yeni girdikleri eğitim ortamına kısa sürede uyum sağlamalarına katkıda bulunacak becerilerin kazandırılması ve koruyucu bir eğitim ortamının oluşturulması amaçlanmaktadır.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren tüm ortaöğretim kurumlarında uygulanmakta olan Ortaöğretime Uyum Programı 2019-2020 Eğitim ve Öğretim Yılı Çalışma Takvimi doğrultusunda yeni öğretim yılı başında da uygulanacaktır.

Ortaöğretime Uyum Programı'nın uygulama sürecinde kullanılacak 3 kitaptan oluşan Ortaöğretime Uyum Programı seti, Genel Müdürlüğümüze bağlı tüm okulların yanı sıra geçtiğimiz yıl Din Öğretimi Genel Müdürlüğü ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı okullara da ulaştırılmıştır. Ayrıca söz konusu sette bulunan kitaplar ile Ortaöğretime Uyum Programı Tanıtım Videosu'na Ortaöğretim Genel Müdürlüğü web sitesinden (<http://ogm.meb.gov.tr/>) erişim sağlanabilmektedir.

Ortaöğretime Uyum Programı'nın; Bakanlığımıza bağlı resmi ve özel ortaöğretim kurumları tarafından gerekli hazırlıklar yapılarak okul yöneticileri ve rehberlik öğretmenleri koordinasyonunda, hazırlık, 9. sınıf rehber öğretmenleri ve belletici öğretmenler tarafından, branş öğretmenlerinin desteği ile Ek-1 Uygulama Kılavuzu ve Ek-2 Uygulama Yönergesi doğrultusunda 5-6 Eylül 2019 tarihlerinde veya eğitim-öğretim süreçlerini aksatmamak kaydıyla 2019-2020 eğitim ve öğretim yılının ilk haftasında uygulanması hususlarında,

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Mustafa SAFRAN
Bakan a.
Bakan Yardımcısı

Ek:

- 1- Ortaöğretime Uyum Programı Uygulama Kılavuzu
- 2- Ortaöğretime Uyum Programı Uygulama Yönergesi

Dağıtım:
Gereği:
-B Planı

Bilgi:
- Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne
- Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne
- Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğüne

UYGULAMA YÖNERGESİ

1. Ortaöğretime Uyum Programı kapsamında hazırlanan ve aşağıda isimleri sıralanan dokümanlar setler halinde (1 set 3 kitaptan oluşmaktadır.) Genel Müdürlüğümüze bağlı ortaöğretim kurumlarının yanı sıra geçtiğimiz yıl Din Öğretimi ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı liselere basılı olarak gönderilmiştir. Ayrıca dokümanlara Ortaöğretim Genel Müdürlüğü web sitesinden (<http://ogm.meb.gov.tr/>) erişim sağlanabilmektedir.
 - a. Ortaöğretime Uyum Programı Uygulama Kılavuzu Uyum Etkinlikleri
 - b. Mevzuat
 - c. Gençlerde Hijyen ve Cilt Sağlığı, Beslenme ve İlk Yardım El Kitabı
2. Ortaöğretime Uyum Programı'nın 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında uygulanmasına yönelik gönderilen resmi yazı, tüm ilçe millî eğitim müdürlükleri ve tüm ortaöğretim kurumlarına **ivedilikle** ulaştırılmalıdır.
3. Ortaöğretime Uyum Programı'nın, 24.06.2019 tarihli ve 2019/9 sayılı Genelge ile duyurulan 2019-2020 Eğitim ve Öğretim Yılı Çalışma Takvimi doğrultusunda, tüm ortaöğretim kurumlarında 5-6 Eylül 2018 tarihlerinde uygulanmalıdır. Bununla birlikte, okullar tarafından gerekli hazırlıkların yetiştirilememesi, veli ve öğrencilere ulaşılamaması durumunda program eğitim öğretim sürecini aksatmamak kaydıyla okulların açıldığı ilk hafta uygulanabilir.
4. Ortaöğretime Uyum Programı okullarda; okul yöneticileri ve rehberlik öğretmeni koordinasyonunda, hazırlık, 9. sınıf sınıf rehber öğretmenleri ve belletici öğretmenler tarafından, branş öğretmenlerinin de desteği ile uygulanacaktır.
5. Okul yöneticileri ve öğretmenlerin katılımıyla hazırlık toplantıları gerçekleştirilmeli ve görev dağılımı yapılmalıdır.
6. Ortaöğretime Uyum Programı'na yeterli katılımın sağlanması için öğrenci ve velilere gerekli duyuru ve bilgilendirmeler okullar tarafından yapılmalıdır. Duyuru ve bilgilendirmelerin yapılması için kullanılacak yöntem/yöntemler (okul web sitesi, e-posta, telefon, davetiye gibi) belirlenmelidir.
7. Ortaöğretime Uyum Programı hazırlıkları kapsamında, Ortaöğretime Uyum Programı Tanıtım Videosu Ortaöğretim Genel Müdürlüğü web sitesi üzerinden (<http://ogm.meb.gov.tr/>) okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından izlenmelidir.
8. "Ortaöğretime Uyum Programı Uygulama Kılavuzu Uyum Etkinlikleri" okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından incelenmelidir.

9. Ortaöğretime Uyum Programı kapsamındaki etkinlikler uygulanırken bu alandaki temel rehberlik ilkeleri anımsanmalı ve bunlara uyulmalıdır.
10. Ortaöğretime Uyum Programı 8 tema altında pek çok etkinlik seçeneği sunmaktadır. Bu etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin rahat bir ortamda ve zevkli bir şekilde okula uyum sürecinin desteklenmesi hedeflenmektedir. Etkinlikler öğrenci düzeyi ve okul/kurum koşullarına göre düzenlenebilir. Okullar tarafından oluşturulacak programlarda her temadan en az 1 etkinliğin seçilmesine özen gösterilmelidir.
11. Etkinlikler formal bir ders ya da zorunlu bir uygulama olarak değil, özendirici ve rahat bir ortamda zevkli bir şekilde gerçekleştirilmelidir.
12. Sınıftaki tüm öğrencilerin etkinliklere aktif katılımı teşvik edilmelidir.
13. Okulda özel gereksinimleri olan öğrenciler varsa, etkinliklerin bu öğrencilerin katılımını kolaylaştıracak şekilde uyarlanması için Uygulama Kılavuzu'nun sonunda yer alan Öneriler Listesi gözden geçirilmelidir.
14. Okulda pansiyon bulunuyorsa, pansiyonda kalan öğrenciler için de pansiyona uyum kapsamında bir plan yapılması gerekmektedir. Pansiyon için yapılacak programın temel ilkeleri, Ortaöğretime Uyum Programı ile aynı olsa da programın içeriği pansiyona uyum kapsamında değiştirilebilir. Kılavuzda pansiyona uyum için kullanılacak etkinlikler belirtilmiştir. Pansiyona yönelik Uyum Programı'nı oluştururken Uygulama Kılavuzu'nda belirtilen genel ilkeler göz önünde bulundurulmalıdır.
15. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı kurumlara basılı olarak gönderilen Uygulama Kılavuzları'nın sonraki yıllarda gerçekleştirilecek uygulamalarda da kullanılabilmesi için okullar tarafından muhafaza edilmesi gerekmektedir.
16. Ortaöğretime Uyum Programı izleme ve değerlendirme çalışmalarında kullanılmak üzere her okul, program kapsamında gerçekleştirilen etkinlikler, programda görev alan öğretmenler, yöneticiler ve görev dağılımı ile programa öğrenci ve veli katılımına ilişkin nicel ve nitel veriler ile görsellerden oluşan bir rapor hazırlamalıdır.

ORTAÖĞRETİME
UYUM
PROGRAMI
UYGULAMA KILAVUZU


Uyum Etkinlikleri




**ORTAÖĞRETİME
UYUM
PROGRAMI
UYGULAMA KILAVUZU**

Uyum Etkinlikleri


Uygulama kılavuzunda kullanılan işaretler ve bu işaretlerin anlamları:


 Kazanımlar

 Fotokopi

 Değerlendirme Soruları

 Süre

 Öğretmene Not

 Pansiyon

İçindekiler

GİRİŞ	6
Geçiş / Uyum Programları Nedir?	6
Ülkemizde Ortaöğretime Uyum Programına Neden İhtiyaç Duyuldu?	6
Geçiş/Uyum Programları Neden Önemli?	7
Ortaöğretime Uyum Programı Geliştirme Çalışmaları	9
Ortaöğretime Uyum Programı İçeriği	10
Uygulama Sürecinin Aşamaları	12
TANIŞMA ETKİNLİKLERİ	26
1. İsimler Ve Hareketler	27
2. Resmimden Söyle	28
3. Müzikli Balonlar	30
4. A'dan Z'ye	32
5. Sıfatlar Ve İsimler	33
6. Dedektif	34
7. Bul Bakalım	36
8. Tam İsabet!	38
9. Hoş Geldiniz Yemeği	40
10. Öğretmenlerimizi Tanıyalım	43
11. İç-Dış Halka (Yönetici, Öğretmen Ve Okul Personeli İçin)	45
OKUL TANITIM VE HOŞ GELDİNİZ ETKİNLİKLERİ	46
1. Eğlenceli Okul	47
2. Okulumu/Evimi Geziyorum	50
3. Hoşgeldiniz! (Üst Sınıflardan Yeni Gelen Öğrencilere)	52
4. Hoşgeldiniz! (Yönetici Ve Öğretmenlerden Yeni Gelen Öğrencilere)	54
5. Ailemize Hoşgeldiniz!	55
6. Mezunlarımız	56
7. Haydi Maça	57
8. Çevremizi Tanıyalım	58
9. Dilek Ağacı	60
10. Endişelerimi Uçuruyorum	62
11. Fotoğraflar Ve Mekân	64
12. Mekana Hoş Geldin	66

KURALLARA VE YÖNETMELİKLERE İLİŞKİN BİLGİLENDİRME ETKİNLİKLERİ	68
1. Sınıf Anayasası / Kurallarımız	70
2. Haklarımız Ve Sorumluluklarımız	73
3. Ödüller Ve Cezalar Cezalar	76
4. Kuralların Farkındayım	77
5. Yapmalı, Yapmamalı	79
UYUMU KOLAYLAŞTIRAN SOSYAL BECERİLERİ KAZANDIRMAYA YÖNELİK ETKİNLİKLER	80
1. Beklentilerimiz – Endişelerimiz	81
2. Arkadaş Aranıyor	84
3. Ne Yapacağımı Biliyorum	86
4. Anlat Bakalım	90
5. Çiz Çizebilirsen	91
6. Kademeli İletişim	94
7. Bizim Eserimiz	96
8. En Uzun En Kısa Çizgi	97
9. Büyük Resme Bakmak	99
10. İple Kare Yapmak	101
AKADEMİK VE MESLEKİ GELİŞİMİ DESTEKLEYEN ETKİNLİKLER	102
1. Vestiyer	103
2. Zaman Yönetimi	105
3. En İyi Nasıl Öğrenirim?	109
4. İstasyon	114
5. Konferansımıza Hoş Geldiniz!	116
6. Özlü Sözlerimiz	118
7. Basamakları Çıkıyorum	120
8. Bir Şarkı Çal	123
9. Geleceğim Kimde?	125
10. Benim Kartvizitim	127
11. Geleceğe Mektup	130
KORUYUCU VE DESTEKLEYİCİ EĞİTİM ORTAMININ OLUŞTURULMASINA YÖNELİK ETKİNLİKLER	132
1. Adım Oyunu	134
2. Bana Sağlıklı Olmayı Anlat	139
3. Çizgili Kaplumbağalar	141
4. Gel Beraber Oynayalım!	145
5. Krokiden Bul, Kurtar!	146
6. Kimliksiz Tanışma	148
7. Merhaba Doktor!	149

BUZ KIRICILAR / ISINMA ETKİNLİKLERİ	150
1. Sürpriz	152
2. İsimlik	153
3. Alışveriş Torbası.....	155
4. Kim Hatırlayacak?	156
5. Yap – Yapma.....	157
6. Lideri Bul	158
7. Bizim Hikayemiz.....	159
8. Üç Top.....	160
9. Birlikte Zıplıyoruz!.....	161
10. Bizim Müziğimiz: Yurttan Sesler	163
VELİ ETKİNLİKLERİ	164
1. Hoşgeldiniz! (Okul Aile Birliğinden Yeni Gelen Öğrenci Velilerine)	165
2. Beklentilerimiz – Endişelerimiz	166
3. Zaman Makinası İle Yolculuk	168
EK: Özel Gereksinim Duyan Öğrencilere Göre Yapılabilecek Düzenlemeler	169

Giriş

► GEÇİŞ / UYUM PROGRAMLARI NEDİR?

Geçiş, “herhangi bir durumdaki değişme, intikal” (Türk Dil Kurumu Güncel Sözlük) ya da “bir durumdan, bir yerden ya da bir aşamadan diğer bir duruma, bir yere ya da bir aşamaya geçmek” (The Free Dictionary) olarak tanımlanır.

Geçiş/uyum programları ise herhangi bir okuldan ya da sınıftan diğerine geçişi kolaylaştırmak için tasarlanan etkinlikler ve uygulamalardan oluşan bir programdır. Diğer bir deyişle, geçiş programları, öğrencileri bir üst sınıf ya da eğitim kurumuna hazırlayan, öğrencilerin uyumunu kolaylaştırarak geçişin getirdiği sorunları en aza indirmeye çalışan programlardır. Bu uygulamalar özellikle, öğrencilerin ait olmama ve tanınmama (fark edilmeme) duygularını azaltmak ve başarıyı arttırmak için geliştirilirler^{1, 2, 3}.

► ÜLKEMİZDE ORTAÖĞRETİME UYUM PROGRAMINA NEDEN İHTİYAÇ DUYULDU?

UNICEF’in desteğiyle MEB tarafından “Ortaöğretimde sınıf tekrarı ve okul terk sebepleri” ve “14-18 yaş grubunda olup örgün eğitim dışında olan çocukların eğitim ve çalışma durumları ile ihtiyaçlarının belirlenmesi” araştırmaları gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmalardan elde edilen bulgulara göre, sınıf tekrarı yapan öğrencilerin % 74’ü 9. sınıf öğrencileri ve 9. sınıfta okul terk edenlerin oranı % 28’dir. Araştırmanın bulguladığı sınıf tekrarı ve okul terk nedenleri Tablo 1’de yer almaktadır.

“Ortaöğretimde sınıf tekrarı ve okul terk sebepleri” araştırması kapsamında yapılan görüşmelerde bir öğrenci ve öğretmenin okula uyum sağlama ile ilgili ifadelerinden seçilen örnekler aşağıda yer almaktadır:

“İlk iki ay okula alışamadım herkes ilk günden arkadaş buldu, ben bulamadım hem onun sıkıntısı...” (Öğrenci)

“Uyum sorunu ve aile problemleri... Sevdiklerinden ve çevresinden ayrılmak bir dönemlik de (dokuzuncu sınıfın ilk dönemi) olsa öğrencinin performansını etkilemektedir...” (Öğretmen)

1 Akos, P. & Galassi, J. P. (2004). Gender and race as factors in psychosocial adjustment to middle and high school. *Journal of Educational Research*, 98, 102-108.

2 Butts, M. J. & Cruzeiro, P.A. (2005). Student perceptions of factors leading to an effective transition from eighth to ninth grade. *American Secondary Education*, 34(1), 70-81.

3 Fulk, B.M. (2003). Concerns about ninth-grade students' poor academic performance: One school's action plan. *American Secondary Education*, 31(2), 8-27.

Tablo 1: Ortaöğretimde Sınıf Tekrarı ve Okul Terk Sebepleri

SINIF TEKRARI NEDENLERİ	
• Ders çalışma alışkanlıklarının olmaması.....	(%59)
• Okulda ilgi duyulan etkinliklerin olmaması.....	(% 20)
• Öğretmen ile ilişkilerinde sorun yaşanması.....	(% 14)
• Yönetici ile ilişkilerinde sorun yaşanması.....	(% 10)
• Okula uyum sağlayamaması.....	(% 8)
• Kendini okulun bir parçası olarak görmemesi	(% 7)
• Kendini okulda güvensiz hissetmesi.....	(%6)
• Öğrencilerle sorun yaşaması	(%6)

OKUL TERK NEDENLERİ	
• Başarısızlık.....	(% 37)
• Okulu sevmeme.....	(% 28)
• Öğretmenle ilişkilerde sorun	(% 5)
• Okula uyum sağlayamama	(% 4)
• Okul kurallarını bilmeme.....	(% 4)
• Okulda kendini güvende hissetmeme	(% 3)

Yukarıda verilen araştırma bulguları özellikle 9. sınıf döneminde akademik başarısızlık ve okulu terk etme gibi sorunların yoğunlukla yaşandığını ve öğrencilerin akademik başarılarının artırılmasında ve okula bağlılıklarının geliştirilmesinde okula uyum sağlama sürecinin önemli olduğunu göstermektedir. Nitekim bu araştırma sonucunda geliştirilen politika önerilerinden biri de liseye yeni başlayan öğrencilere yönelik okula uyum programının geliştirilmesidir. Bu noktadan hareketle MEB ve UNICEF arasında imzalanan 2013 Yılı Çalışma Planı'nda ortaöğretim çağındaki çocuklar için bir uyum programı geliştirilmesi ve ortaöğretim öğretmenlerine yönelik gerekli eğitimlerin verilmesi planlanmıştır.

► GEÇİŞ/UYUM PROGRAMLARI NEDEN ÖNEMLİ?

Geçiş dönemlerine ilişkin araştırmalar, özellikle 9. sınıfa geçişin önemli olduğunu vurgular. Çünkü 9. sınıf, öğrencilerin “en fazla zorlandıkları” bir yıl olarak tanımlanır. Öğrencilerin bu yıla ilişkin deneyimleri, liseyi bitirip bitirmeyeceklerini belirleyebilmektedir.

Queen (2002)⁴, 9. sınıfa geçişe ilişkin yapılan araştırmaları inceleyerek şu sonuçlara varmıştır:

1. 9. sınıfta öğrencilerin notu ne kadar düşükse, öğrencilerin okulu terk etme olasılığı o kadar yüksektir.
2. 9. sınıfta kalan ve okulu terk eden öğrenciler yaşamları boyunca fiziksel, sosyal, duygusal ve ekonomik zorluklar yaşamaktadırlar.
3. Lise ne kadar büyükse, geçiş döneminin 9. sınıflar üzerindeki olumsuz etkisi o kadar büyük olur.
4. 9. sınıftan önce geçiş dönemleri yaşamış öğrencilerin okulu terk etme olasılıkları çok fazladır.

4 Queen, J. A. (2002). *Students transition from middle to high school: Improving achievement and creating a safer environment*. Larchmont: Eye on Education, Inc.

5. 9. sınıfların liseye uyumu, daha büyük bir okul, farklı çevre, dersle birlikte sınıf değiştirme ve daha küçük sınıflarda ders görme gibi faktörlerden dolayı daha karmaşık bir hale gelir.
6. Okulda kaybolmak, 9. sınıf öğrencilerinin en büyük korkularından birisidir.
7. 9. sınıf öğrencileri lise öğretmenlerinin, ortaokul öğretmenlerinden daha az yardımsever oldukları görüşündedirler.
8. 9. sınıf öğrencilerinin akademik ve sosyal olarak kabul edilmiş hissetmeleri için yaşamlarında onları destekleyen en az bir yetişkine sahip olmaları gerekir.
9. Geçiş döneminde olumsuz yaşantıları olan 9. sınıf öğrencilerinin daha fazla devamsızlık yaptıkları, düşük notlar aldıkları ve daha az arkadaşına sahip oldukları görülmüştür. Davranış problemlerine eğilimli olurlar ve olumsuz akran etkisine karşı daha savunmasızdırlar.

Neild'e (2009)⁵ göre, 9. sınıfın neden bu kadar zor olduğuna ilişkin modeller ya da kuramlar dört başlık altında toplanabilir:

1. **Gelişimsel model:** Bu model, okulun yapısından ve akademik gereksinimlerden bağımsız olarak, yaşamın kendisindeki değişikliklerin (ergenlik) 9. sınıfla çakıştığını ileri sürer. Bu dönemde ebeveyn etkisi ve gözetimi azalmakta, buna karşın akran etkisi artmaktadır. Akran etkisiyle risk alma davranışları da artmakta ve akademik performans düşmektedir.
2. **Yeni bir okul:** 9. sınıf sorunlarıyla ilişkili olarak önerilen ikinci model yeni bir okula başlamadır. Bu argümana göre bu geçiş, öğrencilerin ortaokulda öğretmen ve akranlarıyla kurdukları sosyal bağı koparmaktadır. Öğrenciler bir yandan yeni sosyal ilişkiler kurmak zorundayken bir yandan da yeni okulun rutin ve uygulamalarına uyum sağlamak zorundadır.
3. **Lise için hazırlıksız olma:** Üçüncü kuram 9. sınıfta karşılaşılan zorlukların en önemli kaynağı olarak öğrencilerin liseye yeterince hazırlıklarının olmaması olarak açıklar. Bu kurama göre, özellikle matematik ve okuma becerileri zayıf olan öğrenciler lisenin akademik talepleri altında ezilmektedirler.
4. **Lisenin düzeni ve iklimi:** Bu modele göre, 9. sınıfın bu denli zor olmasının nedeni, lisenin kendine özgü yapısı ve ikliminden kaynaklanmaktadır. Aşağıdaki her bir durumun öğrencilerin uyum sorunu yaşamalarına etki ettiği ileri sürülmektedir:
 - Öğretmenlerin önceliklerinin sadece derslerini vermek olması
 - Öğrencilerin kendilerini isimsiz ve yabancı hissetmeleri
 - Öğretmenlerin, öğrencinin diğer derslerde ne yaptığını öğrenmeye ya fırsatının ya da isteğinin olmaması
 - Lise öğretmenlerinin genelde zayıf akademik becerilerle liseye gelen öğrencilerle çalışma konusunda deneyiminin ya da eğiliminin olmaması
 - Öğretmenler için ortak planlama zamanı, disiplinler arası öğretmen ekibi gibi reformcu uygulamaları hayata geçiremeyen liselerde öğrenmenin daha az gerçekleşmesi
 - 1000 öğrenciden fazla mevcudu bulunan liselerde öğrencilerin öğrenme kazanımlarının daha az olması
 - Genellikle meslekte ve okulda yeni olan öğretmenlerin 9. sınıfa verilmesi

5 Neild, R.C. (2009). Falling off track during the transition to high school: What we know and what can be done. *The Future of Children*, 19, 53-76.

► ORTAÖĞRETİME UYUM PROGRAMI GELİŞTİRME ÇALIŞMALARI

Ortaöğretime Uyum Programının geliştirilme çalışmaları, MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü ve UNICEF tarafından 19-23 Ağustos 2013 tarihleri arasında Afyonkarahisar'da düzenlenen "9. Sınıf Pilot Uyum Programı Geliştirme Çalıştayı" ile başlamıştır. Söz konusu çalıştaya, Afyonkarahisar, Ankara, Bursa, Giresun, Hatay, İstanbul, Mardin, Rize, Sivas ve Yozgat olmak üzere 10 ilden Anadolu ve meslek liselerinden oluşan 12 lise pilot okul olarak katılmıştır. Çalıştaya her okulun müdürü, okul rehber öğretmeni ve bir 9. sınıf rehber öğretmeninin yanı sıra diğer genel müdürlüklerden temsilciler ve Teknik Destek Ekibi katılmıştır. Teknik Destek Ekibi'nin görevi, katılımcılara okula uyum sağlama sürecine ilişkin bilgiler sunarak gerekli alt yapıyı oluşturmak, grup çalışmalarını kolaylaştırmak ve çalıştay boyunca geliştirilen etkinliklerin de içinde bulunduğu bir Uygulama Kılavuzu oluşturmaktır.

Uygulama Kılavuzu'nun oluşturulmasını takiben, 7-8 Eylül 2013 tarihlerinde İstanbul'da 12 pilot okulun müdürleri/müdür yardımcıları, okul rehber öğretmenleri ve tüm 9. sınıf rehber öğretmenleri için iki günlük bir eğitim gerçekleştirilmiştir. Teknik Destek Ekibi'nin kolaylaştırıcılığını üstlendiği bu eğitimde her bir okul, Uygulama Kılavuzu'nu inceleyerek okullarında gerçekleştirecekleri Uyum Programı'nı planlamış ve uygulama stratejilerini geliştirmiştir. Eğitim sonrasında pilot okullar, hazırladıkları plan ve program doğrultusunda 11-13 Eylül 2013 tarihlerinde okullarında Uyum Programı'nı uygulamıştır.

Değerlendirme aşamasında, programın öğrenci, öğretmen ve veliler tarafından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Değerlendirme süreci iki farklı araştırma deseni ve bir çalıştay ile gerçekleştirilmiştir. İlk araştırma kapsamında, Uyum Programı'nın uygulanmasının hemen ardından, 12 pilot okuldan 630 öğrenci, 139 öğretmen ve 594 velinin katılımı ile elde edilen nicel ve nitel veriler analiz edilerek programın değerlendirilmesi yapılmıştır. İkinci araştırmada ise, pilot okullardan tesadüfi olarak seçilen altı okul deney grubuna ve bu okullarla benzer özellikler gösteren altı okul ise kontrol grubuna atanmıştır. Deney grubundan 212 öğrenciden, kontrol grubundan da 211 öğrenciden elde edilen nicel ve nitel verilerin analiz edilmesiyle programın etkililiği değerlendirilmiştir. Değerlendirme çalışmaları sonucunda, öğrenci, öğretmen ve veliler tarafından programın öğrencilerin okula uyum sağlamalarında kolaylaştırıcı etkisi olduğu ifade edilmiştir. Program sayesinde öğrencilerin okul ve çeşitli birimleri hakkında bilgi sahibi oldukları, öğretmenleri ile tanıştıkları, yeni arkadaş edindikleri, okuldaki eğitim süreci ve işleyiş hakkında bilgi sahibi oldukları ifade edilmiştir. Deney ve kontrol grubundan elde edilen verilerin karşılaştırılması sonucunda, deney grubunda bulunan öğrenciler, okula uyum sağlamaya ilgili ifadelerle kontrol grubunda bulunan öğrencilerden istatistiksel açıdan manidar düzeyde daha fazla olumlu yanıt verdikleri gözlenmiştir. Ayrıca nitel bulgular da programa katılan öğrencilerin program sayesinde okula daha kolaylıkla uyum sağladıklarını göstermiştir. Sonuç olarak, araştırma sürecinden elde edilen bulgular programın okula uyum sağlama sürecinde etkili olabileceğini ortaya koymuştur. Araştırma sürecinin tamamlanmasının ardından, 30-31 Ekim tarihlerinde Antalya'da yine Teknik Destek Ekibi'nin kolaylaştırıcılığında, MEB, UNICEF ve pilot okul temsilcilerinin katılımıyla Uyum Programı Değerlendirme Toplantısı yapılmıştır. Değerlendirme çalışmasının sonuçlarının da sunulduğu bu toplantıda, SWOT (Güçlü yanlar, Zayıf Yanlar, Fırsatlar ve Tehditler) Analizi yoluyla Ortaöğretime Uyum Programı'nın güçlü ve geliştirilmesi gereken yanları tartışılarak programın geliştirilmesine, sürdürülebilmesine ve yaygınlaştırılmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler ışığında Eğitim Kılavuzu yeniden gözden geçirilmiş ve Uygulama Kılavuzu güncellenmiştir.

Yaygınlaştırma aşaması, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında UNICEF'in desteği ile "9. Sınıf Ortaöğretime Uyum Programı Öğretmen Eğitimi, Eğitim ve Uygulamaların Gözlenmesi ve Değerlendirilmesi" çalışmaları ile başlatılmıştır. Bu çalışmalar kapsamında, 81 okul pilot okul olarak belirlenmiş ve 81 okuldan birer okul yöneticisi, okul rehber öğretmeni ve 9. sınıf rehber öğretmeninden oluşan Uyum Programı Okul Ekibi formatör olarak eğitilmiştir (1. düzey eğitim). Daha sonra bu okullar, kendi illerinde toplamda 161 okulda oluşturulan Ortaöğretime Uyum Programı Okul Ekibine eğitim (2. düzey eğitim) vermiştir. Bu süreç sonunda toplamda 226 okulda 9. Sınıf Ortaöğretime Uyum Programı uygulanmıştır. Yaygınlaştırma aşaması sonucunda elde edilen bulgular da öğrencilerin programı faydalı ve okula uyum sürecini kolaylaştırıcı olarak gördüklerini göstermiştir. Ayrıca programa tam katılım gösteren öğrencilerde ve 1. düzey eğitime katılan okulların öğrencilerinde istatistiksel olarak manidar düzeyde daha anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Bu bulgular, uyum programının uygulanmasında öğretmen eğitiminin ve programa öğrencilerin tam katılım sağlamanın programın hedeflerine ulaşmasında önemli olduğunu göstermektedir.

Zenginleştirme aşamasında, programın güncel ihtiyaçlar ve pansiyonu bulunan ortaöğretim okullarına göre geliştirilmesi amaçlanmıştır. Mevcut Ortaöğretime Uyum Programı Uygulama Kılavuzu'nun pansiyona uyumu kolaylaştırıcı, koruyucu ve destekleyici eğitim ortamları alanını da içerecek şekilde zenginleştirilmesi çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla 24-27 Nisan 2017 tarihleri arasında İstanbul'da Ortaöğretime Uyum Programı'nın Zenginleştirilmesi I.Çalıştay gerçekleştirilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı merkez teşkilatı temsilcileri, Ankara, Batman, Bursa, Denizli, Edirne, Hatay, İstanbul, Kars, Kayseri, Samsun, Trabzon ve Van illerinden gelen şube müdürleri, okul müdür ve müdür yardımcıları, rehber öğretmenler ve belletici öğretmenlerle gerçekleştirilen bir dizi grup çalışmasıyla mevcut program gözden geçirilmiştir. Ayrıca programın içeriği, yöntemi ve uygulama etkinlikleri ile ilgili görüş ve öneriler alınmıştır. Aynı çalışmaya liselerde okuyan toplam 21 öğrenci de katılarak programın geliştirilmesiyle ilgili önerilerde bulunmuşlardır.

Ortaöğretime Uyum Programı'nın zenginleştirilmesi çalışmaları kapsamında düzenlenen II. Çalıştay 22-26 Mayıs 2017 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Çalıştayda, mevcut Ortaöğretime Uyum Programı Uygulama Kılavuzu'nda yer alan etkinliklerin yanı sıra, I. Çalıştayda katılımcılar tarafından geliştirilen etkinlikler ve söz konusu zenginleştirme çalışmaları için görevlendirilen danışman ekibinin geliştirdiği etkinlikler değerlendirilmiştir. Çalıştayda Millî Eğitim Bakanlığı temsilcileri, okul idarecileri, rehber öğretmenler, belletici öğretmenler ve danışmanlar katılmışlardır. Katılımcılardan gelen öneriler doğrultusunda zenginleştirilerek Ortaöğretime Uyum Programı'na son hali verilmiştir.

► ORTAÖĞRETİME UYUM PROGRAMI İÇERİĞİ

MEB Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen Ortaöğretime Uyum Programı:

- 1) Veli ve öğrencinin okula ilişkin bilgilendirilmesi;
- 2) Uyumu kolaylaştıran becerilerin kazandırılması;
- 3) Akademik ve mesleki gelişimin desteklenmesi
- 4) Koruyucu ve destekleyici eğitim ortamının oluşturulması olarak belirlenen dört temel alan, 8 tema ve bu temalarla ilişkili olarak geliştirilen, öğrenci ve veliye yönelik etkinliklerden oluşan bir programdır. Ortaöğretime Uyum Programı, okul yöneticileri ve rehber öğretmeni koordinasyonunda, hazırlık ve 9. sınıf rehber öğretmenleri ile belletici öğretmenler tarafından, branş

öğretmenlerinin de desteği ile uygulanacaktır. Program, eğitim öğretim yılı başlamadan önceki hafta en az 3 yarım gün uygulanacak şekilde tasarlanmıştır.

Ortaöğretime Uyum Programı, program kapsamında bulunan alanlar ve temalar altındaki etkinlik çeşitliliği sayesinde, her okulun kendi ihtiyaç ve koşullarına bağlı olarak ve seçecekleri etkinliklerin dört alanı ve 8 temayı da kapsamı koşuluyla kendi uygulama planlarını yapabilmelerine olanak vermektedir.

Tablo 2: Ortaöğretime Uyum Programı İçeriği

BİLEŞENLER/ALANLAR	KONULAR
1.1 ÖĞRENCİ VE VELİLERİN OKUL HAKKINDA BİLGİLENDİRİLMESİ	<ul style="list-style-type: none">▶ Okulun yöneticileri ve öğretmenleriyle tanışma,▶ Okulun personeliyle tanışma,▶ Okulu ve bölümlerini tanıma,▶ Okulda verilen hizmetlere ilişkin bilgilendirme,▶ Yönetmelikler ve kurallara ilişkin bilgilendirme,▶ Okulun çevresini tanıma.
1.2 UYUMU KOLAYLAŞTIRAN BECERİLERİN KAZANDIRILMASI	<ul style="list-style-type: none">▶ Tanışma,▶ Arkadaş edinme,▶ Etkili iletişim becerileri,▶ Akran baskısı ve zorbalık ile baş etme,▶ Stres ve kaygıyla baş etme.
1.3 AKADEMİK VE MESLEKİ GELİŞİMİN DESTEKLENMESİ	<ul style="list-style-type: none">▶ Verimli ders çalışma,▶ Etkin dinleme ve not tutma,▶ Mesleklerle ya da bölümlere ilişkin bilgilendirme ve mesleğe yönelme.
1.4 KORUYUCU VE DESTEKLEYİCİ EĞİTİM ORTAMININ OLUŞTURULMASI	<ul style="list-style-type: none">▶ Okul ve pansiyon ortamında psiko-sosyal ihtiyaçların karşılanması,▶ Ortak yaşam alanlarını birlikte kullanma becerileri,▶ Sağlık ihtiyaçlarını tanıma ve sağlıklı yaşam becerileri,▶ Afet ve acil durumlara hazırlıklı olma,▶ Farklılıklarla bir arada yaşam becerileri.

► ORTAÖĞRETİME UYUM PROGRAMINI NASIL PLANLAYACAKSINIZ?

Ortaöğretime Uyum Programı'nın hedeflerine ulaşmasında etkili ve doğru bir planlamanın yapılması oldukça önemlidir. Bu nedenle planlamanın okulunuzdaki tüm paydaşların katılımıyla büyük bir titizlikle yapılması ve uygulama sürecini etkileyebilecek tüm etmenlerin hesaba katılması büyük önem arz etmektedir. Aşağıda planlama sürecinde dikkat etmeniz gereken bazı noktalar üzerinde durulmuştur.

► UYGULAMA SÜRECİNİN AŞAMALARI

Ortaöğretime Uyum Programı'nın uygulama süreci üç temel aşamadan oluşmaktadır.

1 Hazırlık Aşaması

2 Uygulama Aşaması

3 Değerlendirme Aşaması

Uyum Programı'nı uygularken benimsenecek yaklaşım tüm okul yaklaşımıdır ve bu yaklaşım tüm aşamalarda göz önünde bulundurulacaktır.

► TÜM OKUL YAKLAŞIMI NEDİR?

Tüm okul yaklaşımı, “öğrencinin öğrenmesini, olumlu davranışlar gösterebilmesini, sağlıklı ve mutlu olabilmesini ve tüm bunları destekleyen koşulların iyileştirilmesi için okulda ve okul toplumu tarafından stratejik olarak yapılandırılan uyumlu, birlikte ve ortak bir eylem” olarak tanımlanır.

Tüm okul yaklaşımının, birbiriyle etkileşim içinde olan öğeleri/özellikleri vardır:

- **Güçlü bir liderlik:** Herhangi bir değişimin başlaması ve doğru yönde ilerleyebilmesi için güçlü bir liderliğe ihtiyaç vardır. Ortaöğretime Uyum Programı için de ilk koşul, okul yöneticilerinin bu değişime açık ve hazır olmalarıdır.
- **Politika geliştirme:** Ortaöğretime Uyum Programı başından sonuna kadar katılımcı bir politikayı benimsemeyi gerektirir. Her ne kadar programın uygulanmasında okul rehber öğretmeni ile hazırlık ve 9. sınıf rehber öğretmenleri önemli rol oynasalar da uyumun gerçek anlamda sağlanabilmesi için okuldaki tüm öğretmenlerin, yöneticilerin, okul çalışanlarının, öğrencilerin ve velilerin sürece dâhil edilmesi önemlidir.
- **Müfredat:** Ortaöğretime Uyum Programı, müfredatı destekleyici nitelikte ek bir programdır. Bununla beraber, uyumun bir süreç olduğu göz önünde bulundurularak resmi müfredatla nasıl ilişkilendirileceği planlanmalıdır. Örneğin ilk aylardaki rehberlik saatleri, uyumu kolaylaştıran etkinliklerin uygulanması için uygun bir fırsat sağlayabilir.
- **Öğrenme ve öğretme:** Öğrencilerin uyum sorunu yaşamalarındaki en önemli etkenlerden biri, akademik başarı beklentisinin ilk ve ortaokuldan çok daha farklı ve yüksek olmasıdır. Bir anda ağırlaşan müfredat ve ders programı özellikle akademik anlamda hazırlıksız olan öğrencileri olumsuz yönde etkilemektedir. Diğer yandan yeterli derecede sosyal becerilere sahip olmayan öğrencilerin de uyum sorunu yaşadıkları bilinmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin uyum sağlayabilmeleri için bazı akademik ve sosyal becerileri kazanmaları gerekir. Diğer yandan öğretmenlerin de öğrencilerin uyum sorunlarını azaltacak bir biçimde yeni öğretme beceri ve yöntemleri kazanması gerekebilir. Bu açılarından ele alındığında Ortaöğretime Uyum Programı bir yandan öğretmenler için katılımcı ve etkileşimli öğretme yöntemleri sunarken diğer yandan öğrencilere uyumu kolaylaştıran beceriler kazandırmayı amaçlamaktadır.
- **Okul kültürü ve ortamı:** Okulun fiziksel ve duygusal ortamı, normları ve değerleri okul sakinlerinin duygu ve davranışlarını etkiler. Özellikle öğrencilerin kendilerini fiziksel ve duygusal açıdan güvende hissetmeleri, etkin bir biçimde öğrenebilmelerinin en önemli koşuludur.
- **Öğrenci katılımı:** Ortaöğretime Uyum Programı hem yeni gelen öğrencilerin hem de üst sınıftaki öğrencilerin aktif katılımını desteklemektedir. Ancak bu katılımın gerçek bir katılım

olabilmesi için en önemli koşul, öğrencinin sesini duyuracağı, yani görüşlerini ifade edebileceği, bu görüşlerin değerlendirileceği ve hayata geçirileceği ortamların oluşturulmasıdır.

- **Öğrenciler için destek hizmetlerinin sağlanması:** Üç gün olarak hazırlanan Ortaöğretime Uyum Programı'nın öğrencilerin büyük bir kısmına okula uyum sağlama konusunda yardımcı olacağı beklenmektedir. Ancak uyumun bir süreç olduğu akıldan çıkarılmamalıdır. Dolayısıyla yıl içinde hazırlık ve 9. sınıflar için gözlem ve izlemeye devam edilmesi, daha fazla desteğe ihtiyacı olan öğrencilerin belirlenerek rehber öğretmenlerden destek alınması ya da uygun olan desteğin sağlanması önemlidir.
- **Okul çalışanlarının mesleki gelişim ihtiyaçlarının karşılanması:** Kendimizi geliştirmek bizim önemli ihtiyaçlarımız arasındadır. Aynı zamanda, okul personelinin mesleki açıdan kendilerini geliştirmeleri okulda olumlu bir atmosferin oluşturulmasına yardımcı olur. Bu nedenle okul personelinin bu ihtiyacını görmek ve bu ihtiyacın karşılanmasına destek olmak önemlidir.
- **Aile ve toplumla işbirliğinin sağlanması:** Eğitime ilişkin araştırmalar aile katılımı, yani ailelerin çocuklarının eğitimine dâhil edilmelerinin öğrencilerin akademik performansları üzerinde olumlu bir etki yarattığını göstermektedir. Okul ve toplum arasındaki işbirliği karşılıklıdır. Okul, toplumu ne kadar çok desteklerse karşılığında toplum da okulun gelişmesine katkıda bulunacaktır.

Yukarıda listelenen öğelerin etkileşimi sonucunda tüm okuldaki herkes için olumlu bir ortam oluşacağı açıktır. Buna ek olarak, böyle bir okul ortamı, hem sınıf tekrarı yapan öğrencilerin eğitime dâhil edilmesini sağlayacak hem de birleştirici ve kapsayıcı eğitim çabalarını güçlendirecektir.

1 HAZIRLIK AŞAMASI

OKUL YÖNETİMİNİN HAZIR OLMASI

Ortaöğretime Uyum Programı güçlü bir liderlik gerektirir. Dolayısıyla tüm planlama ve hazırlıklardan önce okul yöneticilerinin kendilerinin bir değişime diğer bir deyişle Ortaöğretime Uyum Programı'nı uygulamaya hazır olup olmadıklarını kontrol etmeleri uygun olacaktır. Lider olarak, her şeyden önce okul müdürünün ve müdür yardımcılarının tümünün değişimin gerekli olduğuna ve değişimin olumlu sonuçlar doğuracağına kendilerinin inanmaları ve bu değişimi benimsemeleri beklenir. Çünkü ancak bu şekilde diğerlerini ikna etmek mümkün olacaktır. Dolayısıyla yöneticilerin kılavuzu inceledikten sonra şu soruları kendilerine sormaları ya da birlikte tartışmaları önerilir:

- Okulumuzda bir değişime hazır mıyız?
- Bu değişimi başlatmak ve sürdürmek için yeterli derecede isteğimiz ve enerjimiz var mı? Yeterli derecede istek ve enerjimiz yoksa bunları arttırmak için neler yapabiliriz?
- Okulumuza/pansiyonda kalmaya yeni başlayan öğrencilerimizle ne tür sorunlar yaşıyoruz?
- Okulumuzun uyum programına ihtiyacı olduğuna inanıyor muyuz?
- Bu program okulumuzda ne tür olumlu değişimlere yol açabilir? Okul yöneticileri olarak bizlere, öğretmenlerimize, öğrencilerimize, velilerimize ve diğer okul personelimize ne tür katkılar sağlar?

- Böyle bir programı uygulamak için yeterli kaynağa sahip miyiz?
- Okul rehber öğretmenimiz var mı? Okulda rehber öğretmenimiz yoksa ilimizdeki ya da ilçemizdeki RAM'lerden ya da diğer okullardan destek isteyebilir miyiz?
- Etkinlikleri gerçekleştirmek için yeterli maddi kaynağa sahip miyiz? Sahip değilsek gereken maddi kaynağı nasıl sağlayabiliriz?
- Okulumuzda bu tür bir değişime direnç gösterebilecek öğretmenlerimiz var mı? Onları nasıl ikna edebiliriz?
- Okul yöneticileri olarak bizler yeni görüşlere, önerilere ve geribildirimlere açık mıyız? Bu konuda kendimizi geliştirmek için neler yapabiliriz?

► UYGULAMA PLANININ HAZIRLANMASI

Ortaöğretime Uyum Programı'nın başarısında programın sorunsuzca ya da olabildiğince az sorunla uygulanması önemli bir etkidir. Tüm okulun dâhil olması beklenen bir programın planlandığı gibi işlemesi kolay değildir. Bu nedenle uygulama aşamasında dikkat edilmesi gerekenler aşağıda belirtilmektedir:

- Ortaöğretime Uyum Programı'nın hazırlık aşamasında okul yöneticisi, rehber öğretmeni, hazırlık ve 9. sınıf rehber öğretmenleri, belletici öğretmenler ile branş öğretmenlerinin iş birliği içinde çalışmaları ve hazırlık toplantısı gerçekleştirmeleri gerekmektedir.
- Programda görev alacak yönetici ve öğretmenlerin bu Uygulama Kılavuzu'nu incelemeleri programın başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için ön koşul niteliğindedir. Ortaöğretime Uyum Programı'na aşinalık kazanmak, öncelikle tüm öğretmen ve yöneticilerin programa inanmaları ve sahiplenmelerini sağlamak açısından önemlidir. Ayrıca Ortaöğretime Uyum Programı için gerekli hazırlıkların yapılması ve sorunsuz bir uygulama gerçekleştirilmesi için programa hakim olunması gerekmektedir.
- Uygulama sürecinde kimin, neyi, ne zaman ve nasıl yapacağı hazırlık aşamasında planlanmalıdır. Bu plana göre uygulamada gereken araç, gereç ve malzemeler temin edilmelidir.
- Veli ve öğrencilerin programdan haberdar edilmeleri gerekmektedir.

► PROGRAM İÇERİĞİNİ OLUŞTURMA

Yukarıda da görüldüğü üzere Ortaöğretime Uyum Programı'ndaki etkinlikler dört temel alanda toplanmaktadır:

- 1 ► Öğrenci ve velilerin okula ilişkin bilgilendirilmesi
- 2 ► Uyumu kolaylaştıran becerilerin kazandırılması
- 3 ► Akademik ve mesleki gelişimin desteklenmesi
- 4 ► Koruyucu ve destekleyici eğitim ortamının oluşturulması

Bu alanlar, hazırlık ve 9. sınıf öğrencileri açısından kaygı yaratan ya da uyum sorunu yaşanan alanlardır. 9. sınıfa başlayan öğrenciler bir yandan yeni bir ortama uyum sağlamaya diğer yandan da “Sınıfımın yolunu bulabilecek miyim?”, “Ya kaybolursam?”, “Arkadaş edinebilecek miyim?”, “Başarılı olabilecek miyim?” gibi endişe ya da kaygılarıyla baş etmeye çalışırlar. Aynı şekilde velilerin de liseye ilişkin kaygıları vardır. Çocuklarının bu kalabalıkta fark edilmeyeceklerine,

arkadaş edinemeyeceklerine, akran zorbalığına maruz kalabileceklerine, derslerin zorluğuyla başa çıkamayacaklarına ve sorun yaşadıklarında karşılarında bir muhatap bulamayacaklarına ilişkin endişeler yaşarlar. Öğrenci ve velilerin endişelerini gidermenin en kolay yollarından biri, onları okul hakkında bilgilendirmektir. Öğrenci ve veliler, öğretmen ve yöneticilerle tanıştıklarında, okulun işleyişi, verilen hizmetler, yönetmelikler ve kurallara ilişkin bilgilendiklerinde endişelerinin bir kısmı giderilmiş olacaktır.

Diğer yandan öğrenciler farklı sosyal becerilerle donatıldıklarında arkadaş edinme, zorbalık davranışları ile baş etme, kendilerini koruma, stresle başa çıkma gibi alanlarda daha da yetkin olacaklardır. Akademik ve mesleki gelişimi destekleme etkinlikleriyle verimli ders çalışmayı, etkin dinleme ve not tutmayı, gelecekle için hedef belirleyebilmeyi öğrenebileceklerdir.

Sözü edilen bu gerekçeler nedeniyle, Ortaöğretime Uyum Programı'nı planlarken dört alanı da temsil edecek şekilde tüm temalardan etkinliklerin seçilmesi önemlidir. Sadece tek bir temadan etkinlik seçilmesi, öğrencilerin diğer alanlarda güçlendirilememesi, bunun sonucunda da Ortaöğretime Uyum Programı'nın beklenen etkiyi yaratamaması riskini ortaya çıkarır.

► SINIF TEKRARI YAPAN ÖĞRENCİLER

Ortaöğretime Uyum Programı'nı planlarken yanıt verilmesi gereken sorulardan biri, sınıf tekrarı yapan öğrenciler için nasıl bir planlama yapılacağıdır. Sınıf tekrarı yapan öğrencilerin Ortaöğretime Uyum Programı'nın dışında kalması söz konusu değildir. Bu bir tercih değil, gerekliliktir çünkü bu öğrenciler zaten uyum sorunu yaşadığı için okuldaki uzaklaşmış ve bunun sonucunda akademik başarısızlık yaşamış olabilirler. Ayrıca sınıf tekrarı yapan öğrenciler, okul terk açısından yüksek risk grubunda oldukları için okula uyum sağlamaları özellikle önemlidir. Bu nedenle, Ortaöğretime Uyum Programı onların yeniden okula bağlanmalarını ve lise eğitimlerini tamamlamalarını sağlayabilir.

Ancak bu öğrenciler okulu ve okuldaki eğitim sürecini önceden bildikleri için, onların programa nasıl dâhil edileceği titizlikle planlanması gereken bir konudur. Bu kapsamda, bazı etkinliklerde onlara sorumluluk verilmesi önerilebilir. Örneğin, okulun tanıtıldığı etkinliklerde sorumluluk alabilirler. Fakat özellikle sosyal uyum beceri etkinlikleriyle akademik ve mesleki gelişimi destekleme etkinliklerine sınıf tekrarı yapan öğrencilerin de yeni gelen diğer öğrenciler gibi aktif bir biçimde katılmaları önemlidir. Son olarak, sınıf tekrarı yapan öğrencilerin rencide edilmelerine ve diğer öğrenciler tarafından etiketlenmemelerine özellikle dikkat edilmelidir.

► ÜST SINIFLARDAKİ ÖĞRENCİLERİN KATILIMI

Hazırlık ve 9. sınıf öğrencilerinin uyumlarını kolaylaştıran ve endişelerini gideren bir diğer etmen de üst sınıflarla kaynaşmalarıdır. Ortaöğretime Uyum Programı bunun için bir fırsat olarak kullanılabilir. Ayrıca öğrencilerin tamamının katılımı tüm okul yaklaşımının da vazgeçilmez bir parçasıdır. Bu nedenle, programa üst sınıf öğrencilerinin katılımının sağlanması önemlidir. Ancak bunun anlamlı bir katılım olması gerekir. Planlamanın bir parçası olarak üst sınıftaki öğrenciler Ortaöğretime Uyum Programı'na ilişkin bilgilendirilip görüşleri alınabilir.

Uygulama Kılavuzu'nda üst sınıflardan öğrencilerin katılımıyla yeni gelen öğrencilere yönelik olarak gerçekleştirilen, "Hoş Geldiniz!" gibi etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinlikleri uygulama planına dâhil ederek üst sınıflardaki öğrencileri programa katabilirsiniz. Ayrıca okulun açıldığı ilk haftalarda üst sınıf öğrencileri ile yeni gelen öğrencileri tanıştırmaya yönelik etkinlikler yapmanız önerilir.

► VELİ KATILIMI

Ortaöğretime Uyum Programı'na tüm öğrencilerin katılımının yanı sıra velilerin de katılımını sağlamak gerekir çünkü öğrenciler gibi veliler de okulun ilk günlerinde kaygı ve endişe yaşayabilir, okul ve okuldaki eğitim süreci hakkında bilgi sahibi olmak ve öğretmenlerle tanışmak isteyebilirler. Velilerin programa katılımı, ilerleyen dönemlerdeki okul aile birlikteliğini de olumlu yönde etkileyecektir. Bu nedenle, hazırlayacağınız plan içerisinde mutlaka velilere yönelik etkinlikler de bulunmalıdır. Ancak velilerin programın tümüne katılmaları, koşulları nedeniyle mümkün olamayabileceği için velilere yönelik bir veya iki yarım gündün oluşan bir plan yapmanız uygun olacaktır.

Veli etkinliklerine ilişkin en önemli hususlardan biri, çalışan velilere uygun bir programın nasıl yapılacağıdır. Dolayısıyla veli etkinliklerinizin saatlerini velilerinizin durumlarına göre planlamanız gerekebilir. Planlama sürecine Okul Aile Birliği üyelerinin ya da veli temsilcilerinin katılımı programın velilerin durumuna ve ihtiyaçlarına göre ayarlanmasını kolaylaştıracaktır.

► BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN KATILIMI

Ortaöğretime Uyum Programı'nda tüm okul yaklaşımının benimsenmesi esastır. Program, okul yöneticileri ve rehber öğretmeni koordinasyonunda, hazırlık ve 9. sınıf rehber öğretmenleri ile belletici öğretmenler tarafından uygulanmak üzere tasarlanmıştır. Ancak okuldaki tüm öğretmenlerin planlama, hazırlık, uygulama ve değerlendirme aşamalarına aktif katılmaları önemlidir. Branş öğretmenlerinin planlama sürecine katılması ve program kapsamında düzenlenen etkinliklerin uygulanmasına destek vermesi gerekmektedir.

► PANSİYONLU OKULLARDA UYGULAMA

Eğer okulunuzda pansiyon bulunuyorsa, pansiyonda kalan öğrencileriniz için de pansiyona uyum kapsamında bir plan yapmanız gerekecektir. Pansiyon için yapılacak programın temel ilkeleri, Ortaöğretime Uyum Programı ile aynı olsa da programın içeriği pansiyona uyum kapsamında değiştirilebilir. Kılavuzda pansiyona uyum için kullanılacak etkinliklerin yanında (🏠) işareti kullanılmıştır. Pansiyona yönelik olarak Uyum Programı oluştururken Uygulama Kılavuzu'nda belirtilen genel ilkeleri ve dikkat edilecek noktaları göz önünde bulundurmak gerekir.

Ayrıca pansiyonda kalan öğrencilere yönelik program hazırlarken okuldaki program hazırlama ekibiyle işbirliği yapılması hem programların birbirleriyle bağlantılı olmasını sağlamak hem de etkinliklerin tekrarlanmasını önlemek açısından önemlidir.

► HAZIRLIKLARIN TAMAMLANMASI

Hazırlık aşamasında yapmanız gereken en önemli görevlerden biri, veli ve öğrencileri Ortaöğretime Uyum Programı'na davet etmektir. Aile ziyareti yaparak yüz yüze, telefonla konuşarak, e-posta yoluyla ya da sadece okulun web sitesinde duyurarak veli ve öğrencileri Ortaöğretime Uyum Programı'ndan haberdar edebilirsiniz. Bunun için bir davetiye hazırlayabilir ya da sayfa 22 ve sayfa 23'te yer alan davetiye şablonlarını kullanabilirsiniz. Bu yollardan birini ya da bir kaçını beraber kullanabilirsiniz. Ancak hangi yolu kullanırsanız kullanın bunu hazırlık ve 9. sınıf rehber öğretmenlerinin yapması daha uygun olacaktır. Böylelikle öğrenci ve veli, bir sorun olduğunda öncelikle kiminle görüşeceklerini öğrenci daha okula başlamadan bilebileceklerdir. Bu da özellikle velilerin bu konudaki endişelerini azaltacaktır.

Hazırlık aşamasının önemli görevlerinden bir diğeri Ortaöğretime Uyum Programı için gerekli olan tüm araç, gereç ve malzemeleri temin etmek ya da hazırlamaktır. Malzemelerin temini okulunuzun bütçesine ya da toplumdaki alacağınıza desteğe ve yaratıcılığınıza bağlıdır. Bu aşamaya kadar kimlerden destek alacağınıza henüz karar vermediyseniz şimdi bunu yapma zamanıdır. Uyum programında kullanılacak kırtasiye malzemeleri ya da diğer verileri düşünürseniz, ikramlar için toplumdaki ve velileriniz arasından destek alabileceğiniz kişiler var mı? Örneğin pilot okullarımızdan bazıları, çevreyi tanıma etkinlikleri çerçevesinde çevre gezileri yapmışlar ve bunun için de belediyelerden destek almışlardır.

Bazı okullar öğrenci ve velilerin kendilerini okula ait hissetmeleri için farklı uygulamalar yapmak isteyebilirler. Örneğin, pilot okullarımızdan bazıları 9. sınıf öğrencileri için “Hoş geldiniz 2017 Mezunlarımız” afişleri hazırlamışlardır. Böyle bir afiş sadece öğrencilerin kendilerini okula ait hissetmelerini sağlamakla kalmaz aynı zamanda onlara dört yıl sonra mezun olacakları mesajını da verir. Yine pilot okullarımızdan bazıları Uyum Programı’nın ilk günü yeni öğrenci ve velileri kapıda kolonya ve şekerle karşılamışlardır. Pilot okulların çoğu yeni gelen öğrenciler için yaka kartları hazırlamışlar ve bu uygulamanın çok beğenildiğini ifade etmişlerdir. Hatta bazıları her sınıf için farklı renkte yaka kartları hazırlamışlar böylelikle öğrenciler ilk andan itibaren bir aidiyet duygusu geliştirmeye başlamışlardır.

Hazırlık aşaması aynı zamanda planladığınız Ortaöğretime Uyum Programı’nın eksikliklerini kontrol etmek için uygun bir zamandır. Eğer şimdiye kadar planlamadıysanız şu sorulara yanıt bulmaya çalışın:

- Veli ve öğrencileri kapıda kimler karşılayacak?
- Açılış konuşmalarını kim ya da kimler yapacak?
- Açılış konuşmalarından sonra ne yapılacak?
- Öğrencileri sınıflara/pansiyona/etkinlik mekânına kimler götürecektir?
- Eğer veliler de açılışa gelmişlerse onlarla kim ilgilenecek?

2 UYGULAMA AŞAMASI

► ÖĞRENCİ VE VELİLERİN KARŞILANMASI

Ortaöğretime Uyum Programı’nın ilk gününde öğrencilerin ve velilerin kapıda sıcak bir biçimde karşılanması, kendilerini yabancı hissetmelerini önleyecektir. Böyle bir karşılama aynı zamanda öğrenci ve velilerin okula ilişkin endişe ve kaygılarının bir kısmını giderirken, öğrencilerin okula bağlanmalarını ve kendilerini o okula ait hissetmelerini sağlayacaktır. Eğer böyle bir karşılama yapacaksınız, hazırlık aşamasında öğrenci ve velileri kimlerin, nasıl karşılayacağına karar vermiş ve buna ilişkin hazırlıkları tamamlamış olmanız gerekmektedir. Şeker, kolonya ikram etmek ya da öğrencilere küçük birer hediye paketi vermek okulun bütçesiyle ilgilidir. Karşılama yapacak öğretmen, yönetici ve öğrencilerin yaka kartı ya da isimlik takmaları önerilmektedir.

Eğer yeni gelen öğrenciler için de yaka kartları hazırladıysanız bunları karşılama sırasında öğrencilere dağıtabilirsiniz. Yaka kartlarına öğrencilerin isim, soyisimleriyle birlikte sınıflarını da yazmak ya da her şube için farklı renkte yaka kartı hazırlamak açılışa onların sınıflarını ve sınıf arkadaşlarını bulmalarını kolaylaştıracaktır.

➤ AÇILIŞ KONUŞMALARI

Pilot uygulamada bazı okullarımız vali ya da vali yardımcısını, il ya da ilçe millî eğitim müdürlerini, programın açılışını yapmak üzere davet etmişlerdir. Ancak protokolün yoğun işlerinden dolayı gelmemesi ya da hiç gelmemesi öğrenci ve velilerin uzun süre beklemelerine ve programın olumsuz bir biçimde etkilenmesine neden olmuştur. Dolayısıyla protokolsüz bir açılışın yapılması daha uygun olacaktır. Okul müdürünün öğrenci ve velilere sıcak bir “Hoş Geldiniz!” konuşması yapması ve konuşmanın mümkün olduğunca kısa olması önerilir. Okul müdürünün konuşmasında, öğrenci ve velileri kısaca Ortaöğretime Uyum Programı’na ilişkin bilgilendirmesi, öğrenci ve velilerin ihtiyaç duydukları tüm öğretmen ve yöneticilerden yardım alabileceklerini vurgulaması da önemlidir.

➤ ETKİNLİKLERİN UYGULANMASI

Öğrencilerin sınıf rehber öğretmenleri tarafından sınıflara alınacağını açılış konuşması bitiminde bir yetkili tarafından öğrencilere duyurulması önemlidir. Bu arada eğer veliler için de bir program düzenlenmişse bunun nerede olacağını duyurulması gerekmektedir.

Ortaöğretime Uyum Programı’nın uygulanması sırasında okul rehber öğretmenin sınıfı ziyaret ederek etkinlikleri gözlemlemesi ve gerektiğinde sınıf rehber öğretmenlerine destek vermesi önerilmektedir.

➤ UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK NOKTALAR

Ortaöğretime Uyum Programı’nı uygulama sürecinde aşağıda belirtilen durumlara özellikle dikkat ediniz.

1. Özel gereksinimleri olan öğrencilerle çalışma: Program kapsamında uygulanacak etkinlikler tüm öğrencilerin katılımı hedeflenerek geliştirilmiştir. Özel gereksinimi olan öğrenciler arasında fiziksel engelli öğrencilerin yanı sıra dikkat eksikliği, hiperaktivite, travma geçirmiş olma gibi, bir çok nedene bağlı sorunlar yaşayan öğrenciler de yer alabilir. Uygulama Kılavuzu’nun ekinde, özel gereksinimleri olan öğrencilere yönelik etkinliklerin nasıl uyarlanabileceğine ilişkin detaylı bir öneri listesi yer almaktadır. Etkinliklere katılım ve uyum konusunda özel gereksinimi olan öğrencileriniz varsa, etkinlikleri değerlendirilen listeyi okul rehber öğretmeninizle birlikte inceleyerek bu özellikteki öğrencilere göre uyarlamanız yararlı olacaktır.

2. Etkinliklerin uygulanması:

Hazırlık: Yapacağınız etkinlikleri önceden inceleyin. Anlaşılmayan ya da değiştirmek istediğiniz bir nokta varsa, okul rehber öğretmeninizden destek alın. Eğer etkinliği örneklerle desteklemek istiyorsanız, örneklerinizin amaca uygun olup olmadığını okul rehber öğretmeninizle tartışın. Gerekli gördüğünüz durumlarda, beraber provasını yapın. Malzemelerinizin hazır olduğundan emin olun. Eğer koşullarınız malzemeleri temin etmeye uygun değilse, aynı işlevi görecektir farklı malzemeler kullanabilirsiniz. Uygulamalardan önce mutlaka Hazırlık Kontrol Formu’nu (Bkz. s. 21) doldurun.

Uygulama: Uygulama yaparken etkinliklerin amaçlarına sadık kalmaya ve konunun dağılmasına özen gösterin. Hedeflenen işlevin gerçekleştiğinden emin olun.

Değerlendirme soruları: Değerlendirme soruları hem konuyu toparlamanıza hem de etkinliğin amacına ulaşmış olup olmadığını kontrol etmenize yöneliktir. Dolayısıyla bu soruların öğrencilere mutlaka sorulması ve etkinliğin değerlendirme aşamasının birlikte gerçekleştirilmesi gerekir.

Öğrencinin duygu ve düşüncelerine yaklaşım: Ergenlerin düşünce ve görüşlerine eleştirel bir biçimde yaklaşmamak ve onları yargılamamak özellikle önemlidir. Arkadaşları tarafından da yargılanmasına izin verilmemesi gerekir. Öğrencilerin herhangi bir konudaki bilgileri yanlışsa uygun biçimde ve onları utandırmadan düzeltmeye özen gösterin. Duyguların doğrusu, yanlışı yoktur. Korkmak da öfkelenmek de üzülmek de sevinmek de doğaldır. Önemli olan duyguların sağlıklı ve uygun bir biçimde ifade edilebilmesidir. Öğrenciler sizlerle duygularını paylaştıklarında bunları doğal karşıladığınızı ve anladığınızı ifade edin. Eğer bir öğrenciniz belli bir konudaki görüş ve duygularını paylaşmak istemiyorsa zorlamayın. Ancak ihtiyacı olduğunu düşündüğünüz öğrencilerinizle birebir görüşerek okul rehberlik servisinden destek almalarını sağlayabilirsiniz.

- 4. Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlılık:** Ortaöğretime Uyum Programı'nın planlama, uygulama ve değerlendirme sürecinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ve toplumsal cinsiyet eşitliğine aykırı söylem ve uygulamalardan kaçınmaya özellikle önem gösterin. Planlama ve uygulama sürecini cinsiyet eşitliğini gözeterek yürütün. Uygulama sürecinde, “Kadınlar bu mesleği yapamazlar; Bu konudan anlamazlar”, “Erkekler ağlamaz/gülmez/korkmaz”, “Bu erkeğe/kadına yakışmaz” gibi toplumsal cinsiyet eşitliğine aykırı yargı ve kalıplaşmış ifadelerden kaçının. Cinsiyetlerden herhangi birini aşığılayan veya yücelten yaklaşımları, söylemleri, örnekleri, hikâye ve fıkraları kullanmayın. Ayrıca okuldaki tüm öğretmenlerin ve çalışanların toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı olmasını sağlamak için bilgilendirme toplantıları düzenleyebilirsiniz.
- 5. Göç eden aile ve çocuklar:** Okulunuzda Türkiye'nin farklı bölgelerinden veya yabancı bir ülkeden göç etmiş aileler ve çocuklar bulunabilir. Bu aileler ve çocuklar yabancı bir ortamda bulunmanın getirdiği etki nedeniyle, okula uyum sağlamak için daha fazla desteğe ihtiyaç duyabilirler. Dolayısıyla, bu öğrencilerin ve velilerinin Ortaöğretime Uyum Programı'na dâhil edilmesi önemlidir. Eğer okulunuzda değinilen özelliğe sahip öğrenciler varsa programınızı onların özel durumlarını dikkate alarak oluşturun. Diğer öğrencilerle tanışma ve arkadaş edinme gibi konularda daha fazla zorlanabilecekleri için bu öğrencilere ve velilerine imkânlarınız ölçüsünde dil desteği sunma benzeri destekler verin. Ek olarak, diğer öğrencilerin ve ailelerin konuya ilişkin farkındalıklarını artırmak ve duyarlılık kazanmalarını sağlamak üzere bilgilendirme çalışmaları yapabilirsiniz.
- 6. Acil durumlar ve çocukların güvenliğinin sağlanması:** Ortaöğretime Uyum Programı'nın planlama sürecine, herhangi bir zamandaki olası acil durumlara yönelik olarak gereken önlemleri çalışmalarınıza dâhil edin. Uygulama sürecinden önce merdiven korkuluklarının sağlam olması, tahliye planının görünür şekilde okul içerisinde bulunması, kapalı ve açık alanlarda fiziksel güvenliğin sağlanması gibi önleyici tedbirleri alın.
- 7. Kültürel farklılıklara duyarlılık:** Okulunuzdaki öğrenci ve aileler farklı kültürel yapıya sahip olabilir. Kültürel farklılıkları kabul etmek ve (dil, lehçe, kıyafet, vb.) farklılıklara saygı göstermek bu özellikleri taşıyan çocukların okula daha kolay uyum sağlamalarına ve aidiyet geliştirmelerine destek sağlayabilir. Bu yüzden, programı kültürel farklılıklara duyarlı olacak şekilde planlamaya özen gösterin. Ayrıca uygulamalar sırasında kültürel farklılıklara karşı duyarlı olduğunuzu davranışlarınızla göstererek öğrencilere model olmaya çalışın.

► ÖĞRETMENE NOTLAR

Uyum Programı'nda yer alan etkinliklerin gerçekleşmesinde bazı genel yaklaşımların benimsenmesi etkinliğin amacına ulaşması açısından çok önemlidir. Bu nedenle sınıf rehber öğretmenlerinin aşağıdaki hususları dikkate almaları önerilir:

- Ortaöğretime Uyum Programı kapsamındaki etkinlikler uygulanırken bu alandaki temel rehberlik ilkeleri anımsanmalı ve bunlara uyulmalıdır.
- Etkinliklerin formal bir ders ya da zorunlu bir uygulama olarak değil özendirici ve rahat bir ortamda zevkli bir şekilde (bir oyun olarak) gerçekleştirilmesi gerekir.
- Öğretmenin, rehberlik yaklaşımına sahip olması, öğrencinin kendini güven içinde hissedeceği bir ortam sağlaması etkinliklerin amacına ulaşması açısından çok önemlidir.
- Etkinlikler esnek bir yapıdadır. Amaca, koşullara, öğrenci düzeyine göre farklı düzenlemeler yapılabilir.
- Etkinliği gerçekleştirmeden önce öğretmenin gerekli hazırlığı yapması ve ön koşulları sağlaması gereklidir.
- Sınıftaki tüm öğrencilerin etkinliğe aktif katılımı teşvik edilmelidir.
- Etkinlikler konusunda okul rehber öğretmeninden gerekli danışmanlık hizmeti alınmalı ve onun desteği sağlanmalıdır. Özel gereksinimleri olan öğrenciler varsa, etkinliklerin bu öğrencilerin katılımını kolaylaştıracak şekilde uyarlanması için bu kılavuzun sonunda yer alan öneriler listesi gözden geçirilmelidir.
- Etkinlik sonunda öğrencilere yaşantılarını paylaşma fırsatı verilmelidir. Bu arada etkinliğin planlanan amaca ulaşip ulaşmadığı kontrol edilmeli ve gerektiğinde bu bağlantı yeniden vurgulanmalı ve kazanımlara dikkat çekilmelidir.

3 İZLEME VE DEĞERLENDİRME AŞAMASI

► İZLEME

Bilindiği üzere uyum bir süreçtir. Dolayısıyla hazırlık ve 9. sınıf öğrencileri ile pansiyonda kalmaya başlayan öğrencilerin uyum sürecinin bir sene boyunca izlenmesi son derece önemlidir. Bu izleme, Ortaöğretime Uyum Programı'na rağmen sorun yaşayan ya da daha farklı desteğe ihtiyacı olan öğrencilerin erken dönemde belirlenmesi ve gereken desteğin zamanında verilmesi açısından önemlidir. Ayrıca bu kılavuzda yer alan ancak uyum programında zaman kısıtlılığından dolayı uygulayamadığınız etkinlikleri uygun zamanlarda uygulamaya devam etmeniz önerilmektedir.

► DEĞERLENDİRME

Uyum Programı'nın amaçlarına ulaşip ulaşmadığının değerlendirilmesi önemlidir. Böylelikle programın işleyen ve geliştirilmesi gereken yönleri ortaya çıkacak ve gerekli önlemlerin alınması ya da gerekli adımların atılması sağlanacaktır. Uyum Programı'nı değerlendirirken kullanabileceğiniz bazı araç ya da yollar aşağıda listelenmiştir:

- a. **Değerlendirme Toplantısı:** Ortaöğretime Uyum Programı'nı takiben, örneğin okulların açıldığı ilk hafta içinde öğretmen ve yöneticilerle birlikte Ortaöğretime Uyum Programı'nın değerlendirileceği bir toplantı yapmak önerilmektedir. Bu toplantıda uyum programının nasıl geçtiği, öğrenci ve velilerden ne tür geri bildirimler alındığı, ne tür sıkıntılar yaşandığı, bir daha karşılaşmamak için bu sıkıntıların nasıl aşılacağı, öğretmenlerin programa ilişkin görüş ve önerileri ele alınabilir.
- b. **Değerlendirme Formları:** Ortaöğretime Uyum Programı'nın değerlendirilmesi kapsamında geliştirilen ve okulunuzla paylaşılacak olan değerlendirme araçlarını kullanmanız gerekmektedir.
- c. **Öğrenci ve veli geri bildirimleri:** Ortaöğretime Uyum Programı'nın sonunda öğrenci ve velilerden sözel ya da yazılı geri bildirimler almanız, bir sonraki yıl uygulayacağınız uyum programı için size yol gösterecektir. Geri bildirimleri sözlü ve yazılı olarak almanız önemlidir. Böylece uyum programı sırasında iyi yaptığınız uygulamaları ve geliştirmeniz gereken yanları görme fırsatınız olacaktır.
- d. **Branş öğretmenlerinin gözlemleri:** Branş öğretmenleri ve belletici öğretmenlerin uyum programına katılan öğrencilerle katılmayan öğrencilerin akademik performans, sosyal beceriler, akademik beceriler, sınıf ve okula/pansiyona uyum sağlama, sınıf içi davranışlar gibi konulardaki farklılıkları gözlemlemesi önemlidir.
- e. **Rehberlik servisini ziyaret:** Okul rehber öğretmenleri hazırlık ve 9. sınıf öğrencileri ile pansiyonda kalan öğrencilerin uyumdan kaynaklanan sorunlarla kendilerine başvurma durumlarına bakabilirler. Ortaöğretime Uyum Programı'nın sınıf rehber öğretmenleri ve belletici öğretmenlere de bazı beceriler kazandırması beklenmektedir. Öğretmenlerin sınıf içindeki veya pansiyondaki sorunları ele alış biçimleri ya da uyumdan kaynaklanan sorunlara yaklaşımlarındaki olası değişimler programın değerlendirilmesi noktasında dikkate alınmalıdır.
- f. **Yoklama kayıtları:** Bu göstergelerin yanında, programı değerlendirebileceğiniz bir başka gösterge de bu seneki hazırlık ve 9. sınıfların devam durumlarının geçen seneki hazırlık ve 9. sınıfların kayıtlarıyla karşılaştırılmasıdır. Ortaöğretime Uyum Programı'na katılan öğrencilerin devam oranlarının daha yüksek olması beklenmektedir.



UYUM PROGRAMI ÖRNEK UYGULAMA PLANI

SAAT	ÖĞRENCİLER
1. GÜN	
09.00 - 09.15	Hoş geldiniz Konuşması (Okul Müdürü)
09.15 - 09.30	Öğrencilerin Sınıflara Alınması (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
09.30 - 10.10	Tanışma (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
10.10 - 10.20	Ara
10.20 - 11.00	Sınıf Anayasası /Kurallarımız (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
11.00 - 11.50	Beklentilerimiz Endişelerimiz (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
11.50 - 12.00	Ara
12.00 - 13.00	Okulumu Geziyorum (Sınıf Rehber Öğretmeni ve İlgili Branş Öğretmenleri)
13.00 - 13.30	Haydi Maça! Etkinliklerinin Duyurusunun Yapılması ve Öğrencilerin İsimlerinin Yazılması (Beden Eğitimi Öğretmeni)
SAAT	VELİLER
09.00 - 09.15	Hoş geldiniz Konuşması - Ortak (Okul Müdürü)
09.15 - 09.30	Velilerin Salona (Sınıflara) Alınması (Görevli Öğretmenler)
09.30 - 10.30	Tanışma (Veliler İçin İç-Dış Halka) (Görevli Öğretmenler)
10.30 - 11.30	Beklentilerin Alınması (Görevli Öğretmenler)
11.30 - 11.45	Çay/Kahve Arası
11.45 - 12.30	Velilerin Okulun İşleyişine İlişkin Bilgilendirilmesi (Müdür ya da Müdür Yardımcısı)
12.30 - 13.00	Velilere Okulun Gezdirilmesi (Görevli Öğretmenler)
2. GÜN	
SAAT	ÖĞRENCİLER
09.00 - 09.15	Isınma Etkinliği (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
09.15 - 10.00	Arkadaş Aranıyor (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
10.00 - 10.10	Ara
10.10 - 10.50	Vestiye (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
10.50 - 11.00	Ara
11.00 - 11.40	Zaman Yönetimi (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
11.40 - 11.50	Ara
11.50 - 12.30	Öğretmenlerimizi Tanıyalım (Her sınıf için 3 branş öğretmeni)
12.30 - 13.15	İstasyon (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
Öğleden sonra	Haydi Maça! Etkinliklerine Katılan Öğrenciler İçin Antrenman (Beden Eğitimi Öğretmeni)
3. GÜN	
SAAT	ÖĞRENCİLER
09.00 - 09.15	Isınma Etkinliği (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
09.15 - 10.00	Ödüller ve Cezalar (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
10.00 - 10.10	Ara
10.10 - 10.50	Adım Oyunları (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
10.50 - 11.00	Ara
11.00 - 11.40	Bir Şarkı Çal (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
11.40 - 11.50	Ara
11.50 - 12.30	Ne Yapacağımı Biliyorum (Sınıf Rehber Öğretmenleri)
Öğleden sonra	Haydi Maça! Sınıf maçlarının yapılması (Beden Eğitimi öğretmeni)



HAZIRLIK KONTROL FORMU

Etkinlikler öncesinde aşağıdaki soruları yanıtlayarak hazırlığınızı kontrol edin.

SORULAR	EVET	HAYIR	KISMEN
1. Etkinliğe nasıl başlayacağımı, nasıl uygulayıp nasıl sonuçlandıracağımı biliyor muyum?			
2. Etkinlik için vereceğim örnekleri hazırladım mı?			
3. Etkinlikte “tekrar” öğrencilerini dikkate alıp düzenleme yaptım mı?			
4. Etkinlikte “kaynaştırma” öğrencilerini (varsa) dikkate alıp uyarılama yaptım mı?			
5. Etkinlik için gerekli malzemeler / ilgili formlar hazır mı?			
6. Etkinlik için uygun yer (ortam) belirledim / düzenledim mi?			
7. Etkinliği uygulamak için kendimi yeterli, hazır ve istekli görüyor muyum?			
Gerekli Notlar:			

DAVETİYE ŞABLONU / DAVETİYE ÖRNEĞİ - 1

ATATÜRK ANADOLU LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜ

Okula Uyum Programı



SAYGIDEĞER ANNE-BABALAR VE SEVGİLİ ÖĞRENCİLER

Sizinle tanışmak, öğrencilerle öğretmenlerimizi tanıştırmak, size ve öğrencilerimize okulu ve okuldaki bölümleri tanıtmak, okulumuzdaki işleyiş hakkında bilgi vermek ve öğrencilerimizin birbirleri ile tanışmaları için düzenlediğimiz programa katılımınızı bekliyoruz.

Programla ilgili
detaylı bilgi
arka sayfada
yer almaktadır.

İletişim
Santral: 0 312 345 00 00
Okul Müdürü: 0 312 345 00 01
E-posta: ataturkai@meb.gov.tr
Adres: Yunus Emre Cd. No: 12
Dikmen / Ankara

11.50 - 12.00	Beklenilmez Endişelerimiz	Veliler için "E-Çay Halka" Etkinliği
12.00 - 13.00	Okulumu Geçerim	Veliler için "Beklenilmez Endişelerimiz" Etkinliği
13.00 - 13.30	Haydi Maçal! Etkinliklerinin Duyurularının Yazılması ve Öğrencilerin İsterilerinin Yazılması	
09.00 - 09.15	İstisna Etkinliği	
09.15 - 10.00	Ankara'ya Geliyoruz	
10.00 - 10.10	Ara	
10.10 - 10.50	Yeni Yıllar	
10.50 - 11.00	Ara	
11.00 - 11.40	Zaman Yönetimi	
11.40 - 11.50	Ara	
11.50 - 12.30	Öğretmenlerimizle Tanışalım	
12.30 - 13.15	İftar Yemeği	
Öğleden sonra	Haydi Maçal! Etkinliklerine Katılan Öğrenciler İçin Anı Yemeği	
09.00 - 09.15	İstisna Etkinliği	
09.15 - 10.00	Öğütler ve Öncelikler	
10.00 - 10.10	Ara	
10.10 - 10.50	Okulumuzdan Çıkıyorum	
10.50 - 11.00	Ara	
11.00 - 11.40	Bir Şiirle Çal	
11.40 - 11.50	Ara	
11.50 - 12.30	Ne Yıllarımız Biliyorum	
Öğleden sonra	Haydi Maçal! Şiir yarışmasını yapalım	



DAVETİYE ŞABLONU / DAVETİYE ÖRNEĞİ - 2



ATATÜRK ANADOLU LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜ

9. SINIF ÖĞRENCİ VE VELİLERİNİ UYUM PROGRAMINA DAVET EDİYOR!

11-15
Eylül
2017

Saygıdeğer veliler, sevgili öğrenciler...

Sizinle tanışmak, öğrencilerle öğretmenlerimizi tanıştırmak, size ve öğrencilerimize okulu ve okuldaki bölümleri tanıtmak, okulumuzdaki işleyiş hakkında bilgi vermek ve sizinle bizim birbirleri ile tanışmaları için düzenlediğimiz UYUM PROGRAMI'na davet ediyoruz.

Programa ilgili detaylı bilgi için...

İletişim

Santral: 0 312 345 00 00

Okul Müdürü: 0 312 345 00 01

E-posta: ataturlal@meb.gov.tr

Adres: Yunus Emre Cd. No: 12

Dikmen / Ankara

UYUM PROGRAMI	
SABAH	ÖĞRENCİLER İÇİN GÜN
09.00 - 09.15	Yeni tanışma konuşmaları (Genel Müdürlük)
09.15 - 09.30	Öğrencilerle tanışma konuşmaları (Genel Müdür)
09.30 - 10.10	Tanışma konuşmaları (Genel Müdür)
10.10 - 10.20	Ara
10.20 - 11.00	Sınıf Anlayışını Anlatma (Genel Müdür)
11.00 - 11.50	Sınıf Anlayışını Anlatma (Genel Müdür)
11.50 - 12.00	Ara
12.00 - 13.00	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
13.00 - 13.30	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
SABAH	VELİLER İÇİN GÜN
09.00 - 09.15	Yeni tanışma konuşmaları (Genel Müdür)
09.15 - 09.30	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
09.30 - 10.30	Tanışma konuşmaları (Genel Müdür)
10.30 - 11.30	Bakım ve Bakım (Genel Müdür)
11.30 - 11.45	Ara
11.45 - 12.30	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
12.30 - 13.00	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
SABAH	MÜDÜRLÜK İÇİN GÜN
09.00 - 09.15	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
09.15 - 10.00	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
10.00 - 10.10	Ara
10.10 - 10.20	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
10.20 - 11.00	Ara
11.00 - 11.40	Zaman Yönetimi (Genel Müdür)
11.40 - 11.50	Ara
11.50 - 12.30	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
12.30 - 13.15	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
SABAH	ÖĞRENCİLER İÇİN GÜN
09.00 - 09.15	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
09.15 - 10.00	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
10.00 - 10.10	Ara
10.10 - 10.50	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
10.50 - 11.40	Ara
11.40 - 11.50	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
11.50 - 12.30	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
SABAH	VELİLER İÇİN GÜN
09.00 - 09.15	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
09.15 - 10.00	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
10.00 - 10.10	Ara
10.10 - 10.50	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
10.50 - 11.40	Ara
11.40 - 11.50	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)
11.50 - 12.30	Okulda Geçerli Kurallar (Genel Müdür)

Tanışma Etkinlikleri

► TANIŞMA ETKİNLİKLERİ NEDEN ÖNEMLİDİR?

Bu bölüm, öğrencilerin sınıf arkadaşları, öğretmenleri ve yöneticileriyle, öğretmenlerin öğrenci ve velileriyle, son olarak velilerin diğer velilerle, öğretmen ve yöneticilerle tanışma etkinliklerine ayrılmıştır.

Öğrencilerin okulun ilk günlerini daha rahat geçirmelerinde diğer öğrenciler ile tanışmaları ve arkadaş edinmeleri önemli rol oynamaktadır. Dışadönük ve sosyal becerileri gelişmiş olan öğrenciler tanışma ve arkadaş edinme konusunda zorlanmasalar bile öğrencilerin önemli bir kısmı bu konuda zorluk yaşayabilir. Bu bölümde uygulayacağınız etkinlikler öğrencilerin birbirleriyle tanışmasını ve sonrasında etkileşim kurmasını kolaylaştıracak ve bu sayede öğrencinin okula uyum sağlamasına yardımcı olacaktır.

Öğrencilerin birbirleriyle tanışması kadar öğretmenleriyle tanışmaları da önemlidir. Özellikle kalabalık sınıflarda, öğretmenlerin tüm öğrencilerinin isimlerini bilmeleri bazen mümkün olmayabilir. Bazı öğrenciler yüksek akademik performanslarıyla, bazıları “yaramazlıklarıyla”, bazıları da girişken tavırlarıyla bir şekilde dikkatleri üzerlerine çekseler de, özellikle çekingen öğrenciler kalabalıklar arasında kaybolur. Bazen de öğretmenler müfredatı takip etmekle ve sınıfta disiplini sağlamakla o kadar meşgullerdiler ki, öğrencilerinin isimlerini öğrenmeye, onları biraz daha yakından tanımaya ya zaman bulamazlar ya da böyle bir ihtiyaç hissetmezler. Oysaki her öğrenci fark edilmek, önemsendiğini ve değer verildiğini bilmek ister. Sizin onları tanıma gayretlerinizi büyük bir memnuniyetle karşılayacaklardır. Onlara değer verdiğinizi ve onları önemsendiğinizi hissedeceklerdir. Bunun karşılığında onlar da sizi memnun etmek isteyecekler ve beklentilerinizi karşılamaya çalışacaklardır.

Tanışma etkinlikleri sadece öğrencileriniz için değil, velileriniz için de önemlidir. Dolayısıyla velilerle yapacağınız etkinliklerden birinin mümkünse bir tanışma etkinliği olmasına özen gösterin.

Tanışma etkinliklerini uygularken dikkat edilmesi gereken bazı noktalar vardır. Tanışma etkinliklerinde “etkin dinleme” çok önemlidir. Öğrencileriniz kendilerini anlatırken göz kontağı kurun ve anlattıklarıyla ilgilendiğinizi onlara hissettirin. Tanışma etkinlikleriyle ilgili diğer bir nokta, kişisel sınırlara saygı duymaktır. Öğrenciniz kendine ilişkin bir bilgiyi vermek istemiyorsa zorlamayın. Bu bölümdeki etkinlikler için genel kazanımlar aşağıdaki gibi özetlenebilir:



KAZANIMLAR

- ➔ Arkadaşları ile nasıl tanışacağını bilir.
- ➔ Arkadaşlarını tanır.
- ➔ Arkadaşları ile sosyal ilişki kurar.
- ➔ Öğretmenleri, okul yöneticileri ve okul personelini tanır.



Amaç	Öğrencilerin birbirlerinin isimlerini öğrenmelerini ve eğlenceli bir etkinlikle kaynaşmalarını sağlamak
Malzeme	-

1. SEÇENEK

- Öğrencilerinize eğlenceli bir tanışma etkinliği yapacağınızı söyleyin. Öğrencilerinizden ayağa kalkmalarını, bir daire oluşturmalarını isteyin ve etkinliğin yönergesini açıklayın:

“Önce ben ismimi söyleyerek başlayacağım. Ama ismimi söylerken bir hareket yapacağım. Sonra tüm sınıf aynı hareketi yaparak ismimi söyleyecek. Anlaştık mı? Bu hareketler neler olabilir?”

- Öğrencilerinizin önerilerini alın, gerekiyorsa siz de ekleyin. Bu hareketler; göz kırpmaya, parmak şaklatma, kafa kaşıma, kendi etrafında dönme, zıplama, elini beline koyma gibi herhangi bir hareket olabilir. Herkes birbirinin ismini öğrenene kadar bu oyunu oynayın.

2. SEÇENEK (sayıca küçük gruplar için)

- Öğrencilerinize eğlenceli bir tanışma etkinliği yapacağınızı söyleyin. Öğrencilerinizden ayağa kalkmalarını, bir daire oluşturmalarını isteyin ve etkinliğin yönergesini açıklayın:

“Her birimiz isimlerimizi söylerken bir hareket yapacağız. Bu hareketler göz kırpmaya, parmak şaklatma, kafa kaşıma, kendi etrafında dönme, zıplama, elini beline koyma gibi herhangi bir hareket olabilir. Ama bunu yapmadan önce, bizden öncekilerin hepsinin isimlerini söyleyip hareketlerini tekrar edeceğiz. Önce ben ismimi söyleyerek ve bir hareket yaparak başlayacağım. Sonra, yanındaki arkadaşınız önce benim adımla söyleyerek yaptığım hareketi tekrar edecek. Sonra da kendi ismini söyleyerek başka bir hareket yapacak. Bir sonraki arkadaşınız önce benim ismimi söyleyerek benim yaptığım hareketi yapacak. Sonra, ikinci arkadaşınızın ismini söyleyerek onun hareketini yapacak ve son olarak da kendi ismini söyleyecek ve böyle devam edeceğiz. Anlaştık mı?”

- Öğrencilerin takıldıkları yerde birbirlerine yardımcı olmaları için teşvik edin. Herkes birbirinin ismini öğrenene kadar bu oyunu oynayın.



Bu etkinliği pansiyonda yeni gelen öğrencilerle uygun bir mekânda uygulayabilirsiniz. Eğer imkânınız varsa, eski öğrencileri de etkinliğe dâhil etmeniz faydalı olacaktır.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- Hepimiz birbirimizin ismini öğrendik mi?
- Bu şekilde tanışmak nasıl bir duygu? Neler hissettiniz?
- Etkinliğe ilişkin neler söylemek istersiniz?

2. RESMİDEN SÖYLE



Amaç Öğrencilerin birbirleri ve öğretmenleriyle tanışmalarını sağlamak

Malzeme Katılımcı sayısı kadar A4 kâğıdı, pastel boya

- Bu etkinlik bir tanışma etkinliğinden çok öğrencilerinizi daha yakından tanımanız için tasarlanmış bir etkinliktir. Bu nedenle herhangi bir tanışma etkinliğinin hemen ardından uygulamamız önerilir.
- Bir tanışma etkinliği ile öğrencilerinizin isimlerini öğrendikten sonra şu yönergeyi verebilirsiniz:

“Şimdi herkes birbirinin ismini öğrendiğine göre, birbirimizi biraz daha yakından tanımaya ne dersiniz? Önce ben sizlere kendimi tanıtacağım. Ama bunu sadece resimlerle, sembollerle ve rakamlarla yapacağım. Bakalım tahtaya çizdiklerimden bana ilişkin bilgileri bulabilecek misiniz?”

- Tahtaya sizi anlatan resimler çizin. Örneğin seyahati seviyorsanız bir bavul ya da bir uçak resmi, okumaktan hoşlanıyorsanız bir dolu kitap resmi, iki kardeşiniz varsa iki kişi çizebilir ya da rakamla 2 yazabilirsiniz.



Öğretmene Not

Tahtaya resim veya sembol çizmek bazı öğrenciler için zor olabilir. Bu nedenle öğrenciler isteksiz davranabilirler. Bunu önlemek için çizilen şeklin iyi olmasının önemli olmadığını belirtin ve siz de olabildiğince basit şekiller çizmeye çalışın.

Eğer öğrencilerden biri resim çizmeme konusunda ısrarcı olursa, zorlamayın ve kendisini anlatan üç özelliği sözlü olarak ifade edebileceğini söyleyin. Bu etkinliği uygulamakta zorluk yaşamasına neden olan özel bir gereksinimi bulunan öğrenciniz varsa, Kılavuz'un ekindeki önerilerden yararlanarak etkinliği uyarlayabilirsiniz.

- Öğrencilerinizin yanıtlarını aldıktan sonra onlardan aynı şekilde kendilerini tanıtmalarını isteyin:

“Şimdi sizler de dağıttığım kâğıtlara resimler ya da semboller çizerek kendinizi bize tanıttın. Güzel çizimimize gerek yok. Sadece birbirimizi tanımak için yapıyoruz bu etkinliği.”

- Öğrencilerinizin çalışmaları için biraz süre verin, bu arada sıraların arasında dolaşıp yardımcı ihtiyacı olanlara destek olun.

- Süre tamamlandığında gönüllü olan bir öğrencinizden başlayın. Öğrencilerinizin birbirlerinin resimleriyle alay etmesine kesinlikle izin vermeyin. Anlaşılmayan resimlerin ne olduğunu sorabilirsiniz.



Bu etkinliği gereken malzemeleri temin ederek pansiyonunuzda çalışma salonu vb. mekânlarda uygulayabilirsiniz.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Birbirinize ilişkin neler öğrendiniz? Neler ilginizi çekti?
- ▶ Arkadaşlarınızın sizinle hangi özellikleri benzer, paylaşabilir misiniz?
- ▶ Arkadaşlarınızdan farklı olan özellikleriniz neler?

3. MÜZİKLİ BALONLAR

35 - 40 dk.



Amaç	Öğrencilerin tanışmalarını ve kaynaşmalarını sağlamak
Malzeme	Katılımcı sayısı kadar balon, tahta kalemı ya da kalın uçlu keçeli kalem, hazır yaka kartları (Yoksa bunu A4 kâğıdı ve toplu iğneyle kendiniz yapabilirsiniz.) ve müzik sistemi

- Öğrencileriniz için hazır yaka kartı temin ettiyseniz, bir tanışma etkinliği yapacağınızı söyleyerek bunları öğrencilerinize dağıtın.
- Hazır yaka kartları yoksa oturma öncesinde A4 kâğıtlarını altı eşit parçaya bölerek öğrenci sayısı kadar küçük kâğıtlar elde edin.
- Öğrencilerinize bir tanışma etkinliği yapacağınızı söyleyin:

“Hadi gelin birbirimizi tanıyalım ve bunu da eğlenceli bir biçimde yapalım. Öncelikle her birinize küçük bir kâğıt ve bir toplu iğne dağıtacağım. Şimdi hepimiz isimlerimizi bu küçük kâğıtlara yazalım ve yakamıza iliştiirelim. Herkes ismini yazdı mı?”

- Öğrencilerinizin her birine şişmemiş birer balon verin:

Şimdi sizlere dağıttığım bu balonları şişirmenizi ve üzerlerine isimlerinizi yazmanızı istiyorum. Herkes hazır mı?

- Daha sonra müziği açarak şu yönergeyi verin:

Şimdi müzikle birlikte balonları havaya atacaksınız ve müzik çaldığı sürece onları yere düşürmemeye çalışacaksınız. Müziği durdurduğumda herkes bir balon yakalayacak ve üzerinde ismi yazılı arkadaşıyla gidip bir süre sohbet edecek ve onu tanımaya çalışacak. Sonra tekrar müzik çaldığında balonları yeniden havaya atacacağız ve böyle devam edecek.

- Şimdi müzikle birlikte balonları havaya atacaksınız ve müzik çaldığı sürece farklı balonlar ile oynayarak onları yere düşürmemeye çalışacaksınız. Müziği durdurduğumda herkes bir balon yakalayacak ve üzerinde ismi yazılı arkadaşıyla gidip bir süre sohbet edecek, onu tanımaya çalışacak ve balonu arkadaşına verecek. Siz arkadaşınızın yanına gittiğinizde, arkadaşınız kendi balonunda ismi yazan arkadaşınız ile tanışıyor olabilir. Bu durumda sizde sohbete katılın. Sonra tekrar müzik çaldığında balonları yeniden havaya atacacağız ve böyle devam edecek.



Öğretmene Not

- Bu etkinliği imkânlarınız ölçüsünde salon veya okul bahçesi gibi geniş mekânlarda yapmanız daha uygun olabilir.
- Oyun sonunda herkes birbiri ile tanışmamış olabilir. Değerlendirme sorularında birbirleriyle tanışmayan öğrenci bulunması durumunda, onlardan kendilerini kısaca tanıtmalarını isteyin.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Kimlerle tanıştınız?
- ▶ Birbirinize ilişkin neler öğrendiniz?
- ▶ Birbirinizle tanışmak size neler hissettirdi?



Amaç	Öğrencilerin tanışmalarını ve ortak/farklı özelliklerini öğrenmelerini sağlamak
Malzeme	-

- Öğrencilerinize bir tanışma etkinliği yapacağınızı söyleyin ve onlardan ayağa kalkmalarını isteyin.
- Şu yönergeyi verin (Her bir yönergeden sonra öğrencilere farklı kişilerle tanışmak için yeterli zaman vermeye özen gösterin):

“Şimdi ben sizlere sırayla bazı yönergeler vereceğim. Siz o yönergeleri yerine getirdikten sonra yanınızdakilerle ya da grubunuzdakilerle tanışacaksınız. Başlayalım mı?”

- İsminizin ilk harfine göre sıraya geçin. Örneğin ismi A ile başlayanlar bir grup olun ve yanınızdakilerle tanışın (Eğer aynı harfle başlayan başka isme sahip öğrenci yoksa siz o öğrenci/öğrenciler ile bir grup oluşturun ve tanışın).
- Aynı takımı tutanlarla bir grup oluşturun ve gruptakilerle tanışın.
- Doğduğunuz aya göre gruplara ayrılın ve gruptakilerle tanışın (Eğer o ayda doğan tek bir öğrenci varsa yanına gidin. Hangi ayda ve günde doğduğunu sorun ve kendinize ilişkin bilgileri paylaşın).
- Sevdiğiniz yemeğe göre gruplara ayrılın ve gruptakilerle tanışın.
- Sevdiğiniz derslere göre gruplara ayrılın ve gruptakilerle tanışın.
- Yönergelere yenilerini ekleyebilirsiniz.
- Herkesin birbiriyle tanıştığına emin olana kadar devam edin.

Öğretmene Not



Siz yönerge verdikten sonra, gruplara ayrılma işini öğrenciler genellikle kendileri gerçekleştirebilirler. Ancak öğrencilerin zorlandıklarını fark ederseniz, öğrencilere yönergeye göre gruplara ayrılma konusunda rehberlik ediniz.



Bu etkinliği pansiyonda yeni gelen öğrencilerle uygun bir mekânda uygulayabilirsiniz. Eğer imkânınız varsa, eski öğrencileri de etkinliğe dâhil etmeniz faydalı olacaktır.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Herkesle tanışma şansınız oldu mu? Hangi gruplara dâhil oldunuz?
- ▶ Birbirinize ilişkin neler öğrendiniz?
- ▶ Kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Şu anda gruba ilişkin duygu ve düşünceleriniz neler?



Amaç	Öğrencilerin tanışmaları ve birbirlerinin özelliklerini öğrenmelerini sağlamak
Malzeme	-

- Öğrencilerinize bir tanışma etkinliği yapacağınızı söyleyin ve onlardan ayağa kalkarak bir daire oluşturmalarını isteyin.
- Şu yönergeyi verin:

“Şimdi her birimiz isimlerimizi söyleyeceğiz. Ama isimlerimizin başına aynı harfle başlayan ve bizi niteleyen olumlu bir sıfat ekleyeceğiz. Örneğin; Azimli Ayşe, Biricik Binnaz, Özel Özge, Mert Mustafa gibi. Unutmayın, olumsuz bir sıfat yok. Önce ben başlıyorum. Sonra yanımdaki arkadaşınız önce benim ismimi sıfatımla beraber söyleyecek, sonra kendi ismini sıfatıyla beraber söyleyecek. Bir sonraki arkadaşınız önce benden başlayacak, sonra arkadaşınızın sıfatını ve ismini söyleyecek, son olarak da kendi sıfatıyla ismini söyleyecek ve böyle devam edeceğiz. Anlaştık mı?”

- Herkes birbirinin ismini öğrenene kadar bu oyunu oynayın.

Öğretmene Not



Etkinlik sürecinde “tembel, yaramaz, afacan” gibi olumsuz sıfatlara ve “Ayaşlı, Kasımpaşalı, gibi lakap takmaya neden olacak sıfatlara izin vermeyiniz.



Bu etkinliği pansiyonda yeni gelen öğrencilerle uygun bir mekânda uygulayabilirsiniz. Eğer imkânınız varsa, eski öğrencileri de etkinliğe dâhil etmeniz faydalı olacaktır.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Herkes birbirinin ismini ve onu niteleyen sıfatları öğrendi mi?
- ▶ Etkinliği nasıl buldunuz? Duygu ve düşünceleriniz?
- ▶ Böyle tanışmak size neler hissettirdi?



Amaç	Öğrencilerin birbirlerini tanımalarını sağlamak
Malzeme	Her katılımcı için iki parça kâğıt (A4 kâğıdını dörde katlayıp dört parçaya bölün), katılımcı sayısı kadar toplu iğne, bir kutu

- Öğrencileriniz için hazır yaka kartı temin ettiyseniz, bir tanışma etkinliği yapacağınızı söyleyerek bunları öğrencilerinize dağıtın. Hazır yaka kartları yoksa oturum öncesinden A4 kâğıtlarını dört eşit parçaya bölerek öğrenci sayısı kadar küçük kâğıtlar elde edin. Öğrencilerinize bir tanışma etkinliği yapacağınızı söyleyin:

“Haydi gelin birbirimizi tanıyalım ve bunu da eğlenceli bir biçimde yapalım. Öncelikle her birinize iki parça kâğıt ve bir toplu iğne dağıtacağım. Şimdi hepimiz isimlerimizi kâğıtlardan birisine yazalım ve yakamıza iliştiRELİM. Herkes ismini yazdı mı?”

- Şu yönergeyi verin:

“Şimdi gelin dedektiflik oyunu oynayalım. Her birimiz birer dedektifiz ve bizden istenen kişiyi bulmamız gerekiyor. Elimizdeki kâğıda fiziksel görünüşümüze ait iki özellik yazacağız. Örneğin; kahverengi saçlar, kahverengi gözler gibi. Ya da kıvrıkcık saçlar, 40 numara ayaklar gibi. Dış görünüşünüze ait neyi istiyorsanız onu yazabilirsiniz. Ama biraz zor olsun olur mu?”

Öğretmene Not



- Fiziksel görünüş bu dönemdeki öğrenciler için önemlidir. Bu nedenle öğrencilerin yazdığı ifadelerin nötr olmasına (örneğin “güzel saçlar” yerine “uzun kıvrıkcık saçlar” gibi) dikkat edin.
- Öğrencilerin fiziksel özellikler ile ilgili olarak olumsuz ifadeler kullanmamalarına özel önem gösterin.

- Öğrencilerin çalışmalarına izin verin ve yönergeyi vermeye devam edin:

“Şimdi ben sizlere sırayla bazı yönergeler vereceğim. Siz o yönergeleri yerine getirdikten sonra yanınızdakilerle ya da grubunuzdakilerle tanışacaksınız. Başlayalım mı?”

- Kendiniz de dâhil herkesin kutudan bir kâğıt çekmesini sağlayın ve yönergeyi vermeye devam edin:

“Şimdi ayağa kalkıp sınıfta dolaşacağız ve elimizdeki kâğıdın kime ait olduğunu bulmaya çalışacağız. Ama birbirimizle hiç konuşmayacağız”.

- Beş dakika konuşmadan serbestçe dolaşın ve yönergeyi tamamlayın:

“Şimdi yerlerimize dönelim ve elimizdeki kâğıdın arkasına bu tarifi kime ait olduğuna ilişkin tahminimizi yazalım.”

- Daha sonra aşağıdaki yönergeyi vererek öğrencilerin tahminde buldukları kişiler ile tanışmasını isteyin:

“Şimdi tahminde bulunduğumuz kişinin yanına gidelim ve tahminimizin doğru olup olmadığını öğrenelim ve o kişiyle tanışalım. Eğer tahmininiz yanlışsa, o kişiyle tanıştıktan sonra tahmininizi yenileyerek doğru kişiyi bulmaya çalışın ve onunla da tanışın.”



Öğretmene Not

Fiziksel özelliklerin tartışma konusu yapılmasına kesinlikle izin vermeyin ve değerlendirme sürecinde herkesin farklı özelliklere sahip olabileceğini ve her bir bireyin farklılıkları ile özel olduğunu özellikle vurgulayın.



Bu etkinliği pansiyonda spor salonu, bahçe veya içerisinde yeteri kadar serbest alan olan çalışma salonunuzun bulunması durumunda uygulayabilirsiniz.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Tahmininiz ilk seferde doğru muydu? Kaç kişi doğru tahmin etti?
- ▶ Kimler aradığı kişiyi kolayca buldu ve bunu nasıl yaptı?
- ▶ Gördüğünüz gibi herkes farklı özelliklere sahip, bu size neler hissettiriyor?
- ▶ Etkinlik süresince neler hissettiniz?



Amaç	Öğrencilerin tanışmalarını ve birbirleriyle etkileşim kurmalarını sağlamak
Malzeme	Öğrenci sayısı kadar not kağıdı (A4 kağıdı bölünerek de elde edilebilir), cam fanus veya kutu

- Aşağıda yazan özelliklere eklemeler yaparak, öğrenci sayınızın yarısı kadar fazla (10 öğrenci ise 15 kağıt) olacak şekilde çoğaltın ve not kâğıtlarına yazın. Bu kâğıtları katlayın ve kutunun içine atın.
 - Boyu 170 cm ile 175 cm arasında olan kişileri bulun ve tanışın.
 - Doğduğu yerin isminde “B”, “H” veya “Y” harfi olan kişileri bulun ve tanışın.
 - İsmi içinde “M” veya “S” harfi olan kişileri bulun ve tanışın.
 - İsmi içinde “A” veya “P” harfi olan kişileri bulun ve tanışın.
 - Sizinle aynı takımı tutan kişileri bulun ve tanışın.
 - En çok sevdiği dersler Matematik, Türkçe veya İngilizce olan kişileri bulun ve tanışın.
 - Sizinle aynı hobiyeye sahip olan kişileri bulun ve tanışın.
 - Ayın on beşinden önce doğmuş olan kişileri bulun ve tanışın.
 - Ayın on beşinden sonra doğmuş olan kişileri bulun ve tanışın.
 - Yılın son üç ayında doğmuş olan kişileri bulun ve tanışın.
 - Yılın ilk üç ayında doğmuş olan kişileri bulun ve tanışın.
 - Sizinle aynı rengi seven kişileri bulun ve tanışın.
 - Sizin hoşlandığınızdan farklı türde müzik türünden hoşlanan kişileri bulun ve tanışın.
- Öğrencilerinize bir tanışma etkinliği yapacağınızı söyleyin ve şu yönergeyi verin:

“Bu kutunun içerisinde kâğıtlar var ve bunların üzerinde bazı özellikler yazılı. Şimdi herkesin bir kâğıt seçmesini istiyorum. Sizler o özelliğe sahip olan kişi ya da kişileri bulup tanışacaksınız. Hazır mısınız?”

- Kâğıtlarda yazan özelliğe sahip bir öğrenci olmaması durumunda, öğrencilerin ek kâğıtlardan seçmesini isteyin.

- Öğrenciler kâğıtlarda özelliği yazan kişiyi bulup tanıştıktan sonra, kâğıtları katlayıp kutuya koymalarını isteyin. Daha sonra kutudaki kâğıtları karıştırın ve etkinliği tekrar uygulayın.
- Öğrencilerin mümkün olduğunca çok kişiyle tanıştığından emin olduğunuzda değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği sonlandırın.



Bu etkinliği pansiyonda spor salonu, bahçe veya içerisinde yeteri kadar serbest alan olan çalışma salonunuzun bulunması durumunda uygulayabilirsiniz.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Kaç kişiyle tanıştınız? Kaç gruba dâhil oldunuz? Tanışmadığınız kişiler kaldı mı?
- ▶ Şimdi birbirinizi daha yakından tanıdığınızı düşünüyor musunuz? Bu size neler hissettirdi?
- ▶ Bir gruba dahil olduğunuzda neler hissettiniz?

8. TAM İSABET!

30 dk.



Amaç	Öğrencilerin birbirlerini tanımalarını ve birbirleri ile etkileşim kurmalarını sağlamak
Malzeme	Katılımcı sayısı kadar “Tam İsabetsayfası”

- Öğrencilerinize bir etkinlik yapacağınızı söyleyin ve onlardan ayağa kalkmalarını isteyin.
- Şu yönergeyi verin:

“Şimdi sizlerle bir oyun oynayacağız. İsmi “Tam İsabetsayfası”. Sizlere üzerinde bir takım bilgiler yazılı bir kâğıt dağıtacağım, bir tane de kendim alacağım. Daha sonra, birbirimizi tanımaya çalışırken elimizdeki kâğıtta yazılı bilgilere uyan arkadaşlarımızı bulup kutucuklara onun ismini yazacağız. Aynı kişiyi birden fazla kutucuğa yazmak yok. Anlaştık mı? En önce bitiren kazanır.”

- Öğrencilere “Tam İsabetsayfası” dağıtın ve doldurmaları için 10 dakika verin.
- Sürenin bitiminde tüm isimleri dolduran öğrencinizi birinci ilan edin ve alkışlayın. Kimlerle tanıştığını öğrenin.
- Değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği sonlandırın.



Bu etkinliği pansiyonda yeni gelen öğrencilerle uygun bir mekânda uygulayabilirsiniz. Eğer imkânınız varsa eski öğrencileri de etkinliğe dâhil etmeniz faydalı olacaktır.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Kimlerin sizinle ortak ve farklı özelliklere sahip olduklarını keşfettiniz?
- ▶ Arkadaşlarınızı bulmak zor oldu mu? Bu zorluğu nasıl aştınız?
- ▶ Birbirinizi yakından tanımak size neler hissettirdi?



TAM İSABET!

KİM DÜZENLİ SPOR YAPIYOR?	KİM BİR MÜZİK ALETİ ÇALIYOR?	KİM EN ÇOK MATEMATİK DERSİNİ SEVİYOR?	KİM BU AY TİYATRO/SİNEMAYA GİTMİŞ?	KİM SENİNLE AYNI TAKIMI TUTUYOR?
.....
KİM SİZİN EVE YAKIN OTURUYOR?	KİM ÇOK İYİ ŞARKI SOYLUYOR?	KİM SENİNLE AYNI MESLEĞİ SEÇMEK İSTİYOR?	KİM BASKETBOL OYNUYOR?	KİM FUTBOL OYNUYOR?
.....
KİM BEDEN EĞİTİMİ DERSİNİ ÇOK SEVİYOR?	KİMİN KEDİSİ VAR?	KİMİN KÖPEĞİ VAR?	KİM YÜZME BİLİYOR?	KİM UÇAĞA BINMİŞ?
.....
MOR RENGİ EN ÇOK KİM SEVİYOR?	KİM YEMEK YAPABİLİYOR?	KİM YARIŞMA PROGRAMLARI SEYRETMEYİ SEVİYOR?	KİM KORKU FİLMİ SEYRETMEYİ SEVİYOR?	KİM SENİN EN ÇOK SEVDİĞİN ŞARKIYI SEVİYOR?
.....
KİM SENİN EN ÇOK SEVDİĞİN ŞARKICIMI SEVİYOR?	EN ÇOK KİM SEYAHAT ETMİŞ?	KİM OKULA YÜRÜYEREK GELİYOR?	KİM OKULA BİR TAŞITLA GELİYOR?	OKULA EN UZAK OTURAN KİM?
.....
OKULA EN YAKIN OTURAN KİM?	KİM TAMİRAT YAPABİLİYOR?	KİMİN RESİM YETENEĞİ VAR?	EN ÇOK KİM MENEKŞEYİ SEVİYOR?	KİM DANS ETMEYİ SEVİYOR?
.....



Amaç	Hazırlık ve 9. sınıf öğrencilerinin büyük sınıflarla tanışmalarını ve kaynaşmalarını sağlamak
Malzeme	Plastik tabak, kaşık ve bardak, herkese yetecek kadar yiyecek ve içecek, müzik sistemi

HAZIRLIK

- **Okul Aile Birliği ile işbirliği yapma:** Bu etkinliğin uygulanmasında Okul Aile Birliği ile işbirliği yapmanın oldukça kolaylaştırıcı olacaktır. Etkinlik öncesinde Okul Aile Birliği'nden mekânın hazırlanması, yemeklerin ve servis malzemelerinin temin edilmesi gibi konularda destek alabilirsiniz.
- **Etkinlik gününün belirlenmesi:** Büyük sınıflar da bu etkinliğe dâhil olacakları için okulun açıldığı ilk haftanın bir günü, bu etkinlik için uygun olacaktır.
- **Öğrenci liderlerinin belirlenmesi ve hazırlanması:** Üst sınıflardaki her sınıftan bir kız ve bir erkek öğrenci lideri seçin. Bu sayı hazırlık ve 9. sınıf mevcutlarına göre artırılabilir; ancak eşit sayıda kız ve erkek lider olduğundan emin olun. Seçeceğiniz öğrencilerin akademik başarılarının yüksek olması bir ölçüt teşkil etmemelidir. Burada önemli olan seçeceğiniz öğrencilerin belirli becerilere ve özelliklere sahip öğrenciler olmasıdır. Öğrenci liderlerinizi etkili iletişim becerileri, sorun çözme becerileri, arkadaş edinme becerileri yüksek, yardımsever, sorumluluk alabilen ve dışa dönük öğrenciler arasından seçmeye özen gösterin.

Öğrenci seçiminden sonra öğrencilere ne amaçla onları seçtiğinizi anlatın ve “Öğrenci Lideri” olmak isteyip istemediklerini sorun. Gönüllü olmayanların yerine başka öğrenciler seçin. Tüm üst sınıflara bilgi vererek, hazırlık ve 9. sınıflarla kaynaşmak üzere böyle bir yemek düzenlendiğini, sadece öğrenci liderlerinin değil, herkesin bir sorumluluğu olduğunu ve onlardan yardım istediğinizi söyleyin. Onlardan, candan ve yardımsever bir biçimde hazırlık ve 9. sınıf öğrencileriyle sohbet etmelerini ve varsa sorularına cevap vermelerini isteyin.



Öğretmene Not

Üst sınıf öğrencileri okul veya öğretmenler hakkında olumsuz görüş ve düşüncelere sahip olabilirler. Öğrenci liderleri ile yapacağınız toplantıda, varsa olumsuz düşüncelerini ele alın ve gerçekçi bir şekilde cevaplandırmaya çalışın. Bu düşüncelerin kişisel görüşleri olarak kabul edilebileceğini, ancak yeni öğrencilere aktarmalarının doğru olmayacağını vurgulayın.

Öğrenci liderleriyle bir toplantı yaparak etkinliği detaylı bir biçimde planlayın. Kimin, neyi, ne zaman, nasıl yapacağını ve neye ihtiyaç duyulduğunu belirleyin.

- Masa düzeni nasıl olacak? (Eskilerle yeniler nasıl oturacaklar?)
- Öğrenciler yemeklerini nasıl alacaklar?
- Müzik olursa müzikten kim sorumlu olacak?
- Birisi konuşma yapacak mı?
- Öğrenciler mekâna nasıl alınacaklar?

- **Mekâni hazırlama:** Olumlu bir atmosfer yaratılması için insanların göz teması kuracak ve birbirlerini duyacak bir biçimde oturmaları uygun olacaktır. Bu nedenle masaların 8-10 kişiyi alacak şekilde düzenlenmesi uygun olacaktır. Her masaya en az 3-4 tane büyük sınıf öğrencilerinin oturduğundan emin olun. Bu yüzden belki de her masaya kaç hazırlık ve 9. sınıf, kaç üst sınıf öğrencisinin oturacağını önceden belirlemez ve öğrencileri bu düzene göre tutmanız daha uygun olacaktır.

Eğer konuşma ya da bir sunum yapılacaksa mikrofon ve yansıtıcının hazırlanması, konuşacak kişiyi kimin davet edeceğinin belirlenmesi gerekir.

Duvarlara “Hoş Geldiniz 9. Sınıflar” ya da “Hoş Geldiniz 2021 Mezunları” gibi yeni öğrencilerin kendilerini okula ait hissedecekleri afişler asabilirsiniz. Öğrenci liderleri bu afişlerin yapılmasına ve asılmasına yardım edebilirler.

- **İhtiyaç duyan öğrencilerle ilgilenme:** Hazırlık aşamasında engeli olan, fazla çekingen ya da fazla hareketli öğrencilerle hangi öğretmenlerin ilgileneceğine de karar vermeniz uygun olacaktır.

► YEMEK ZAMANI

- **Öğrencilerin mekâna alınması:** Öncelikle hazırlık ya da 9. sınıflardan başlayarak öğrencileri mekâna alın ve öğrenci liderleri ya da eski öğrenciler tarafından yerlerine oturtulmalarını sağlayın. Daha sonra aynı şekilde büyük sınıfları mekâna alın ve hazırlık ya da 9. sınıf öğrencileriyle karışık bir biçimde oturmalarını sağlayın. Her masaya bir ya da iki öğrenci liderinin de oturmasına özen gösterin.
- **Varsa konuşma ya da sunumun yapılması:** Okul müdürü, müdür yardımcısı ya da bir öğretmen sıcak bir biçimde öğrencilere kısa bir “Hoş Geldiniz” konuşması yapabilir ya da öğrencilerin kendilerini okula ait hissedecekleri kısa bir film gösterilebilir.
- **Müzik yayını:** Müziğin sesinin öğrencilerin sohbet etmelerine izin verecek şekilde ayarlanması uygun olacaktır.
- **Yemeklerin dağıtılması:** Yemekler ya öğrencilerin desteğiyle dağıtılır ya da doğrudan kendilerinin almaları sağlanabilir.
- **İletişimin kolaylaştırılması:** Öğrenci liderlerinin ve görevli öğretmenlerin masaları dolaşarak öğrencilerin sohbet etmelerini ve her şeyin yolunda gidip gitmediğini kontrol etmelerini sağlayın.

► ÖNEMLİ NOTLAR

- Eğer zaten öğle yemeği veren bir okulsanız, böyle bir organizasyon sizin için zor olmayacaktır. Özel olarak bir yemek yapmanıza gerek kalmayabilir. Sadece gerekli hazırlıkları yaparak da böyle bir etkinlik düzenleyebilirsiniz.
- Eğer öğle yemeği vermiyorsanız ve böyle bir organizasyon gerçekleştirmek için koşullarınız uygun değilse hazırlık veya 9.sınıf öğrencileri ile üst sınıf öğrencilerini kaynaştıracak

başka etkinlikler yapabilirsiniz. Örneğin aynı etkinliği bahçede yemek olmadan da düzenleyebilirsiniz. Bunu bir “tanışma çayı” olarak da organize edebilirsiniz.



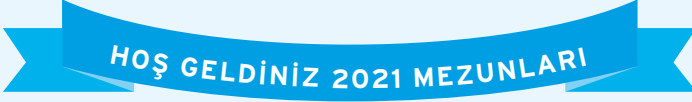
Bu etkinliği pansiyonda kalmakta olan eski öğrencilerinizle birlikte uygulayabilirsiniz. Pansiyonunuzda bulunan yemek imkânlarından faydalanabileceğiniz gibi destek almak için bağlı olduğunuz okuldaki Okul Aile Birliği ile de işbirliği yapabilirsiniz.

- Yemeğin sonunda aşağıdaki soruları sorarak etkinliğin değerlendirmesini yapın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Bugün sizin için nasıl geçti, neler yaşadınız, neler hissettiniz? Paylaşır mısınız?
- ▶ Bu okul ve bu okulda bulunmak hakkında neler düşünüyor ve hissediyorsunuz?
- ▶ Eski öğrencilere hitaben “Sizin bu okulun öğrencileri olarak düşünceleriniz ve duygularınız nelerdir?”





Amaç	Öğrencilerin öğretmenlerle tanışmalarını ve dersler hakkında bilgi edinmelerini sağlamak
Malzeme	-

* Bu etkinlik özellikle öğretmen sayısı az olan okullar için uygundur.



Öğretmene Not

Eğer öğrenci; NE öğreneceğini, NEDEN öğreneceğini, NASIL öğreneceğini bilirse öğrenme daha kolay ve etkili gerçekleşir. Öğrencilerin başarısını olumlu yönde etkilemek için dersinizi aşağıdaki esaslara göre tanıtmamızın ve hazırlamanızın yararlı olacağı düşünülmektedir:

1. (Sınıf düzeyini esas alarak) Dersinizi öğrenciye nasıl tanıtabilirsiniz? Bu alanın kapsamı nedir (Genel hatları ile)? Bu dersin önemi ve gereği nedir (Günlük yaşamda ne işimize yarar, sonraki eğitim basamağı ve meslek alanları açısından yeri ve yararları nelerdir vb.)?
2. Dersinizi öğrencilerinize sevdirmek ve onları derse güdülemek için ne gibi yaklaşımlar, yöntem ve teknikler uygulayabilirsiniz?
3. Derste kullanacağınız kaynaklar, araç ve gereçler nelerdir?
4. Bir derste başarılı olmak için öğrencilerinize nasıl bir çalışma yöntemi önerirsiniz?
5. Değerlendirmeyi nasıl yapacaksınız?

- Öğretmenler Ortaöğretime Uyum Programı boyunca tüm sınıfları sırayla dolaşarak kendilerini tanıtır:

Merhaba çocuklar benim ismim Bu sene ben de sizin öğretmenlerinizden biri olacağım. Sizin hangi dersinize gireceğimi siz tahmin edeceksiniz. Bana sorular soracaksınız ama bunlar benim “Evet” ya da “Hayır” diye cevap vereceğim sorular olacak. Örneğin, “Dersinizde defter kalem kullanacak mıyız?” gibi. Anlaştık mı?

- Öğrenciler sorularla branşınızı tahmin ettikten sonra yukarıdaki kutucukta önerilen esasları göz önünde bulundurarak dersinizi tanıtır.



Öğretmene Not

Burada yazılanlar size yol göstermek üzere verilmiş yönergelerdir. Elbette kendinizi farklı biçimde de tanıtabilirsiniz. Önemli olan, öğrencilerinizle olumlu bir iletişim kurabilmeniz ve varsa öğrencilerinizin dersinize ilişkin önyargılarını ve endişelerini ortadan kaldırmamız ya da azaltmanızdır. Bu etkinliği Ortaöğretime Uyum Programı kapsamında yapmadıysanız, ilk dersinizde mutlaka yapmanız önerilir.

- Daha sonra aşağıdaki sorularla etkinliği değerlendirin. Öğrencilerin endişeleri varsa bunları gidermeye çalışın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Benim dersime ilişkin merak ettiğiniz konular var mı?
- ▶ Benim dersime ilişkin neler düşünüyorsunuz?
- ▶ Bu derste neler öğreneceğinizi düşünüyorsunuz?
- ▶ Bu dersle ilgili endişeleriniz var mı? Paylaşır mısınız?



Amaç	Öğrencilerin öğretmenler, yöneticiler ve okul çalışanlarıyla tanışmalarını sağlamak
Malzeme	-



Öğretmene Not

Okulunuz kalabalıksa, öğrencilerinizin öğretmen, yönetici ve okul çalışanlarıyla tanışmaları için bu etkinliği uygulayabilirsiniz. Bu etkinliği her hazırlık ya da 9. sınıf şubesi için ayrı ayrı yapmanız önerilir.

- Sorumlu olduğunuz hazırlık ya da 9. sınıf öğrencilerinden, okul rehber öğretmeni, yöneticiler, branş öğretmenleri ve okul çalışanlarından (Tüm idari, temizlik ve hizmet personelinin olması uygun olacaktır.) bahçede ya da spor salonunda büyük bir halka oluşturmalarını isteyin. Siz bu halkanın tam ortasında durun.
- Öğrencilere, bu etkinliğin amacının yönetici ve öğretmenleriyle tanışmak olduğunu söyleyin.
- Önce yöneticileri içte küçük bir halka olmaya davet edin ve onlardan kendilerini tanıtmalarını isteyin. Yöneticiler birer birer isimlerini söylerler ve kendilerine ilişkin kısa bilgiler verirler. Tüm yöneticiler kendilerini tanıttıktan sonra, onlardan yeniden büyük halkaya dönmelerini isteyin.
- Bu kez branş öğretmenlerini ve rehber öğretmenleri iç halka olmaya ve kendilerini tanıtmaya davet edin. Tüm öğretmenler kendilerini tanıttıktan sonra, onlardan yeniden büyük halkaya dönmelerini isteyin.
- Diğer okul çalışanlarını iç halka olmaya ve kendilerini tanıtmaya davet edin.
- Tüm yönetici, öğretmen ve okul çalışanları kendilerini tanıttıktan sonra, öğrencileri iç halkaya davet edin. Eğer öğrenci sayısı çoksa, gruplar halinde iç halkaya katılmaya çağırın ve kendilerini tanıtmalarını isteyin. Öğrencileri gruplara ayırmanız gerekirse, isimlerinin baş harfleri, doğdukları ay gibi özelliklere göre ayırın. Cinsiyet, memleket, ders başarısı gibi özellikleri kullanmaktan kaçının.
- Herkes kendini tanıttıktan sonra, değerlendirme sorularını tartışın ve etkinliği sonlandırın.



Bu etkinliği pansiyonda spor salonu, bahçe veya içerisinde yeterli kadar serbest alan olan çalışma salonunuzun bulunması durumunda uygulayabilirsiniz.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Bugün pek çok insanla tanıştınız. Neler hissettiniz?
- ▶ Yöneticilerimiz, öğretmenlerimiz, okul çalışanlarımız ve öğrencilerimizle bizler büyük bir aileyiz. Böyle bir ailenin üyesi olmak nasıl bir duygu?

Okul Tanıtım ve Hoş Geldiniz Etkinlikleri

► OKUL TANITIM VE “HOŞ GELDİNİZ!” ETKİNLİKLERİ NEDEN ÖNEMLİDİR?

Gerek araştırmalar gerekse deneyimlerimiz bize öğrenci ve velilerin, öğrenci ve velilerin bir okulda ne kadar iyi karşılanırlarsa kendilerini o ölçüde okula ait, rahat ve güvende hissettiklerini göstermektedir.

Bu bölümdeki etkinlikler öğrenci ve velilerin okulun bölümlerini tanıyarak endişelerini azaltmayı ve kendilerini o okulun bir parçası gibi hissetmelerini sağlamayı amaçlamaktadır.

“Hoş Geldiniz!” demenin pek çok yolu vardır. Pilot okullarımız, veli ve öğrencileri farklı uygulamalarla karşılamışlardır. Bunlar:

- Öğrenci ve veliler için bir karşılama masası oluşturmak ve öğrenciler için yaka kartları hazırlamak,
- Öğrenci ve velileri kapıda kolonya ve şekerle karşılamak,
- Öğrenciler için “Hoş Geldiniz 2021 mezunları!” afişi hazırlayarak bunu okulun dışında görünür bir yere asmak,
- Öğrenciler için bir üst sınıf öğrencisi tarafından kaleme alınan “Hoş Geldin Arkadaşım!” mektubu hazırlamak gibi.



Bu veya buna benzer uygulamaları pansiyonda da yapmanız önerilir.

Hem yukarıda sıralanan etkinlikleri hem de diğer “Hoş Geldiniz!” etkinliklerini uygulayabilirsiniz. Okulun tanıtımında dikkat etmeniz gereken noktalardan biri, bu gezileri her şube için ayrı ayrı düzenlemenizdir. Böylece her şubenin her bölümde zaman geçirmesi ve aşırı yoğunluğun engellenmesi sağlanabilir. Bölümde yer alan etkinlikler için genel kazanımlar aşağıdaki gibi özetlenebilir:



KAZANIMLAR

- ➔ Okulun birimlerini ve işlevlerini bilir.
- ➔ Okulun çevresini tanır.
- ➔ İhtiyaçlarını karşılamak için okulun çevresiyle etkileşim kurar.
- ➔ Grup halinde etkileşimli olarak çalışır.
- ➔ Okulun yaşamındaki önemini fark eder.
- ➔ Okula yönelik aidiyet duygusu geliştirir.



Amaç	Öğrencilerin okulun/pansiyonun birimlerini tanımalarını sağlamak Problem çözme ve işbirliği yapma becerilerini geliştirmek
Malzeme	Grup sayısı kadar kat planı, renkli karton, birim kartları, yapıştırıcı bant, tahta, tahta kalemi, kazanan takım için küçük bir ödül

► HAZIRLIK

- Okul/pansiyon yerleşim planınızın 4 adet fotokopisini çıkarın. Bu planlar üzerinde sınıfınızı/etkinlik yerini işaretleyin.
- İnternette aşağıdaki birimlere (Daha fazla birim de ekleyebilirsiniz.) ilişkin resim ya da semboller bulun ve her birinden 4'er çıktı alın:

Öğretmenler odası	Laboratuvar	Müzik odası	Spor salonu
Yemekhane	Revir	Rehberlik servisi	

Bu resimleri her gruba bir set olmak üzere (öğretmenler odası, laboratuvar, müzik odası, spor salonu, yemekhane, rehberlik servisi ve revir) gruplayın.



Bu birimleri pansiyonunuzda yer alan birimlere göre (yatakhane, yemekhane, mutfak, etüt salonu, gibi) güncelleyin.

- Öğrencileri dört gruba ayıracağınız için dört renkte karton temin edin. Bu kartonların her bir renginden birim sayısı kadar kare kesin. İnternette bulup çıktısını aldığınız resimleri, aynı boyda kare şeklinde kestiğiniz kartonların üzerine yapıştırın.
- Hazırladığınız karton boyutunda olan kağıtlara, resimlerini yapıştırdığınız birimlerin işlevine ve kullanım sürecine ilişkin kısa ve öz bilgileri içeren notlar yazın ve bunları da kartonların arkasına yapıştırın.



KÜTÜPHANE

- Kitap ödünç alabilir ve ders çalışabilirsiniz.
- Her gün 08:00-18:00 arası açık



BANYOLAR

- 7/24 kullanabilirsiniz.
- Sıcak su olmaması durumunda ...'ye başvurunuz.

- Elde edeceğimiz kartların ne çok büyük ne de çok küçük olmasına dikkat edin. Böylece elinizde birimlerin resimlerinin farklı renk kartonlara yapıştırılmış olduğu, Beyaz, Sarı, Mavi ve Yeşil renklerde setler olacaktır.
- Hazırladığınız kartları ilgili birimlerde öğrencilerin kolayca bulabilecekleri yerlere bantla yapıştırın. Örneğin müzik odasına bir sarı, bir beyaz, bir mavi ve bir yeşil müzik kartı iliştilir-melidir.

ETKİNLİK

- Öğrencilere okulu tanıyacakları “Eğlenceli Okul/Pansiyon” etkinliğini yapacağını söyleyin.
- Öğrencileri dört gruba ayırın. Her grubun beyaz, sarı, mavi ve yeşil renklerinden birisini (ya da hangi renkte kartonlar kullanıldıysa o renkleri) seçmesini isteyin. Grupların isimleri seçtikleri renkler olacaktır. Örneğin Yeşiller, Beyazlar, Sarılar gibi. Daha sonra grupların isimlerini tahtaya yazın.
- Her gruba birer okul/pansiyon planı dağıtarak şu yönergeyi verin:

“Bunlar okulumuzun/pansiyonumuzun planları. Şu an işaretli olan yerde bulunuyoruz. Bu kat planlarını incelemenizi ve tahtaya yazacağım şu birimleri bulmanızı istiyorum”

- Tahtaya aşağıdaki birimleri ya da okulunuza/pansiyonunuza göre eklemek istediğiniz birimleri yazın:

Öğretmenler odası	Laboratuvar	Müzik odası
Spor salonu	Yemekhane	Rehberlik servisi

- Öğrencilere kat planlarını incelemeleri için 5 dakika süre verin. Gruplara şu yönergeyi verin:

“Şimdi sizlerden bu birimlere gitmenizi ve grubunuzun rengindeki kartları toplayıp gelmenizi istiyorum. Bunun için toplam 10 dakikanız olacak. Grup kartlarını toplayıp, sınıfa ilk olarak giren grup kazanacak. Şimdi kendi aranızda bir süre tartışıp bir plan yapmanızı istiyorum. Bu kadar sürede bu kadar kartı nasıl toplayacaksınız? Nasıl bir yol izleyeceksiniz? Belki bunu diğer grupların duymasını istemezsiniz o yüzden kısık bir sesle kendi aranızda tartışmanız iyi olur.”

- Gruplara stratejilerini belirlemeleri için 5 dakika süre verin ve şunları söyleyin:

“Şimdi hazır mısınız? Benim “Başla!” işaretimle başlayacaksınız. Anlaştık mı? Bir..., iki..., üç... Başla!”

- 10 dakika sonunda tüm kartlarını bulup getiren gruba 100, daha sonra gelen gruplara 10’ar eksilterek puan verin ve puanları tahtadaki grup isimlerinin altına yazın. Oyunun galibini açıklayın ve ödüllerinin ne olduğunu söyleyin:

Oyunu (grubun ismini söyleyin) kazandı. Önce onları alkışlıyoruz. Şimdi tüm grupları alkışlıyoruz. Birinci gelen grubun resmini çekip panoya asacağız ve bir hafta boyunca o resim orada kalacak (Bu ödül örnek olarak verilmiştir. Başka bir ödül de hazırlayabilirsiniz). Yıl içinde yine grup çalışmalarını yapacağız ve kazanan grupların resimlerini panomuza asacağız.

- Daha sonra okulunuz/pansiyonunuzda bulunan birimlere ait olan kartların arkasında yazan bilgileri öğrencilerle birlikte okuyun ve bu birimlere ilişkin öğrencilere ihtiyaç duyduğu bilgileri verin.

- Değerlendirme sorularını tartıştıktan sonra etkinliği bitirin.



Bu etkinliği pansiyonunuzda bulunan birimlere göre güncelleyerek pansiyonda kullanabilirsiniz. Pansiyona yeni gelen öğrencilerin sayısının çok olması durumunda, 15-20 kişilik gruplarla uygulayınız.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Kartları bulmak için nasıl bir yol izlediniz? Bu işe yaradı mı? Nasıl?
- ▶ Çeşitli birimlerin yerlerini ve bunları nasıl kullanabileceğimizi öğrendik. Bu konuda neler paylaşmak istersiniz?
- ▶ Şu an ne hissediyorsunuz? Okulu/pansiyonu tanımak size neler hissettirdi?

2. OKULUMU/EVİMİ GEZİYORUM

60 - 90 dk.



Amaç	Öğrencilerin okulun/pansiyonun birimlerini ve işlevlerini tanımlarını sağlamak
Malzeme	-

- Önceden gezi yapılacak birimlerin öğretmenlerini bilgilendirerek hazırlanmalarını sağlayın. Öğrencilerin sıcak bir biçimde karşılanmasını, varsa laboratuvarında bir deney, müzik odasında bir müzik dinletisi ya da spor salonunda bir spor aktivitesi gibi ilgi çekici ve kısa bir tanıtımın yapılmasını, derse ilişkin bilgi verilmesini, pansiyonlu okullarda yatakhane düzeni, banyoların kullanımının açıklanmasını sağlayın.



Öğretmene Not

Gezi yapılacak birimler okul türüne göre değişebilir. Okulunuzun sahip olduğu tüm birimleri etkinlik planınızın içerisine yerleştirmeye özen gösterin.



Bu etkinliği pansiyonunuzda bulunan birimlere göre güncelleyerek pansiyonda kullanabilirsiniz. Pansiyona yeni gelen öğrencilerin sayısının çok olması durumunda 10-15 kişilik gruplarla uygulayın. Pansiyondaki tüm birimleri (mutfak, revir, çalışma salonu, spor salonu, gibi) etkinlik planınıza dahil edin.

- Öğrencilere bu oturumda okuldaki/pansiyondaki birimleri gezeceğinizi açıklayarak şunları söyleyin:

“Gittiğimiz birimlerde bizleri o birimlerle ilgili öğretmenleriniz/sorumlu kişiler bekliyor olacak. Merak ettiğiniz her şeyi onlara sorabilirsiniz. Son bir hatırlatma bu geziyi yaparken gruptan kopmayacağız. Anlaştık mı?”

- Geziye öğrencinin ilgisini çekecek bir birimle başlayın ve öğrencileri soru sormaları için teşvik edin.
- Gezi sırasında okulda/pansiyonda bulunan acil çıkışları, acil durumlar için gerekli olan aletlerin yerlerini ve varsa sığınağı göstermeyi unutmayın.
- Gezi bittikten sonra sınıfa/çalışma salonuna dönün.



Öğretmene Not

Okulda/pansiyonda gerçekleştireceğiniz gezi sırasında ortaya çıkabilecek kaza, acil durum vb. istenmeyen olayları önlemek için gereken önlemleri alın. Öğrenci sayınızın çok olması durumunda öğrencileri gruplara ayırın.

- Değerlendirme sorularını tartıştıktan sonra etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Gezide en çok ilginizi çeken birim hangisiydi? Hangi yönleri ilginizi çekti?
- ▶ Merak edip de sormadığınız bir soru kaldı mı?
- ▶ Gezi sizde derslere ya da birimlere ilişkin ne tür duygu ve düşünceler oluşturdu?



Amaç	Yeni gelen öğrencilerle önceki öğrenciler arasında etkileşim kurmak Yeni gelen öğrencilerin endişelerini gidermek
Malzeme	Katılımcı sayısı kadar sandalye

- 10., 11. ve 12. sınıf öğrencilerinden her sınıftan 2'şer öğrenci olmak üzere (Okul meclisinde görev yapan öğrenciler olabilir.) seçin. Bu sayı hazırlık ya da 9. sınıf şube sayınıza göre değişebilir. Seçeceğiniz öğrencilerin akademik başarılarının yüksek olması bir ölçüt teşkil etmemelidir. Burada önemli olan seçeceğiniz öğrencilerin belirli becerilere ve özelliklere sahip öğrenciler olmasıdır. Etkinlikte görev alacak öğrencileri etkili iletişim, sorun çözme, arkadaş edinme becerileri yüksek; yardım etmeyi seven, sorumluluk alabilen ve dışa dönük öğrenciler arasından seçmeye özen gösterin.



Pansiyonda kalan üst sınıf öğrencileri arasından da seçim yapabilirsiniz.

- Onlara bu yıl okulunuza/pansiyonunuza yeni gelen öğrenciler için Ortaöğretime Uyum Programı yapılacağını ve bu programda onların desteğine ihtiyacınız olduğunu açıklayın.
- Her bir hazırlık ya da 9. sınıf şubesiyle bir sohbet toplantısı gerçekleştireceğinizi ve bu toplantıda onların deneyimlerinden faydalanmayı düşündüğünüzü açıklayın. Böyle bir toplantıya katılmak isteyip istemediklerini sorun. Gönüllü olmayanlara ısrar etmeyin.
- Etkinliğe katılmak için seçilen öğrencilerle bir toplantı planlayın. Toplantıda, etkinlik ve uygulama konularında öğrencilere bilgilendirin.



Öğretmene Not

Üst sınıf öğrencileri okul veya öğretmenler hakkında olumsuz görüş ve düşüncelere sahip olabilirler. Bu toplantıda öğrencilerin varsa, olumsuz düşüncelerini ele alın ve bunları gidermeye çalışın. Bu düşüncelerin kişisel görüşleri olarak kabul edilebileceğini, ancak yeni öğrencilere aktarmalarının doğru olmayacağını vurgulayın

- Üst sınıf öğrencilerini, hazırlık ya da 9. sınıf şube sayısına göre ve sınıf başına 2-4 öğrenci oranıyla gruplara ayırın.



Pansiyon için her 10 öğrenciye 2 üst sınıf öğrencisi oranını kullanabilirsiniz.

- Sohbet toplantısı yapacağınız mekânı öğrencilerle beraber hazırlayın. Böyle bir mekân için, rahatsız edilmeyeceğiniz büyük bir oda ve katılımcı sayısı kadar sandalye bulmanız yeterli olacaktır. Sandalyeleri herkesin birbirini görebilmesi için halka şeklinde dizin.
- Toplantıya, toplantının amaçlarını açıklayarak başlayın. Bunun bir sohbet toplantısı olduğunu, dolayısıyla herkesin soru sormakta ve görüşlerini açıklamakta serbest olduğunu vur-

gulayın. Ancak bunların kırıcı ve eleştirel olmadan, alay edilmeden yapılması gerektiğini hatırlatın.

- Üst sınıf öğrencilerinden kendilerini tanıtmalarını isteyin. Sohbeti, ilk soruyu siz sorarak başlatın. Daha sonra yeni gelen öğrencileri soru sormaları için teşvik edin.
- Sohbete başlamak ve sohbeti canlandırmak için aşağıdaki sorulardan faydalanabilirsiniz:
 - (Üst sınıflara) Sizler okula/pansiyona ilk geldiğinizde neler hissettiniz? Kim paylaşmak ister?
 - Endişeleriniz var mıydı?
 - Bu endişelerinizi nasıl giderdiniz?
 - Kim size yardım etti ya da hangi özelliğinizle bunların üstesinden geldiniz?
 - Siz bu okulun/pansiyonun hangi yönlerini seviyorsunuz?
 - Nasıl arkadaş edindiniz?
 - Sorularınız olduğunda okulda/pansiyonda kimlerden destek alıyorsunuz?
 - Okul öğrenci meclisinden bahseder misiniz? Okul öğrenci meclisinin işlevi nedir? Buraya nasıl seçildiniz?
 - Arkadaşlarınıza dersler konusunda ne tavsiye edersiniz?
- Üst sınıf öğrencilerinin paylaşımları sırasında veya bunların ardından yeni gelen öğrencilere de benzer sorular sorarak endişelerini/beklentilerini ve merak ettikleri konuları ifade etmelerini sağlayın.

Oturum sonunda tüm öğrencilere deneyimlerini paylaştıkları için teşekkür edin ve değerlendirme sorularıyla oturumu bitirin.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Bu toplantıda bu okulla/pansiyonla ilgili neler fark ettiniz?
- ▶ (Her iki gruba da) Böyle bir toplantıya katılmış olmak konusunda neler hissediyorsunuz?
- ▶ Bu toplantının sizin için yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?



Amaç	Yeni gelen öğrencilerin yöneticiler, öğretmenler ve diğer okul çalışanlarıyla tanışmalarını sağlamak
Malzeme	Koşullara göre yiyecek içecek, müzik yayını, masa ve sandalye

- Okul/pansiyon yönetimi ile birlikte tanışmanın gerçekleşeceği bir mekân belirleyin ve (masa ve sandalyelerin dizimi, sunum ya da film gösterisi yapılacaksa araç ve gereçlerin hazırlanması, müzik yayını için gerekli sistemin hazırlanması, kimin sunuculuk yapacağına karar verilmesi gibi) gerekli düzenlemeleri yapın .
- Okul/pansiyon müdürünün ya da müdür yardımcılarının birinin yapacağı kısa bir hoş geldiniz konuşmasından sonra öğretmenlerin ve diğer çalışanların öğrencilerle tanıştırılması aşamasına geçin. Her öğretmeni ya da çalışanı kürsüye davet edin ve kısaca kendisinden ve görevinden bahsetmesini isteyin. Bu esnada yiyecek ve içecek ikramı yapılabilir.
- Okulu tanıtan bir film/slayt gösterisi, varsa okulun aldığı ödüllerin tanıtılması vb. etkinlikleri programa dahil edin.



Bu etkinliği pansiyonunuzda pansiyonda görev yapan öğretmenlerin ve diğer tüm çalışanların katılımıyla gerçekleştirebilirsiniz.

- Aşağıdaki değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Bu okul/pansiyon hakkında neler düşünüyorsunuz?
- ▶ Öğrenmek istediğiniz başka bir konu veya sorularınız var mı? Paylaşır mısınız?
- ▶ Bu okulda olmak size neler hissettiriyor?



5. AİLEMİZE HOŞGELDİNİZ!

60 - 90 dk.



Amaç	Okula yeni başlayan öğrencilerin okula aidiyet duygusu geliştirmelerini sağlamak
Malzeme	Okul sembolleri (Okul flaması, varsa geçen sene ya da daha önceki senelerde kazanılan ödüller, kupalar, vb.), kağıt ve kalem



Öğretmene Not

Okulunuza ait bir flama veya ödül olmaması durumunda okulunuzun simgesini bayrak olarak bastırıp kullanabilirsiniz.

- Yeni gelen kız ve erkek öğrenciler ve velilerini toplantının yeri, zamanı ve saati hakkında bilgilendirin.
- Önceki yılın öğrenci meclis başkanı, okul birincisi, okul spor takım kaptanları ve varsa diğer öne çıkan öğrencilerle görüşerek onlara toplantının amacını ve onlardan ne beklediğinizi açıklayın. Kimin hangi sembolü nasıl bir metinle teslim edeceğini planlayın.
- Toplantıdan önce kız ve erkek öğrencilerin isimlerini kâğıtlara yazarak “Kızlar” ve “Erkekler” olarak iki ayrı torbaya koyun.
- Okul yönetimiyle birlikte tanışmanın gerçekleşeceği bir mekân belirleyin ve (sunum ya da film gösterisi yapılacaksa araç ve gereçlerin hazırlanması, müzik yayını için gerekli sistemin hazırlanması, kimin sunuculuk yapacağına karar verilmesi gibi) gerekli düzenlemeleri yapın.
- Okul müdürünün açılış ve hoş geldiniz konuşmasından sonra, öğrencilere okul sembollerinin yeni gelen öğrencilere devredileceğini, sembolleri teslim alacak öğrencilerin kura ile belirleneceğini ve bir yeminle sembollerin teslim edileceğini açıklayın.
- İlk sembolü verecek öğrenciyi sahneye davet edin ve kısaca kendisini tanıtmasını isteyin.
- Daha sonra kurayla sembolü alacak bir kız bir erkek öğrenci belirleyin ve onları da sahneye davet edin. Sembolü teslim eden ve alan öğrencinin söyleyeceği/tekrar edeceği metnin duvarda/ tahtada yazılı olması veya kura ile birlikte isim çekilen kâğıtlarda söylenecek cümlelerin de yazılı olması öğrencilerin heyecanlanıp “Ne söyleyeceğim?” kaygısı yaşamalarını engelleyebilir.
- Sembol tesliminden sonra hem teslim eden hem de teslim alan öğrencilere neler hissettiklerini sorun ve alkışlarla yerlerine uğurlayın.
- Teslim edilecek tüm semboller için aynı işlemi tekrarlayın.
- Aşağıdaki sorulara yönelik öğrenci paylaşımlarını alarak etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Okulumuz hakkında neler düşünüyorsunuz?
- ▶ Bu okulun öğrencisi olmak size neler hissettiriyor?



Amaç	Öğrencilerin olumlu rol modelleri edinmelerini sağlamak Öğrencilerin okula/pansiyona yönelik aidiyet duygularını geliştirmek
Malzeme	Mezunlarla ilgili olarak okulda tutulan kayıtlar, mezunların okul yıllarına ilişkin fotoğraflar, teşekkür belgesi ya da plaketi vb.

- Okulunuzdan mezun olmuş / pansiyonda kalmış ve şu anda başarılı bir konumda olan kişileri belirleyin ve öğrencilerle tanışmak üzere okulunuza davet edin.
- Davet ettiğiniz kişilere ilişkin okulun kayıtlarından ve fotoğraflarından bir slayt gösterisi hazırlayın. Ayrıca misafirlerin oturacağı masalar için isim kartları hazırlamayı unutmayın.
- Toplantıyı kimin kolaylaştırıcı olarak yürüteceğini kararlaştırın.
- Toplantı başladığında misafirlerinizi sırayla sahneye davet edin. Kısaca kendilerini tanıtmalarını istedikten sonra sözü onlara bırakın. Zaman zaman aşağıdaki soruları sorarak (ya da öğrencilerin sormalarını teşvik ederek) konuşmayı canlandırabilirsiniz:

Okul yıllarınız nasıldı?

Öğretmenlerinizden hatırladıklarınız ve şimdi de aramızda olanlar kimler?

Sevdiğiniz ve zorlandığınız dersler hangileriydi?

Bu okulun sizlere kattıklarından bahseder misiniz?

Pansiyonda kaldığınız sürede yaşadığınız ve unutamadığınız bir anınızı anlatır mısınız?

Öğrencilere ne gibi önerilerde bulunmak istersiniz?

- Yaklaşık 15 dakika sonra sözü öğrencilerinize bırakın ve soru sormalarına izin verin.
- Hatıra fotoğrafı çektirerek toplantıyı bitirin. Dilerseniz toplantıya yerel basını da davet edebilirsiniz.



Bu etkinliği pansiyonunuzda önceden kalmış ve rol model olabilecek yetişkinleri etkinliğe dahil ederek uygulayabilirsiniz.

- Etkinliği aşağıdaki değerlendirme sorularıyla sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Bu okuldan mezun olmuş kişilerin okula ilişkin paylaşımlarını dinlerken ne düşündünüz?
- ▶ Bu okulda/pansiyonda olmak size neler hissettiriyor?

7. HAYDİ MAÇA

Maçlar için gerekli süre



Amaç	Hazırlık ya da 9. sınıf öğrencileriyle üst sınıflardaki öğrencilerin kaynaşmalarını sağlamak
Malzeme	Futbol/basketbol/voleybol maçı için gerekli malzemeler, kazanan takımlar için ödül (madalya, kitap vb.)

- Ortaöğretime Uyum Programı'nın ilk günü sınıfları gezerek yeni gelen öğrenciler için bir turnuva yapılacağını açıklayın ve gönüllü olan öğrencilerin isimlerini alın.
- Eski ve yeni öğrencilerden karma takımlar oluşturun. Takımlarda öğretmenler de yer alabilir.
- Turnuva fikstürü oluşturun ve herkesi maçlara davet edin.



Öğretmene Not

Benzer etkinlikleri satranç, halk oyunları ve koro için de uygulayabilirsiniz.

Etkinliğe kız ve erkek öğrencilerin birlikte katılımını teşvik edin.

Eğer okulunuzda veya pansiyonunuzda engelli öğrenciler varsa mutlaka onların da katılabileceği etkinlikler planlayın. Etkinliğin engelli öğrencilerin katılımını kolaylaştıracak şekilde uyarlanması için Kılavuz'un ekindeki önerilerden yararlanabilirsiniz.



Bu etkinliği pansiyonunuzda kalmakta olan öğrencilerle yeni öğrencilerden oluşan karma takımlar oluşturarak uygulayabilirsiniz.

- Etkinliği aşağıdaki değerlendirme sorularıyla sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- Bugün sizin için nasıl geçti, neler paylaşmak istersiniz?
- Bugün kimlerle tanıştınız ve neler hissettiniz?



Amaç Öğrencilerin birbirleriyle iletişim kurarak çevreyi tanımalarını sağlamak

Malzeme Grup sayısı kadar Soru Sayfası



Öğretmene Not

Bu etkinlik öğrencilerin okulun/pansiyonun çevresinde var olan kurum ve kuruluşları, aynı zamanda ihtiyaç duyduklarında alışveriş edecekleri mağazaları/ticarethaneleri tanıtmayı amaçlamaktadır. Uygulama grup içindeki problem çözme ve işbirliği becerilerini geliştirerek öğrencilerin aidiyet duygusu hissetmelerine yardımcı olma amaçındadır. Bu etkinlikle öğrencilerin aynı zamanda verilen görevleri yerine getirmeyi ve zaman yönetimini de öğrenmeleri hedeflenmektedir.



Bu etkinliği pansiyonunuz için de uygulayabilirsiniz.

- Oturumdan önce öğrencilere çevre gezilerinde eşlik edecek öğretmenleri belirleyin. Öğretmenlerin görevi öğrencilere göz kulak olmak ve kaybolmalarını engellemektir.
- Öğrencileri dört gruba ayırın. Her grup için ayrı soru kâğıdı hazırlayın. Soruları oluştururken, okulunuzun bulunduğu çevreyi ve öğrencilerin öncelikli olarak ihtiyaç duydukları mekânları dikkate alın. Sorular şöyle olabilir:

Eczanenin yanında ne vardı?

Marketin (Bakkal dükkânının) adı neydi?

PTT neredeydi?

Kırtasiye neredeydi?

Yürüdüğünüz caddenin adı neydi?

Caddede başka neler vardı?

- Öğrencilerinize şu açıklamayı yapın:

“Bugün sizlerle çevremizi tanıyacağız. Bunun için dört gruba ayrılalım. Her grup bir öğretmenin eşliğinde okul/pansiyonun 500-750 metre çevresinde dolaşarak etrafta hangi dükkânların ve resmi binaların olduğunu araştırarak. Bunun için yarım saatiniz var. (Okulun/pansiyonun çevresindeki dükkân, kurum ve kuruluşların sayısına göre bu süre azaltılıp artırılabilir.) Döndükten sonra her grup gördüklerinin krokiğini çizecek, o yüzden neleri gördüğünüze dikkat edin ve aklınızda tutmaya çalışın. Anlaştık mı?”

- Öğrenciler döndükten sonra her gruba bir karton, boya ve bir “Soru Sayfası” dağıtarak şu yönergeyi verin;

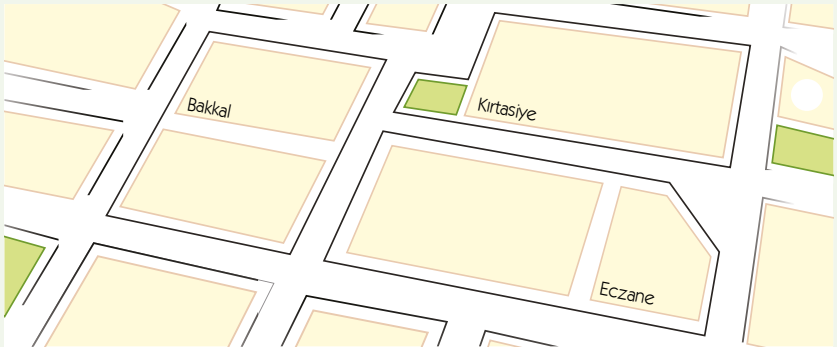
“Şimdi gördüklerinizin krokiğini çizmenizi istiyorum. Okuldan/pansiyondan çıktınız, ne tarafa döndünüz? İlk ne gördünüz? İlk gördüğünüz yapıdan geri gelene kadar gördüğünüz dükkân ve resmi binaları krokinize yerleştirin. Sizlere dağıttığım soruları özellikle cevaplamanızı ve krokinizde göstermenizi istiyorum. Bunun için 15 dakikanız var.”

- Krokiler çizildikten sonra her grubun krokiğini sunmasını ve sorularına cevap vermesini isteyin. Cevapların doğru olup olmadığı tartışın ve diğer grubun sunumuna geçin.
- Sunumlar bittikten sonra tüm sorulara doğru cevap veren grubu ilan edin, alkışlayın ve krokiğini duvara asın.
- Değerlendirme sorularını tartıştıktan sonra etkinliği bitirin.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Etkinlik sırasında neler yaşadınız?
- ▶ Binaların yerlerini hatırlamak için nasıl bir yol belirlediniz?
- ▶ Zamanı kullanmakta sıkıntı çektiniz mi?
- ▶ Çevreyi tanımak size neler sağlayabilir?





Amaç	Öğrencilerin ve velilerin okula/pansiyona dair beklentilerini ifade etmelerini sağlamak
Malzeme	Kartondan yapılmış bir ağaç figürü, küçük renkli kağıtlar, toplu iğne

Öğretmene Not



Bu etkinliği programın ilk günü öğrenci ve velileri karşıladığınız zamanda, öğrenci ve veliler birlikteyken başlatmanız daha uygun olabilir.

- Öğretmenlere ve okul yönetimine velilerin ve öğrencilerin beklentileri konusunda fikir edinebilmek amacıyla bir etkinlik yapacağınızı bildirin.
- Önceden hazırlanmış kartondan ağaç figürünü ve renkli kağıtları öğrencilerin ve velilerin görebileceği bir yere koyun
- Aşağıdaki yönergeyi tüm veli ve öğrencilere verin.

... Bu bir "Dilek Ağacı". Hepimizin olduğu gibi sizin de bu okula/pansiyona yönelik bazı beklentileriniz/dileklerinizi olabilir. Sizden bunları burada yer alan kağıtlara yazıp ağaca asmanızı istiyorum. Gün sonunda bunları toplayıp değerlendireceğiz ve sonrasında sizinle bu değerlendirme sonuçlarını paylaşacağız. Şimdi lütfen herkes bir kağıt alsın ve dileğini yazarak ağaca assın. Kağıtların üzerine isim yazmak zorunda değilsiniz ancak özel olarak cevap almak istediğiniz bir soru varsa, adınızı yazabilirsiniz. Ağaç burada gün boyu asılı duracak, aklınıza gelen soruları istediğiniz zaman yazabilirsiniz."

- Gün sonuna doğru öğrenci ve velilerin yazdıkları beklentileri toplayın ve içeriğine göre gruplandırın. (Okulun/pansiyonun fiziksel özelliklerine ilişkin beklentiler, eğitim sürecine ilişkin beklentiler gibi.)
- Daha sonra her bir beklentinin gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceğini değerlendirin.
- Beklentilerle endişeler genellikle karıştırılabilir. Eğer veli veya öğrenciler endişelerini yazmışsa, bunları da ayrıca değerlendirerek yanıtlamaya çalışın. Bu endişeler öğrencinin fiziki veya psikososyal anlamda müdahale ihtiyacı hakkında ise okulun rehberlik servisinden görüş ve destek alın.
- Gün sonunda veya başka bir gün öğrenci ve velilerle sonuçları paylaşın.



Bu etkinliği pansiyonunuzda gerekli düzenlemeleri yaparak kullanabilirsiniz.



Öğretmene Not

Etkinlik, okul ve pansiyon genelinde yapılabileceği gibi, sınıfın bir köşesini bu amaca tahsis ederek sınıf içi bir etkinlik olarak da gerçekleştirilebilir.

Programa veliler bir gün veya yarım gün katılabilecekleri için beklentilerin paylaşılmasını veliler programdan ayrılmadan önce gerçekleştirin.

- Etkinliği aşağıdaki değerlendirme sorularıyla sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Etkinlik sırasında yanıt bulamadığınız beklentileriniz/endişeleriniz varsa paylaşır mısınız?
- ▶ Okula/pansiyona ilişkin sorularınız varsa paylaşır mısınız?
- ▶ Bugün burada bulunmak size nasıl hissettirdi?

10. ENDİŞELERİMİ UÇURUYORUM

40 dk.



Amaç

Öğrencilerin okula ve pansiyona dair kaygılarını öğrenmek ve bu kaygıları gidermelerine yardımcı olmak

Malzeme

Öğrenci sayısı kadar A4 kağıdı ve kalem, müzik sistemi

- Öğrencilere birer A4 kağıdı dağıtın ve aşağıdaki yönergeyi verin.



Şimdi sizden bu okulda/pansiyonda bulunmaya ilişkin endişelerinizi veya korkularınızı düşünmenizi istiyorum. “Örneğin burada hiç arkadaşım olmazsa ne yaparım?” gibi. Sonra, bunları size verdiğim kağıtlara yazın. Yazma işlemi bitince bu kağıtlardan uçak yapın ve ben müziği açınca, bu kağıtları uçurun. Kağıt uçakları uçururken endişenizin de bir kağıt gibi hafiflediğini ve uçarak uzaklaştığını hayal edin.

- Bir süre sonra müziği kapatın.
- Öğrencilerden yere düşen kağıt uçaklardan birini rastgele seçmelerini isteyin.
- Kağıtta yazanları okumalarının ardından sırasıyla her öğrenciden elindeki kağıtta yer alan endişeleri giderecek bir öneri getirmesini isteyin.
- Eğer öğrenciler endişeleri değerlendirmekte zorlanırsa, siz o endişeyi gerçekçi bir biçimde yanıtlamaya çalışın.
- Etkinlik sonunda, yeni bir okul ortamına girildiği zaman kaygı duymanın normal olduğunu vurgulayın. Başlangıçta duyulan endişelerin bilgi eksikliğinden de kaynaklanabileceğini söyleyin.



Öğretmene Not

Değerlendirme sorularını yanıtlarken, mümkün olduğunca bütün endişelere cevap vermeye çalışın. Ancak bazı endişelerin gerçekçi olmayabileceğini veya o an bir çözümünün bulunamayabileceğini unutmayın. Eğer öğrencinin endişesine o an çözüm bulunamıyorsa, endişeyi geçiştirmeden gerçekçi bir şekilde ele alın ve öğrenciyi anladığınızı gösterin.

Örneğin: “Evet aileni çok merak ediyorsun ve şu an evde olmak istiyorsun. Onları çok özledin. Hafta sonu onları görebileceksin. İstersen gün sonunda telefon açarak nasıl olduklarını da sorabilirsin.”

Eğer öğrenci fiziki veya psikososyal anlamda müdahale gerektiren bir endişesini dile getirirse, okulun rehberlik servisine danışın.



Bu etkinliği pansiyonunuzda da uygulayabilirsiniz. Pansiyonda öğrencilerin endişeleri daha çok ortak kullanım alanlarına, tanımadıklarıyla birlikte yaşamaya ve ailelerine olan özlemlerine yönelik olabilir. Bu durumda okul ve pansiyon kurallarına ilişkin genel bir açıklama yapmak ve de yalnız olmadıklarını hatırlatarak ailelerine olan özlemleri konusunda destek alabilecekleri yerlere ilişkin bilgi vermek faydalı olacaktır.

- Etkinliği aşığıdaki değerlendirme sorularıyla sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Endişelerinizi yazmak kendinizi nasıl hissettirdi?
- ▶ Endişelerinizi gidermeye yönelik çözüm önerileri duyunca neler hissettiniz?
- ▶ Endişelerinize yönelik sunulan çözüm önerileri sizce gerçekçi ve uygulanabilir mi?
- ▶ Burada paylaşılan endişelere yönelik sizin farklı önerileriniz var mı?



Amaç Öğrencilerin ortak olarak kullandıkları mekanları tanımalarını sağlamak
Ortak mekanların kullanımına yönelik kuralları öğrenmek

Malzeme -

- Öğrencilerin birlikte kullandıkları (yemekhane, kantin, kütüphane, okul / pansiyon bahçesi, tuvaletler, yatakhane gibi) mekanları belirleyin.
- Bu mekanları tahtaya yazın.
- Aşağıda yer alan yönergeyi vererek, öğrencilerden bir mekanı seçerek betimlemelerini isteyin.

Şimdi tahtada yazan ortak kullanım alanlarımızdan birisini seçelim. Örneğin kütüphane... Şimdi gözlerinizi kapatın ve arkanıza yaslanın. Şu an kütüphanede olduğunuzu hayal edin. Nasıl bir ortamsınız ve ne yapıyorsunuz? Çevrenizdeki insanlar neler yapıyor? Bunu bir süre düşünmenizi istiyorum.

- 1-2 dakika düşünme süresi verdikten sonra aşağıdaki yönergeyle etkinliği sürdürün:

Şimdi aranızdan birinin sınıfın ortasına gelerek, kütüphanedeki biriyim gibi poz vermesini istiyorum. Yani kütüphanede bir insanın nasıl olması gerektiğini gösteren bir poz vereceksiniz.”

- Muhtemelen ilk çıkan öğrenci, eline bir kitap alıp okurmuş gibi poz verecektir. İlk öğrenci pozunu verdikten sonra aşağıdaki yönerge ile ikinci bir öğrenciyi de kendi pozunu vermesi için davet edin:

“Peki, ilk pozu elde etmiş olduk. Şimdi, ilk pozla bütünlük sağlayacak, tamamlayıcı bir başka poza daha ihtiyacımız var. Kim gelmek ister?”

- İkinci öğrenci gelip poz verdikten sonra benzer bir yönerge ile başka öğrencileri de sınıfın ortasına davet edin.
- Mekan için verilen pozların yeterli sayıya ulaştığını düşündüğünüzde bu bölümü sonlandırın.
- Fotoğrafta yer alan öğrencilere sırayla ortak mekanda ne yaptıklarını sorun ve cevaplarını alın.
- Her mekan resmedildikten sonra, öğrencilerle bu mekanların kullanım amaçları ve kuralları hakkında kısa bir tartışma gerçekleştirin.



Öğretmene Not

Kuralları tartışırken bu kuralların neden konulmuş olabileceğini de ele alın. Herkesin bu mekanlardan eşit şekilde yararlanma hakkı olduğunu vurgulayın. “Birbirimizin hakkını çiğnemek ve başkalarının ihtiyaçlarına saygı duyarak bu mekanları kullanmak, ortak alanlarda bir arada yaşamamızı kolaylaştırır.” mesajını paylaşın.



Bu etkinliği pansiyonda da kullanabilirsiniz. Pansiyonda banyo gibi kişiye özel alanların seçilmesi durumunda öğrencilerin vereceği pozların genel ahlak ilkelerine uygun olması gerektiğini uygun bir şekilde belirtin.

- Bu çalışmayı diğer mekanlar için de uygulayın.
- Aşağıdaki değerlendirme soruları ile etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Bu etkinlikte neler öğrendiniz ve neleri fark ettiniz? Lütfen paylaşır mısınız?
- ▶ Bu okulda/pansiyonda bulunmak neler hissettiriyor?

12. MEKANA HOŞ GELDİN

40 dk.



Amaç	Öğrencilerin okul/pansiyondaki mekanların özelliklerini ve onlara ilişkin kuralları kavramalarını sağlamak
Malzeme	-

- Öğrencileri dörderli gruplara ayırın.
- Okul/pansiyon içerisinde var olan yemekhane, yatakhane, banyo ve etüt salonu gibi mekanlardan oluşan dört ayrı istasyon belirleyin.
- Her gruba bir mekan tahsis edin ve bu mekanların ev sahipleri olacaklarını söyleyin.
- Gruplardan ev sahipliği yapacakları mekanların ortak kullanımı ve buralarda geçerli olan kurallar hakkında düşünmelerini isteyin.
- Daha sonra grupların ikisini ev sahibi ve diğer ikisini de misafir olarak belirleyin. Aşağıdaki gibi bir planlama yaparak dört grubun birbirlerine misafirlige gitmesini sağlayın. Bu planı bir kağıda yazarak gruplara verin.

	Misafir	Ev Sahibi
5 dakika	Grup A	Grup C
	Grup B	Grup D
5 dakika	Grup A	Grup D
	Grup B	Grup C
5 dakika	Grup C	Grup A
	Grup D	Grup B
5 dakika	Grup C	Grup B
	Grup D	Grup A
5 dakika	Grup A	Grup B
	Grup C	Grup D
5 dakika	Grup B	Grup A
	Grup D	Grup C

- Daha sonra aşağıdaki yönergeyi vererek devam edin.

Şimdi iki grup ev sahibi olacak diğer iki gruba misafir. Size verdiğim plana göre devam edeceksiniz. Örneğin ilk 5 dakika A grubu C grubunu, B grubu da D grubunu ziyaret edecek. Sonraki 5 dakika A grubu D grubunu B grubu da C grubunu ziyaret edecek. Bu şekilde her grup birbirini ziyaret etmiş olacak. Ev sahibi iken misafirlige gelen gruba kendi mekanınızı ve kurallarınızı tanıtacaksınız.

Örneğin kütüphaneden sorumlu ev sahipleri, misafirler geldiğinde öncelikle kütüphaneyi gezdirip mekanı tanıttacak. Kütüphane, okulun neresinde bulunuyor, kaçınıcı katta yer alıyor gibi özelliklerden söz edecek. Ardından iç mekanda var olan özelliklerini anlatacak. Kitaplıkları, çalışma masalarını ve ortak alanları gösterecek. Tanıtım bittikten sonra, kütüphanede uyulması gereken kuralları anlatacak. Yani, kütüphanede, ders çalışırken nelere dikkat etmeleri gerektiğini, ortak alanların nasıl kullanılacağını, düzen ve tertibin nasıl sağlanacağını vurgulayacaklar.”

- Her ev sahibi gelen misafirlerine kendi istasyonunu tanıttıktan sonra etkinliği sonlandırın.



Öğretmene Not

Öğrenciler bir mekanın kullanımına ilişkin kuralları belirtirken, önemli gördüğünüz ve öğrencilerin belirtmediği kural varsa bunları siz ifade edin.

Değerlendirme sorularında kurallara uyulmasının ve bu mekanların korunmasının önemine vurgu yapın.



Bu etkinliği pansiyonda da uygulayabilirsiniz. Pansiyonda banyo ve mutfak gibi alanları belirlemeniz durumunda güvenlik önlemlerini alın ve sorumlu bir öğretmeni/çalışanı ev sahibi takımıyla birlikte görevlendirin.



DEğerLENDİRME SORULARI

- ▶ Mekan sahibi olarak nasıl hissettiniz?
- ▶ Misafir olarak nasıl hissettiniz?
- ▶ Ortak alanların kullanım kurallarını belirlerken nelere dikkat ettiniz?
- ▶ Ortak mekanların kullanımında kurallar neden önemlidir?

Kurallara ve Yönetmeliklere İlişkin Bilgilendirme Etkinlikleri

► KURALLAR NEDEN ÖNEMLİ?

Her sosyal ortamda olduğu gibi okulda ve sınıfta bazı kurallara gerek vardır. Bu kurallara;

- Okul ve sınıfı etkin bir biçimde yönetebilmek,
- Tüm öğrencilere elverişli bir öğrenme ortamı yaratmak,
- İstenmeyen davranışların ortaya çıkmasını önlemek,
- Öğrencilere toplumda beraber yaşamayı ve herkesin hakkına saygı duymalarını öğretmek için ihtiyaç duyarız.

Dolayısıyla kuralların öğrenilmesi eğitim ve öğretim yılının başında gerçekleştirilmesi gereken uygulamalardan birisidir.

► KURALLAR NASIL ETKİN BİR BİÇİMDE ÖĞRETİLEBİLİR?

Kuralların öğrenilmesinde bunların sadece sözlü ya da yazılı açıklanmasının beklenen faydayı tek başına sağlayamadığı bilinmektedir. Diğer yandan, kuralların öğrencilerle birlikte geliştirilmesi, hem kuralların öğrenilmesini kolaylaştırmakta hem de kurallara daha çok uyulmasını sağlamaktadır. Ayrıca her bir kurala neden ihtiyaç duyulduğunun tartışılarak açık ve gerçekçi bir biçimde ortaya konulması kuralların içselleştirilmesini sağlamaktadır.

Kuralların benimsenmesinde diğer bir nokta da, kurallara uyan öğrencilerin takdir edilmesidir. Öğrencilerinizin kurallara uydüğünü gördüğünüzde onları takdir edin. Bunu gelişimsel özelliklerini dikkate alarak yapmaya özen gösterin.

► SINIF KURALLARI GELİŞTİRİLİRKEN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Sınıf kurallarını geliştirirken;

- Öğrencileri dâhil edin.
- Kuralların basit ve anlaşılır olmasına özen gösterin.

- Kuralların olumlu bir dille ifade edilmesini sağlayın. (Yapmamaları gereken şeyler yerine yapmaları gerekenler)
- Kuralları zaman zaman gözden geçirerek işe yaramayanları kaldırın ve daha işlevsel olanları geliştirin.

Bölümde yer alan etkinlikler için genel kazanımlar aşağıdaki gibi özetlenebilir:



KAZANIMLAR

- Karar alma sürecine demokratik bir biçimde katılır.
- Birlikte yaşamak için kuralların olması gerektiğini fark eder
- Her hakkın bir sorumluluğu beraberinde getirdiğini kavrar.
- Haklarını öğrenir ve savunur.
- Okulda kendisiyle ilgili kural ve yönetmelikleri bilir.



Amaç Sınıf/pansiyon kurallarını öğrencilerle beraber belirlemek

Malzeme Tahta kalemi, beyaz karton ve kalın uçlu kalemler

- Öğrencilerinize bu oturumda hep birlikte sınıf kurallarını belirleyeceğinizi söyleyin ve şu soruyu sorarak başlayın:

“Bu oturumda sizlerle sınıf/pansiyon kurallarımızı belirleyeceğiz. Ama önce biraz düşünmenizi istiyorum. Kurallar olmasaydı ne olurdu? Örneğin trafik kuralları olmasaydı neler olurdu?”

- Öğrencilerin yanıtlarını alın ve şu açıklamayı yapın:

“Eğer trafik kuralları olmasaydı, kazaların sayısı artar, kazalarda yaralanan, sakat kalan ya da hayatını kaybeden insan sayısı daha fazla olurdu. O zaman kurallar ne için var? Sizin de ifade ettiğiniz gibi kurallar öncelikle bizim güvenliğimiz, bizi korumak için var.” (Bunu tahtaya yazın.)

- Soru sormaya devam edin:

“Peki, okulda, sınıfta/pansiyonda veya yatakhane kurallar olmasaydı neler olurdu? Öğretmenler de dâhil herkes istediğini yapsaydı neler olurdu? (Yanıtları alın.) Eğer okulda herkes istediğini yapsa, büyük bir karmaşa yaşanırdı. Derslere girilmez, herkes birbirini itip kakar, kimse kimseyi dinleyemezdi. O halde kurallar düzenli bir biçimde beraber yaşayabilmemiz için var. Öyle değil mi? (Bunu tahtaya yazın)

- Soru sormaya devam edin:

“Peki, sınıfta ben ders anlatırken herkes yüksek sesle konuşsaydı ya da ben ‘Canım sıkıldı.’ deyip dersi yarım bırakıp çıksaydım neler olurdu? Sizler öğrenebilir miydiniz? Öğrenemezsiniz değil mi? Hangi hakkınız elinizden alınmış olurdu? (Yanıtları alın.) Eğitim ve öğrenme hakkınız elinizden alınmış olurdu. O halde kurallar neden var? Birbirimizin haklarına saygı göstermemiz için var. (Bunu tahtaya yazın.) Son olarak kurallar doğruyu yanlıştan ayırabilmemiz için var. (Bunu da yazın.)

Öğretmene Not



Kuralların içselleştirilmesinde öğrencilerin kural belirleme sürecine katılımı ve aktif olmaları çok önemlidir. Bu nedenle sorularla öğrencileri kural belirleme sürecinde aktif kılın ve kuralları onların belirlemesini sağlayın.



Bu etkinliği yönergelerin içeriğini değiştirerek pansiyonda da uygulayabilirsiniz. Bunu pansiyon geneli için olabileceği gibi, yatakhane, banyo vb. ortak alanların kullanımı için de yapabilirsiniz.

- Tahtaya yazdıklarınızı gözden geçirirken kuralların neden önemli olduğunu bir kez daha vurgulayın.

Kurallar,

- Bizi korumak için,
 - Beraber ve düzen içinde yaşayabilmemiz için,
 - Haklarımıza saygı göstermek için
 - Doğruyu yanlıştan ayırabilmemiz için vardır.
- Öğrencileri dörder kişilik gruplara ayırın ve gruplardan sınıf/pansiyon için hangi kuralları belirlemek istediklerini tartışmalarını isteyin. Öğrencilerinize çalışmalarını için 10 dakika verin.
 - Sürenin bitiminde her gruptan sırayla bir kural söylemesini isteyin. İlk tur bittikten sonra, ikinci tura geçin. Gruplar yazdıkları tüm kuralları bitirinceye kadar devam edin. Gruplar kuralları söyledikçe siz de onları tahtaya yazın.
 - Tüm kurallar ifade edildikten sonra yazılanları öğrencilerle birlikte gözden geçirerek benzer kuralları birleştirin.
 - Son haliyle kuralları oylamaya sunun ve tüm kuralları 5 ya da 6'ya indirin.
 - Daha sonra sınıf tarafından oylanan 5-6 kuralı büyük bir kartona yazın.
 - Şu açıklamayı yapın:

“Şimdi bu kartonun alt tarafına ben de dâhil olmak üzere hepimiz imza atacağız. Böylece bu kurallara uyacağımıza söz vermiş olacağız. Bunları duvara asacağız ve sene sonuna kadar orada duracaklar. Bazen yeni kurallara ekleyip, bazılarını listeden çıkarabiliriz. Yani ara ara bu listeyi gözden geçirip değişiklikler yapabiliriz.”

- Eğer aşağıdaki kurallar gruplar tarafından belirtilmemişse siz de aşağıdaki kuralları önerebilirsiniz:
- Kendine, başkalarına, hiçbir canlıya ve eşyaya zarar vermemek
- Herkesin görüşlerine saygı duymak
- Dersin işleyişini engelleyecek (yanındakiyle konuşmak, başka şeylerle meşgul olmak, öğretmenle ya da başka bir öğrenciyle tartışmak vb.) davranışlarda bulunmamak
- Cep telefonunu ders esnasında kapalı tutmak
- Derslere zamanında girmek



Pansiyon için şu kuralları önerebilirsiniz:

- Etüt saatlerine uymak
- Odayı ve yatağı düzenli tutmak
- Banyo ve tuvalet gibi ortak alanları temiz kullanmak

- Kurallara uyulmadığında ne yapacağınızı da belirlemeniz gerekir. Öğrencilere kurallara uymamanın yaptırımları olduğunu açıklayın ve bunların neler olabileceğini tartışın. Ayrıca diğer öğretmen ve idarecilerin görüşlerini alarak ortak bir yaptırımlar listesi belirlemenizde yarar vardır. Şöyle yaptırımlar belirleyebilirsiniz:
 - **İlk ihlal:** Sözlü uyarıda bulunmak
 - **İkinci ihlal:** Öğrenciyle ihlal ettiği kuralı belirten ve bunu tekrarlaması durumunda sonraki yaptırımların uygulanacağını belirten bir sözleşme imzalamak
 - **Üçüncü ihlal:** Öğrencinin ailesiyle iletişime geçmek
 - **Dördüncü ihlal:** Disiplin yönetmeliğini uygulamak
- Değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Kuralların birlikte belirlenmiş olması size neler hissettiriyor?
- ▶ Sınıfta ve okulda bu kurallara uyulmasını sağlamak için sizler nasıl destek olabilirsiniz?

Öğretmene Not



Bu etkinliği pekiştirmek için bir sonraki Haklarımız Sorumluluklarımız etkinliğini de uygulayabilirsiniz.





Amaç Öğrencilerin hakları ve sorumlulukları konusunda farkındalık geliştirmek

Malzeme Bir kutu, kâğıt, kalem, tahta, “Haklar ve Sorumluluklar Formu”



Öğretmene Not

Haklar ve sorumluluklar iç içedir. Bir yerde haktan bahsediyorsak bunun karşılığında yerine getirmemiz gereken bir sorumluluk mutlaka vardır. Öğrenciler haklarını ve sorumluluklarını öğrenirlerse okul ve sınıf kurallarına uymaları daha kolay olacaktır.

Hak ve sorumluluk kavramları öğrenciler tarafından kolay bir şekilde anlaşılabilir. Bu nedenle yeteri kadar açıklama yapın ve örnekler verin. Bu kavramların anlaşıldığından emin olduktan sonra etkinliğe devam edin.

- Oturumdan önce “Haklar ve Sorumluluklar Formu”nun bir çıktısını alın ve hakları ayrı ayrı keserek hak fişleri oluşturun. Bunları ikiye katlayarak bir kutuya koyun.
- Öğrencilere bu oturumda, haklardan ve sorumluluklardan bahsedeceğinizi açıklayın:

... Biliyorsunuz çocuk olarak ve insan olarak haklarımız var. Peki, size bir soru. Hak ne demektir? (Yanıtları alın.) Evet, hak bir kişiye kanunlar tarafından verilen ayrıcalıklardır ve bunların bir kısmı doğuştan gelir. Nedir bu haklar? (Yanıtları alın.) Evet bunların içerisinde yaşama hakkı, eğitim hakkı gibi haklar yer almaktadır. Bizler haklarımıza doğal olarak sahibiz. Ancak haklar her istediğimizi yapma özgürlüğünü bize vermez. Diğer bir deyişle, haklarımız başkalarının haklarını çiğneme hakkını bize vermez. İşte bu yüzden her hak beraberinde bir sorumluluğu da getirir.

Peki sizce sorumluluk ne demektir? (Yanıtları alın.) Sorumluluk ise, sahip olduğumuz haklardan ötürü yapmamız gerekenlerdir. Örneğin yaşama hakkımız var ve diğer canlılarında yaşama hakkı var. Bu konuda sorumluluğum her canlınin yaşama hakkına saygı duymak ve bu hakkı korumaktır. Başka bir örnek iletişim kurma hakkı. Herkesin iletişim kurma hakkı var. Ancak bu konuda sorumluluğumuz bu hakkı kullanırken diğerlerinin diğer haklarını engellemek. Örneğin sınıfta ders esnasında telefonla iletişim kurmaya çalışırsak diğerlerinin ve kendimizin eğitim hakkını engellemiş oluruz. Bir örnek de siz verin. Örneğin eğitim alma hakkı. Buna ilişkin sorumluluk ne olabilir? (Öğrencilerin düşüncelerine ve yanıtlamalarına izin verin.) Eğitim hakkı bizim en önemli haklarımızdan birisi. Buna ilişkin sorumluluğumuz ise okulumuza devam etmek ve derslerimize çalışmak.”

- Öğrencileri iki gruba ayırın ve şu yönergeyi verin:

... Şimdi her grup sırayla kutudan birer fiş çekecek. Burada 10 tane fiş var. Yani her gruba 5'er fiş düşüyor. Çektiğiniz fişleri diğer grubun görmemesi ya da duymaması gerekiyor. Çünkü sessiz film oynayacağız. Gruplardan bir kişi diğer gruba gidecek. Onlar onun kulağına hakkın ne olduğunu söyleyecekler ve o kişi kendi grubuna sadece hareketlerle bu hakkın ne olduğunu anlatmaya çalışacak. Eğer grup bilirse 1 puan alacak. Buna ek olarak, eğer bir de bu hakka ilişkin sorumluluğu bilirse 1 puan daha alacak.”

- Her bir hakka ilişkin canlandırma yapıldıktan sonra öğrencilerle kısa bir şekilde bu hak ve getirdiği sorumluluklar hakkında tartışın.



Öğretmene Not

Hakları ve sorumlulukları tartışırken yeterli açıklama yapın. Ayrıca bu hak ve sorumluluklarla okul kuralları arasında bağlantı kurabilirsiniz. Örneğin barınma hakkına ilişkin sorumluluklardan bahsederken ortak alanların kullanımına ilişkin kuralları da gözden geçirebilirsiniz.



Bu etkinliği pansiyonda uygulamanız durumunda hak ve sorumlulukları tartışırken pansiyona özgü örnekler vermeye dikkat ediniz.

- Aşağıdaki değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Hak ve sorumluluklara ilişkin neler öğrendiniz?
- ▶ Sorumluluklarımızla okul ve sınıf kurallarımız arasında ne gibi ilişkiler var?
- ▶ Daha önce bilmediğiniz ve bu etkinlik sonunda öğrendiğiniz hak ya da sorumluluklar neler?



HAKLAR VE SORUMLULUKLAR	
HAKLAR	SORUMLULUKLAR
YAŞAMA HAKKI	Kendimize, başkalarına ve hayvanlara zarar vermemek
SAĞLIKLI OLMA HAKKI	Sağlığımızı korumak, yediklerimize, içtiklerimize dikkat etmek, zararlı alışkanlıklardan uzak durmak
EĞİTİM HAKKI	Okula devam etmek, derslerimize çalışmak
İFADE HAKKI	Başkalarını dinlemek ve görüşlerine saygı duymak
KATILIM HAKKI	Okulda oy kullanmak, görüş bildirmek ve okul meclisinde görev almak
ŞİDDETEN ARINDIRILMIŞ BİR ORTAMDA YAŞAMA HAKKI	Kendimize, başkalarına ve hayvanlara karşı her türlü şiddet içeren davranışı yapmaktan kaçınmak, yapanları uyarmak
TEMİZ ORTAMDA YAŞAMA VE EĞİTİM ALMA HAKKI	Yaşadığımız çevreyi temiz tutmak ve korumak
BARINMA HAKKI	Yaşadığımız çevreyi temiz tutmak ve korumak Okulun/pansiyonun tüm birimlerini ve eşyalarını korumak, temiz tutmak
SAVUNMA HAKKI	Başkalarının da kendilerini savunmasına izin vermek
ÖZEL HAYATIN GİZLİLİĞİ HAKKI	Başkalarının özel hayatlarına saygı göstermek Kendi özelimizi (beden, yaşantı, vb.) diğerlerinden korumak
SOSYAL ETKİNLİKLERE KATILMA HAKKI	Bu etkinlikleri takip etmek ve katılmak için gönüllü olmak
SEYAHAT ETME ve İLETİŞİM HAKKI	Başkalarının seyahat etmesini engellemek Başkalarının iletişim kurmasını engelleyecek davranışlardan uzak durmak Bu hakları kullanırken diğer hakların kullanımını engellemek
FARKLILIKLARIMIZA SAYGI GÖSTERİLMESİ HAKKI	Kendi kişisel, kültürel ve dini değerlerimizi korumak Diğerlerinin kişisel, fiziksel, kültürel ve dini farklılıklarını kabul etmek ve saygı göstermek



Amaç	Öğrencileri Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliğinde ödül ve yaptırımlara ilişkin bölüm hakkında bilgilendirmek (Burada örnek olmak üzere sadece ödül ve cezalarla ilgili bölüm seçilmiştir. Gerekli gördüğünüz diğer bölümleri aynı etkinliği farklı zamanlarda uygulayarak ele alabilirsiniz.)
Malzeme	Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği'nin ilgili bölümü, kâğıt/kalem, makas, mavi ve kırmızı karton

- Dersten önce ilgili yönetmeliğin önemli maddelerini mümkün olduğunca basitleştirerek olumlu davranışları mavi; disiplin cezası gerektiren davranışları da kırmızı kartlara yazın.
- “Haklarımız ve Sorumluklarımız” etkinliğinde olduğu gibi sınıfı ikiye bölün ve öğrencilere sessiz film yöntemiyle hangi davranışlarımızın ödül, hangi davranışlarımızın yaptırım getireceği konusunda konuşacağımızı söyleyin:

“Bu oturumda okul içinde hangi davranışlarımızın ödül, hangi davranışlarımızın yaptırım getireceğine ilişkin konuşacağız. Ama bunu sessiz film oynayarak yapacağız. Sessiz film nasıl oynanıyor, anlatmak isteyen var mı? (Yanıtları alın.) Sessiz filmde, anlatmak istediğimiz şeyi hiç konuşmadan sadece hareketlerle ve mimiklerle anlatıyoruz. Burada da karşı grubun bize gösterdiği kartta yazan olumlu ya da olumsuz davranış kendi grubumuza konuşmadan anlatmaya çalışacağız. Bilen grup 1 puan alır. Eğer grup bir de karşılığı olan ödülü ve cezayı da tahmin ederse 1 puan daha alır”.

- “Gruplar tüm kartları anlattıktan sonra oyunu bitirin ve öğrencilere bu oyunu zaman zaman tekrar oynayacağınızı belirtin. (Okul başladıktan sonra bir ay içinde yönetmeliğin gerekli gördüğünüz diğer bölümlerini ve okul kurallarını da aynı şekilde işleyin.)



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Etkinlikte yaptırımla karşılaşan olumsuz davranışları hatırlıyor musunuz?
- ▶ Ödül alan olumlu davranışları hatırlıyor musunuz?
- ▶ Sizce yaptırımlar ve ödüller ne işe yarar?
- ▶ Etkinlikte hangi maddeler dikkatinizi çekti ve ona göre davranışlarınızı düzenlemek için neler yapabilirsiniz?

Öğretmene Not

Bu etkinliğe alternatif olarak bir sonraki sayfada yer alan “Kuralların Farkındayım” etkinliğini de uygulayabilirsiniz.





Amaç	Öğrencileri, kendilerini ilgilendiren kural ve yönetmelikler konusunda bilgilendirmek ve farkındalığı artırmak
Malzeme	Yönetmelikler, kutu, makas, her grup için birer adet “Doğru ve Yanlış Kartı”

- Ortaöğretim Kurumları Ödül ve Disiplin Yönetmeliği’ni inceleyin ve sınıfınızda/pansiyonda öğrencilerin bilmesini gerekli gördüğünüz maddeleri seçin.
- Seçtiğiniz maddeleri basitleştirin, bazı maddeleri bilerek yanlış yazın ve her maddenin sonuna “Doğru mu?”, “Yanlış mı?” sorusunu ekleyin.



Bu etkinliği pansiyonda uygulamanız durumunda ilgili yönetmelikte pansiyonla ilgili olan maddeleri seçin.

Öğretmene Not



Maddeleri seçerken, akademik ve günlük yaşama ilişkin olanları belirlemeye özen gösterin ve çoğunlukla ceza gerektiren kısıtlayıcı maddelere yoğunlaşmayın. Bir tane ceza gerektiren madde seçmişseniz, en az 3 tane diğer maddelerden seçin.

Etkinlik yönetmeliklerle ilgili olduğu için öğrencilere sıkıcı gelmesi ve bu durumun kurallara genellenmesi olasıdır. Bu nedenle etkinliği coşkulu ve bir yarışma tarzında sunmaya özen gösterin.

- Öğrencilere şu açıklamayı yapın:

“Hayatımızın her alanında yaşamımızı düzenleyen kurallar ve yönetmelikler vardır; örneğin hukuk, trafik, görgü, ahlak kuralları gibi. Okulumuzda da uymamız gereken kurallar ve yönetmelikler var. Bugün sizlerle okulda kullanılan çeşitli yönetmelik maddelerini inceleyeceğiz. Ama bunu bir oyunla yapacağız. Bana 2 gönüllü lazım. Kim olmak ister? Sonra da sizlerin 5 kişilik gruplara ayrılmanızı istiyorum. Her grup kendisine bir isim ve sözcü seçsin.

- Gruplar isimlerini ve sözcüleri belirlerken, siz de gönüllü öğrencilere ne yapacaklarını açıklayın.
- Grupların bulduğu isimleri tahtaya yazın ve her gruba birer tane “Doğru” ve “Yanlış” kartı verin.

- Gruplara Şu açıklamayı yapın:

“Şimdi yapacağımız Şu: Arkadaşınız kutudan birer birer yönetmelik maddelerini çekecek ve yüksek sesle okuyacak. Her maddenin sonunda size Şu soruyu yöneltecek Doğru mu Yanlış mı? Sizler gruplarınızda 30 saniye tartıştıktan sonra, ben işaret verince aynı anda her grubun sözcüsü “Doğru” ya da “Yanlış” kartını kaldırarak bize cevabı söyleyecek. Daha sonra ben sizlere sorunun doğru cevabını söyleyeceğim. Eğer bilmiŐseniz arkadaşınız grup isminizin altına 1 puan yazacak.

- Tüm maddeler bitince değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği bitirin.



DEğerLENDİRME SORULARI

- ▶ Okul kuralları/yönetmelik hakkında neler öğrendiniz?
- ▶ Etkinliğe ilişkin görüŐleriniz nelerdir?
- ▶ Bu kurallara göre davranıŐlarımızı nasıl düzenleyebiliriz?



Amaç	Öğrencilerin ortak alanları kullanırken nelere dikkat etmeleri gerektiği konusunda farkındalık kazanmalarını sağlamak
Malzeme	Öğrenci sayısının en az iki katı kadar kart veya yapışkan kağıtlar, farklı renklerde kalemler ve bant

- Öğrencilerin, okulda/pansiyonda ortak kullanımında olan mekanları önceden belirleyin. (örneğin yemekhane, kütüphane, yatakhane, kantin, okul bahçesi, tuvaletler)
- Bu mekanların ismini tahtaya yazın.
- Her mekan başlığının altına yan yana duracak şekilde olumlu (+) ve olumsuz (-) sembollerini çizin.
- Öğrencilere kartları dağıtın ve aşağıdaki yönergeyi verin:

“Sizlere dağıtılan kartlara tahtada yazılı olan mekanlara ilişkin bir şeyler yazmanızı istiyorum. Tahtaya yazdığım her mekan için görmek istemediğiniz bir davranış ya da duymak istemediğiniz sözleri yazıp o mekan isminin altındaki olumsuz (-) sembolünün altına yapıştırın. Sonra yine o mekanda görmek istediğiniz davranışları ya da duymak istediğiniz sözleri yazıp olumlu (+) sembolünün altına yapıştırın. Sizden, tahtada yazılı olan tüm mekanlar için bunu yapmanızı istiyorum.”

- Öğrencilere kartları tahtaya yapıştırmalarını söyleyin.
- Tüm kartlar, olumlu (+) ve olumsuz (-) sembollerinin altına yapıştırıldıktan sonra öğrencileri tahtaya çağırın.
- Öğrencilere tahtadaki yazılanları okumaları için biraz süre verin.
- Daha sonra, her bir mekan için yazılan olumlu ve olumsuz ifadeleri sesli bir şekilde okuyun ve bunları öğrencilerle birlikte değerlendirin. Değerlendirme yaparken oluşturulan kuralın gerekçesini özellikle vurgulayın.
- Eğer bir mekanla ilgili olarak eklenmesini istediğiniz önemli bir kural/davranış varsa ekleyin.



Öğretmene Not

Öğrencilerin yazdığı bazı olumlu veya olumsuz ifadeler gerçekçi olmayabilir. Örneğin öğrenci “Ben banyoda sıcak suyun altında uzun süre kalmak isterim.” gibi bir ifade kullanabilir. Bu gibi durumlarda bu ifadenin neden gerçekçi olmadığını uygun bir şekilde hak ve sorumluluklar çerçevesinde tartışın.



Bu etkinliği özellikle sadece pansiyonda bulunan birimleri (etüt salonu, yatakhane, banyo vb.) etkinliğe dahil ederek uygulayabilirsiniz.

- Değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Ortak mekanların kullanımıyla ilgili neler yapmamız/yapmamamız gerektiği hakkında ne öğrendiniz?
- ▶ Ortak mekanları kullanırken sorun yaşamamak için nasıl davranmak gerekir?

Uyumu Kolaylaştıran Sosyal Becerileri Kazandırmaya Yönelik Etkinlikler

Liseye başlamak pek çok öğrenci için stresli ve endişe uyandıran bir deneyimdir. Bir yanda ortaokulda bıraktığı sosyal çevresinden ayrılmanın üzüntüsü diğer yanda hiç bilmediği bir ortama giriyor olmanın getirdiği endişe ve kaygılar öğrencileri zorlar. Pilot uygulamanın değerlendirme çalışmasında, Ortaöğretime Uyum Programı'na katılmayan öğrenciler, okulun ilk günlerinde heyecan, tedirginlik, yalnızlık ve sıkılma gibi duygular yaşadıklarını; yabancı bir ortamda olmanın, arkadaşlarının olmamasının, öğretmenlerle etkileşime girememenin ve okula ilişkin bilgilerinin olmamasının kendilerini zorladığını ifade etmişlerdir.

► UYUMU KOLAYLAŞTIRAN BECERİLER NEDİR?

Uyum sorununu ortaya çıkaran tek bir etmen olmadığı gibi, uyumu kolaylaştıran tek bir etmen ya da beceri de yoktur. Öğrencinin belli sosyal ve akademik becerilere sahip olmasının yanı sıra öğretmen tutumları, okula ilişkin bilgilenme gibi etmenlerin uyumu kolaylaştırdığı bilinmektedir.

Öğrencilerin liseye başlarken pek çok konuya ilişkin yaşadıkları endişeleri gidermenin bir yolu onlara belirli sosyal ve akademik beceriler kazandırmaktır. Uyumu kolaylaştıran sosyal becerilerin başında arkadaşlık kurma, stresle ve zorbalık davranışlarıyla baş etme gibi beceriler gelmektedir. Öğrenciler arkadaş edinebildiklerini gördüklerinde, stresle nasıl baş edebileceklerini öğrendiklerinde ve okulda kendilerini güvende hissettiklerinde büyük ölçüde uyum sağlayabilmektedirler. Ancak bu becerilerin etkili ders çalışma, zamanı yönetme, hedef belirleme gibi akademik becerilerle de desteklenmesi gerekir.

Ortaöğretime Uyum Programı'nı oluşturan etkinliklerin farklı amaçları olsa da, kullandıkları yöntemler ve kazanımlar açısından sosyal becerileri güçlendirmeyi de hedeflemektedirler. Bu etkinlikler arasında tanışma, ısınma, okulu ve çevreyi tanıma etkinlikleri gelmektedir. Dolayısıyla sosyal becerileri güçlendiren etkinlikler bu bölümle sınırlı değildir. Bu bölümün hazırlanmasındaki amaç, özellikle bu etkinliklere dikkat çekebilmek ve bunların Ortaöğretime Uyum Programı uygulama planlarına dâhil edilmesini sağlamaktır.

Bu bölümde yer alan etkinliklere yönelik genel kazanımlar aşağıdadır:



KAZANIMLAR

- ➔ Okula/pansiyona ilişkin beklentilerini ve endişelerini fark eder.
- ➔ Arkadaşlık kurma becerilerini geliştirir.
- ➔ Karşısındaki zarar verebilecek istenmeyen davranışların ne olduğunu kavrar.
- ➔ İstenmeyen davranışlara maruz kaldığında ne yapacağını bilir.



Amaç	Öğrencilerin okula ilişkin beklentilerinin ve endişelerinin farkına varmasını sağlamak Endişelere çözüm önerileri getirebilmek
Malzeme	Tahta kalem, 3 renkte yapışkan not kağıdı (post-it)

Öğretmene Not



Hazırlık ve 9. sınıf öğrencileri liseye başlarken pek çok konuda endişe duyabilirler: “Acaba başarılı olabilecek miyim?”, “Yeni arkadaş edinebilecek miyim?”, “Alışabilecek miyim?” gibi. Ortaöğretim Uyum Programı’nda bu kaygıların ya da endişelerin dile getirilmesi ve giderilmeye çalışılması, hazırlık ve 9. sınıf öğrencilerinin moralli biçimde liseye başlamalarına yardım edecektir.



Pansiyonda kalacak öğrenciler yeni bir okulun dışında yeni bir ortama daha uyum sağlamak zorunda oldukları için diğer öğrencilerden daha fazla ve yoğun düzeyde beklenti/endişe yaşayabilirler. Bu nedenle, etkinliği pansiyonda uygulamanızın faydalı ve önemli olduğu düşünülmektedir.

- Duvara üzerinde “Beklentiler” ve “Endişeler” yazan iki büyük beyaz kâğıt asın. Her katılımcıya biri sarı, biri yeşil yapışkan not kâğıtları dağıtın ve şimdilik bunların üzerine bir şey yazmamalarını söyleyin.
- Öğrencilere şu açıklamayı yapın:

“Bu oturumda beklentilerimizden ve endişelerimizden bahsedeceğiz. Yeni bir okula başlıyorsunuz. Sınıfınız, öğretmenleriniz, arkadaşlarınız, dersleriniz, her şey sizin için yeni. Beklentileriniz neler? Okulunuzdan, yöneticilerinizden, öğretmenlerinizden ve arkadaşlarınızdan neler bekliyorsunuz? Şimdi sizlerden elinizdeki yeşil kâğıtlara iki beklentinizi yazmanızı rica ediyorum. Bu beklentiler eğitimcilerle, öğrenme sürecinizle ya da kendinizle ilgili olabilir. Hangi beklentinizi yazmak istiyorsanız onu yazabilirsiniz. (Katılımcılara beklentilerini yazmaları için bir-iki dakika verin). Bitirenler beklentilerini “Beklentiler” kâğıdına yapıştırabilir.

- Tüm katılımcılar beklentilerini yazdıktan sonra hızlıca beklentileri okuyun.

Öğretmene Not



Beklentiler ve endişeler karıştırılabilir. Eğer beklenti yerine endişe yazılmışsa bu kağıdı endişeler bölümüne yapıştırabilirsiniz.

Öğrencilerin bazı beklentileri gerçekçi olmayabilir veya kontrolü sizin veya öğrencinin elinde olmayabilir. Bu durumda öğrencinin beklentisini geçiştirmeden, neden gerçekçi olmadığını veya alternatif olarak ne yapılabileceğini açıklayın.

Örneğin: “Bir arkadaşımız devamsızlığın sorun olmamasını beklediğini söylemiş. Ancak okula devam etmeme gibi bir durum söz konusu değildir çünkü bu sizin eğitiminiz için çok önemlidir.”

- Öğrencilere şu açıklamayı yapın:

Yeni bir okula gelirken bizim aynı zamanda bazı endişelerimiz de olabilir. Şimdi lütfen elinizdeki sarı kâğıtlara en önemli endişenizi yazar mısınız? (Katılımcılara endişelerini yazmaları için kısa bir süre verin.) Bitirenler endişelerini “Endişeler” kâğıdına yapıştırabilir. Peki, bu endişelere kimin çözüm bulmasını istiyorsunuz? (Yanıtları alın.) Bizler endişelerimize çözüm bulacak güçteyiz. Bunu nasıl yapacağımızı sizlere göstermemi ister misiniz?

- Öğrencilerin sırayla gelerek endişelerini yazdıkları yapışkanlı notlardan her hangi birini almalarını isteyin:

“Şimdi lütfen sırayla endişelerimizi yapıştırdığımız kâğıdın önüne gelir misiniz? Buradan herkesin başka birinin yazdığı endişe kâğıdını almasını istiyorum. Lütfen kendi yazdığınız kâğıdı almamaya özen gösterin.”

- Bu arada siz de öğrencilere pembe renkteki yapışkan not kâğıtlarını dağıtın ve şu yönergeyi verin:

“Şimdi lütfen önce elinizdeki kâğıtta yazan endişeyi okuyun. Orada yazan endişeye ne tür bir çözüm önerilebilirsiniz? Çözüm önerinizi dağıttığım pembe kâğıtlara yazmanızı istiyorum.” (Katılımcılara çözüm önerilerini yazmaları için kısa bir süre verin.)

- Öğrencilerden yazdıklarını okumalarını isteyin:

“Şimdi herkesten sırayla kâğıtta yazan endişeyi ve kendi çözüm önerisini okumasını istiyorum.”

Öğretmene Not



Bazı endişeler gerçekçi olmayabilir ve bu nedenle çözüm önerisi getirmek de zor olabilir. Bu durumda bu endişelerin gerçekçi olmadığını öğrencilere uygun bir dille açıklayın.

Bazı endişelerin temelinde duygusal ve davranışsal sorunlar olabilir. Bu durumda öğrencileri anladığınızı belirterek, rehberlik ve psikolojik danışma servisine yönlendirin.

Örneğin; “Bir arkadaşımızın sınıfta tahtaya çıkmaktan korktuğunu belirtmiş Bence rehberlik ve psikolojik danışma servisimiz bu arkadaşta yardımcı olabilir. Eğer isterse bu arkadaş gün içerisinde bana gelebilir veya doğrudan rehberlik ve psikolojik danışma servisinden destek alabilir.

- Öğrenciler çözüm önerilerini okurken siz de bunları büyük bir kâğıda ya da tahtaya maddeleyerek yazın. Tüm öneriler bittiğinde neler yazdığınızı okuyun ve değiştirmek istedikleri bir öneri olup olmadığını sorun:

“Şimdi bir bakalım neler yazmışız? Herkes bu çözüm önerilerinden memnun mu? Değiştirmek istediğiniz bir şey var mı? Bir endişeyi gidermek için birden çok çözüm önerisi olabildiğini gördük, değil mi?”

- Öğrencilerin paylaşımlarını aldıktan sonra şunları söyleyin:

”Gördüğümüz gibi endişelerimiz benziyor ve bizler bu endişelerimizi giderecek çözümleri üretebilecek güçteyiz.”

- Değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği sonlandırın.

?

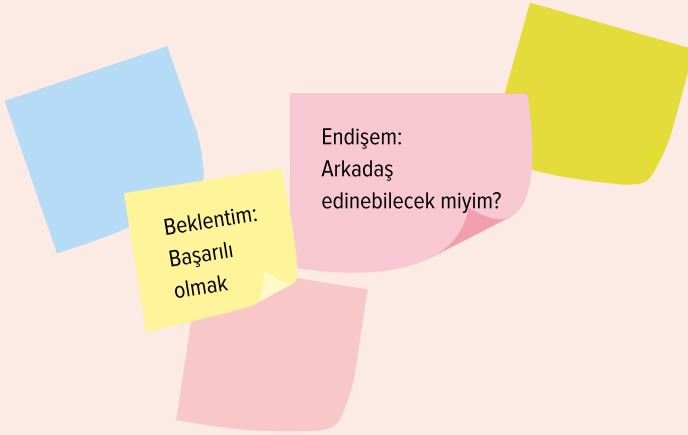
DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Endişelerinize/beklentilerinize yönelik gerçekçi cevaplar almadığınızı düşünüyorsanız paylaşır mısınız?
- ▶ Bu çözüm önerileriyle bizim sınıf kurallarımız arasında ne gibi benzerlikler var?
- ▶ Sizin burada belirtilen endişe/beklentilere yönelik farklı önerileriniz varsa paylaşır mısınız?
- ▶ Arkadaşlarınızın endişelere çözüm bulmak size neler hissettirdi?



Öğretmene Not

apışkanlı not kâğıdının olmadığı durumlarda üzerlerinde “Beklentilerimiz” ve “Endişelerimiz” yazan iki ayrı kutu hazırlayın. Renkli A4 kâğıtlarını dörde bölerek aynı yönergeleri verin. Öğrencilerin beklentilerini ve endişelerini ilgili kutulara atmalarını sağlayın. Daha sonra herkesin kutudan bir endişe kâğıdı çekerek çözüm üretmesini sağlayın.





Amaç Öğrencilerin arkadaşlıkta aranan özellikleri fark etmelerini sağlamak

Malzeme Renkli kartonlar, pastel boya, gazete ilanlarından örnekler



Öğretmene Not

Ergenlik döneminde ailelerin denetimi ve gözetimi azalırken akranların etkisi artar. Bir ergen için arkadaşları, onların düşünce ve görüşleri ve onlar tarafından kabul edilmeleri çok önemlidir. Bu durum özellikle yeni bir okula gelmiş hazırlık ve 9. sınıf öğrencileri için büyük bir endişe kaynağı olabilir. Bu nedenle Ortaöğretime Uyum Programı'nda arkadaş edinme becerilerinin geliştirilmesi, öğrencilerin olumlu ve olumsuz akran etkilerinin neler olduğunu kavramaları önemlidir.



Pansiyonda kalacak öğrencilerin arkadaşlık kurma becerilerini geliştirmek oldukça önemlidir. Bu nedenle etkinliğin pansiyonda da uygulanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.



Öğretmene Not

Etkinliği uygulamaya başlamadan önce gazetelerin “Eleman Aranıyor” kısmından her grup için yeterli sayıda örnekler kesin. İlanların çok özellikli olmalarına dikkat edin. Eğer sınıfta akıllı tahta sistemi varsa ilanları akıllı tahta üzerinden de öğrencilerle paylaşabilirsiniz.

- Oturumdan önce kartonları ikiye bölün ve her grup için bir yarım karton elde edin.
- Öğrencilere bu oturumda arkadaşlıktan bahsedeceğinizi söyleyin.
- Öğrencileri beşer kişilik gruplara ayırın ve her grubun kendisine bir isim bulmasını isteyin.
- Gazeteden kestiğiniz ilan örneklerini, kartonları ve boya gruplara dağıtın.
- Öğrencilere şu yönergeyi verin:

”Sizlere dağıttığım ilanlara bir göz atalım. Bu tip ilanları daha önce gördünüz mü? Neler dikkatinizi çekti? (Yanıtları alın.) Şimdi sizler sınıf gazetesi için “Bir Arkadaş Aranıyor” ilanı hazırlayacaksınız. İyi bir arkadaşta bulunmasını istediğiniz ya da istemediğiniz özellikleri bu ilanda belirteceksiniz. Ama gazetelerdeki bu ilanlar kadar ciddi olmasın. Unutmayın, ne kadar esprili, ne kadar yaratıcı ve ilginç olursa ilanınız o kadar çok dikkat çeker. İlanınızı boyayabilir, istediğiniz resmi yapabilirsiniz.”

- Öğrencilere çalışmalarını için 20 dakika verin. Grupların ilanlarını sunmalarını sağlayın ve sonra ilanları sınıf panonuzda asın.



Öğretmene Not

Bazı öğrencilerin belirlediği özellikler gerçekçi ve uygun olmayabilir. Etkinlik sırasında gruplar arasında gezerek öğrencilere rehberlik edin ve uygun olmayan özellikleri düzeltin.

Bu etkinlikte genellikle toplumsal olarak ön plana çıkarılan özellikler yazılabilir. Bunun yerine öğrencileri “içe kapanıklık” gibi farklı özellikleri yazmaya teşvik edin.

Ayrımcılık içeren özelliklerin yazılmamasına özen gösterin.

- Değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ İlanlarda belirtilen aranan özelliklerle kendi özellikleriniz arasında ne gibi benzerlikler ya da farklılıklar gördünüz?
- ▶ Arkadaş edinmek için neler yapmanız gerekir?



Amaç	Öğrencilerin birbirlerini incitecek davranışların farkına varmalarını sağlamak Öğrencilerin istenmeyen davranışlara maruz kalınca yapması gerekenleri öğrenmesini sağlamak
Malzeme	Senaryo sayfasının çıktısı



Bu etkinliği pansiyon için geliştirilen senaryoları (Senaryo Sayfası-2) kullanarak pansiyonda uygulayabilirsiniz. Eğer sizin pansiyonunuzda sıklıkla karşılaştığınız bir olumsuz olay varsa senaryoları güncelleyebilirsiniz.

- Oturumdan önce senaryo sayfasının bir çıktısını alın ve senaryoları keserek birbirinden ayırın.

Öğretmene Not



Senaryo sayfalarına yer alan örnek olaylardaki isimlerle benzer isme sahip öğrenci/leriniz varsa örnek olaylardaki isimleri değiştirin.

- Öğrencilere bu oturumda bizi inciten davranışlar hakkında konuşacağınızı söyleyin ve konuya şöyle başlayın:

”Bazen arkadaşlarımızın ya da bizden yaşça ya da fiziksel olarak büyük bazı öğrencilerin yaptığı davranışlar ya da söyledikleri sözler bizi incitebilir ya da korkutabilir. Özellikle bunu sık yaptıklarında korkumuz artabilir. Bu davranışlara kim örnek vermek ister?”

- Yanıtları tahtaya yazın. Şu davranışların konuşulduğundan emin olun:

- Alay etmek,
- Lakap takmak
- Küçük düşürmek,
- İtip kakmak,
- Arkadaş grubuna almamak,
- Bir kişi hakkında dedikodu etmek, iftira atmak
- Karşdakini tehdit etmek, korkutmak
- Karşdakinin korkacağını bile bile bazı davranışlarda bulunmak,
- İstemediği bir şeyi yapmaya zorlamak,
- İzni ya da arzusu dışında bir kişinin eşyasını almak,
- Eşyalara zarar vermek.

... Bu davranışların hepsi bizi kırar, üzer ya da korkutur. Kendimize olan güvenimizin zedelenmesine neden olur.

- Öğrencileri üç gruba ayırın ve her gruba bir senaryo vererek şu yönergeyi verin:

... “Şimdi üç gruba ayrılmanızı istiyorum. Her gruba bir hikâye vereceğim. Hikâyeyi okuyun ve bu hikâyeye olumlu bir son yazın. Daha sonra, her grup buraya çıkıp, bu olayı ve yazdığı sonu canlandıracak. Anlaştık mı? (Gruplara çalışmaları için 15 dakika verin.)

- Canlandırma yapmak üzere grupları davet edin ve her grubun canlandırmasından sonra şu so-ruları tartışın:
 - Bu durumda siz olsaydınız neler hissederdiniz?
 - Eğer sorun devam etseydi hikâyenin kahramanı neler yapabilirdi?

Öğretmene Not



Öğrencilerin hikayeleri tamamlarken olumlu ve gerçekçi bir sonla bitirmelerini sağlayın. Etkinlik sırasında gruplar arasında dolaşarak öğrencilere rehberlik edin.

- Değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği bitirin.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Neler öğrendiniz? Etkinliğe ilişkin duygu ve düşüncelerinizi paylaşmak ister misiniz?
- ▶ Yardım istemek konusunda ne düşünüyorsunuz? Senaryolardaki durumlarda siz nasıl davranırdınız?

Öğretmene Not



Bu etkinlik için okul rehber öğretmeninizden destek alarak zorbalık olayları ile nasıl başa çıkılabileceği konusunda bilgi edinin.



SENARYO SAYFASI - 1

Senaryo 1

Yıldırım, okulun açıldığı ilk gün büyük bir heves ve heyecanla okula gelir. Aslında biraz da endişe duymaktadır. İlköğretimde okulunu, sınıfını, bahçeyi, tören alanını bilirken şimdi hiç tanımadığı bu okulda nerede bekleyeceğini, nasıl davranacağını bilmez bir şekilde bir köşede durur ve etrafını izlemeye başlar. Neden sonra biraz ilerde duran iki çocuğun kendisine bakıp güldüklerini fark eder. Çocuklardan biri 'Vay ufaklık, sen yenisin galiba? Çantan da boyundan büyükmüş bücür' der. Diğeri ekler 'Ayakkabılara bak gıcır gıcır. Gel şu ayakkabını kirletelim biraz' diyerek Yıldırım'ın ayağına basar. Yıldırım çok korkmuştur. Gözleri dolar.

Senaryo 2

Nilay okulda yenidir. Sınıfa girer ve bir kız öğrencinin yanına oturur. 'Merhaba benim adım Nilay. Seninki ne?' Diğeri pek de konuşmaya hevesli olmayan bir biçimde telefonu ile mesaj yazmaya devam ederken 'Zeynep' der. Nilay sormaya devam eder 'Heyecanlı mısın?' Diğeri aynı ilgisizlikle cevap verir 'Ne bakımdan?' 'Liseye başladık ya?' diye üsteler Nilay. 'Zaten benim bütün arkadaşlarım lisede şekerim' diye alaycı ve küçük gören bir biçimde cevap verir Zeynep. O sırada yanlarına bir grup öğrenci gelir. İçlerinden biri Zeynep'e 'Ne o yeni arkadaş mı edindin?' diye sorar dalga geçerek. Zeynep 'Ay sorma şekerim bütün yeniler de beni bulur' diyerek yerinden kalkar ve gülererek uzaklaşırlar.

Senaryo 3

Ahmet 9. sınıfa yeni başlamıştı. Sınıfını seviyordu hatta bir kaç arkadaşı da olmuştu. Ama üst sınıftan iki çocuğun davranışlarına şahit olmuş ve gördükleri onu epeyce korkutmuştu. Bir keresinde üst sınıftaki çocukların, kantinde elinde parasıyla bekleyen bir çocuğun elinden parasını aldıklarını ve dalga geçtiklerini görmüştü. Teneffüste kantine gitmekten korkar olmuştu. Ancak bir gün çok susar ve su almak için kantine gider. Tam sıra ona geldiğinde, o iki çocuk yanında belirir. 'Vay arkadaşım bize de kola mı ısmarlayacaksın? Abi ver oradan bize iki kola. Arkadaş ısmarlıyor' der birisi. Ahmet ağzını açmaya fırsat bulamadan kantinci iki kola açar ve çocuklara verir. Onlar gülererek uzaklaşırken Ahmet elindeki paraya bakar. Su alacak parası kalmamıştır. O kadar korkmuş ve kendini çaresiz hissetmiştir ki ertesi gün ve daha ertesi gün okula gitmez.



SENARYO SAYFASI - 2

Senaryo 1

Yıldırım, yeni okuluna başladığı için heyecanlıdır. Ancak ilk defa evinden ayrı bir ortamda pansiyonda kalacağı için de endişelidir. Aslında pansiyonun yatak odaları, çalışma salonu, spor salonu ve okulu hoşuna gitmiştir. Ancak pansiyonda nasıl arkadaşları olacağını düşünmekte ve büyük öğrenciler onu endişelendirmektedir. Okulun ilk haftasında, bir akşam yemekten sonra duş almak için banyoya iner. Sıranın en az olduğu bir duş kabininin önünde bekler ve sıranın önüne geçtiğinde iki tane kendinden büyük öğrenci gelir ve onu geriye iterek önüne geçerler. Onları uyarır ancak onlar “Ufaklık, burada çömezler abilerine her zaman yer verir, unutma” diyerek onunla dalga geçerler. Yıldırım bir yandan sinirlenirken bir yandan da çok korkmuştur. Gözleri dolar.

Senaryo 2

Nilay liseye yeni başlamıştır ve pansiyonda kalmaktadır. Pansiyonunda kendisi gibi liseye yeni başlayan ve üst sınıflardan öğrenciler kalmaktadır. Arkadaşları ile iyi anlaşmasına rağmen büyük öğrencilerden biri yeni öğrencilere iyi davranmaz. Bir sabah kahvaltıya inmeden önce, dolabını düzenler ve yatağını toplar. Odadan çıkmak üzere iken bu öğrenci onun kolundan tutarak geri çeker ve onun yatağını da toplamasını ve çöplerini atmasını ister. Nilay çok sinirlenir ve o an ne yapacağını düşünmeye başlar.

Senaryo 3

Ahmet liseye yeni başlamıştı ve pansiyonda kalıyordu. Hem sınıfta hem de pansiyondan birkaç arkadaş edinmişti. Önce pansiyonda yemekleri yiyemeyeceğini düşündüğü için korkmuş ama sonra pansiyonun yemeklerini sevmişti. Ancak evden ilk defa ayrıldığı için annesini, babasını ve kardeşini çok özliyordu. Bir gün odasında yatağına uzanmış ailesini düşünürken gözlerinden yaşlar dökülmeye başladı. Bunu duyan diğer öğrencilerden birkaçı Ahmet ile dalga geçmeye başladı. Ahmet onlara susmalarını söyledi ancak onlar daha da çok alay etmeye devam ettiler.

4. ANLAT BAKALIM

40 dk.



Amaç Öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak

Malzeme Bir torba ve öğrenci sayısı kadar kağıt ve kalem

- Öğrencilere birer boş kağıt verin ve her öğrenciden bir nesne çizmesini ya da nesnenin adını yazmasını isteyin.
- Öğrencilerin nesnelere yazdıkları veya çizdikleri kağıtları bir torbada toplayın.
- Her öğrenciden torbadan bir kağıt çekmesini isteyin.
- Öğrencilere çektikleri kağıtlardaki nesnelere konuşmadan, hareketlerle ve beden diliyle diğer öğrencilere anlatmalarını söyleyin.
- Diğer öğrencilerden anlatılan nesneyi tahmin etmelerini isteyin.
- Tüm öğrenciler ellerinde bulunan kağıtlardaki nesnelere anlattıktan sonra etkinliği sonlandırın.

Öğretmene Not



Etkinliği değerlendirirken, doğru ve etkili bir iletişimin sözcüklerin yanı sıra jestler, mimikler, yani beden diliyle de kurulabileceğini hatırlatın. İnsanlar farklı diller ve kültürlere sahip olsalar da, iletişim kurabilmelerinin mümkün olduğunu vurgulayın. Öğrencilerin konuşmadan anlaşabildikleri durumları olumlu geribildirimle destekleyerek farklı özelliklere sahip öğrencileri birbirleriyle iletişim kurabilmeleri için cesaretlendirin.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Sözsüz iletişim kurmak kendinizi nasıl hissettirdi?
- ▶ Sözel olarak ifade edilmeyen nesnelere tahmin etmek zor muydu?
- ▶ Bu zorluklara karşın, nasıl tahmin edebildiniz?



Amaç	Öğrencilerin iletişimde etkili olan sözlü ve sözsüz iletişim unsurlarının önemini kavramasını sağlamak
Malzeme	Öğrenci sayısı kadar kağıt ve kalem



Öğretmene Not

Bu etkinliğin uygulanmasında okul psikolojik danışmanından destek almanız faydalı olacaktır. Görme ve/veya ellerini kullanma konusunda güçlüğü olan öğrenci varsa etkinliği bu öğrencinin katılabileceği şekilde uyarlamamız gerekecektir. Bunun için okulun rehberlik servisine de danışarak ekte yer alan “Özel Gereksinim Duyan Öğrencilere Göre Yapılabilecek Düzenlemeler”e ilişkin öneriler listesini inceleyiniz.

- Öğrencilerden bir gönüllü seçin ve gönüllü öğrenciyi sınıfın önüne çağırın.
- Diğer öğrencilere birer boş kağıt ve kalem verin.
- Gönüllü öğrenciden sınıfa arkasını dönmelerini isteyerek etkinliğin sonundaki çalışma kağıdını verin.
- Aşağıdaki yönergeyi verin:

“Sizinle bir oyun oynayacağız. Adı Çiz Çizibilirsen. Şimdi gönüllü olan bu arkadaşına ben çeşitli şekillerden oluşan bir çizim verdim. O size bu çizimi anlatacak ve sizde önünüzdeki kağıtlara çizeceksiniz. Ancak bazı kurallarımız var.

1. Gönüllü arkadaşın arkası dönük olacak ve el kol hareketleri kullanmayacak.
2. Şekli tarif ettiği kağıdı size göstermeyecek.
3. Şekli normal bir ses tonuyla, ses tonunu değiştirmeden tarif edecek.
4. Şekli tarif ederken kullandığı cümleyi bir kere söyleyecek. Yani aynı noktayı bir daha tarif etmeyecek.
5. Siz bu sırada ona soru sormayacaksınız. Sizin sorularınıza, veya “dur” “tekrar et” gibi isteklerinize yanıt vermeyecek.”

- Gönüllü öğrenciden arkası dönük olarak, çizim kağıdını gruba göstermeden, şekli tarif etmesini isteyin.
- Öğrencilerin çizimlerinin bitmesini bekleyin.
- Tüm öğrenciler bitince, öğrencilerden kağıtlarını kaldırmalarını isteyin. Sonra gönüllü öğrenciden tarif ettiği kağıdı sınıfa doğru çevirmesini isteyin. Aşağıdaki sorularla devam edin.

“Gördüğünüz gibi şekil çok fazla karmaşık değildi. Ancak çizimleriniz çok benzemiş. Neden böyle oldu sizce? Nasıl olsa farklı olurdu?”

- Öğrencilerin yanıtlarını alın. Öğrencilerden gelen yanıtlara göre aşağıdaki açıklamayı yapın.

“Evet söylediğiniz gibi bunun nedenleri şunlardır:

- 1- Arkadaşınızın arkası size dönüktü. Yüz yüze iletişim sağlamadınız ve göz teması kuramadınız.
- 2- Arkadaşınız el kol ve yüz hareketleri kullanarak size tarif edemedi.
- 3- Siz soru soramadınız.
- 4- Sorduğunuz sorulara veya yorumlarınıza cevap alamadınız.

Bu söyledikleriniz olsaydı çiziminiz kusursuz olacaktı. Aslında kişilerarası iletişim de böyledir. Birbirimizi doğru anlamak için yukarıda belirttiklerimizden hepsini zamanında ve doğru bir şekilde kullanmalıyız. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?”

- Öğrencilerle etkili iletişim unsurları üzerinde tartışın.
- Daha sonra aşağıdaki soru ile devam edin.

“Evet, sizin çiziminiz asıl çizime benzemiyordu. Ancak dikkatimi çeken başka bir şey daha var. Arkadaşınız size tarif ederken, hepiniz aynı şeyleri duyduunuz değil mi? Yani birinize başka bir diğerinize başka bir tarif yapmadı değil mi? (Yanıtları alın.) Peki herkes aynı şeyi duydu. Ancak her birinizin resmi birbirinden farklı. Bu sizce neden oldu?”

- Öğrencilerin yanıtlarını alın ve onlara aşağıdaki açıklamayı yapın.

“Tarif aynı olmasına rağmen çizimler farklıydı. Çünkü her biriniz aynı şeyi duyduunuz ancak duyduklarınızı yorumlama biçiminiz her birinizde farklı. Yani kulaklarınızla aldığınız bilgiler beyninizde farklı şekilde işlendi. İşte bu da, çizimlerinizdeki farklılığı oluşturdu. Peki bu iletişimde neyi gösterir? (Yanıtları alın.) Bu, karşısındaki anlatmak istediği ile bizim anladığımızın farklı olabileceğini gösterir. Yani aslında “Farklı anladım.” dediğimiz şey. Peki bunu önlemek için ne yapabiliriz?”

- Öğrencilerin yanıtlarını alın ve aşağıdaki şekilde bir açıklama yapın.

Bunun önlenmesi iletişim sürecinde önemli olan diğer bir unsurdur. “Anladığımızı göstermek”. Yani karşısındaki dinlerken ara ara anladığımızı ona göstermeliyiz. Bu şekilde hem iletişimi sürdürürüz hem de doğru anlayıp anlamadığımızı kontrol ederiz. Bu sayede yanlış anlaşılmalarda önlenmiş olur.

Örneğin karşısındaki “Öğretmenin anlattıklarını kaçırdın ve benim notlarımı istiyorsun” gibi tepkiler verebiliriz. Aslında biraz önce siz sorular sorarak bunu yapmaya çalıştınız ancak bu kısıtlandığı için başarılı olmadık.

- Öğrencilerle karşısındaki kişiye onu anladığımızı göstermenin yollarını tartışın.
- Değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.

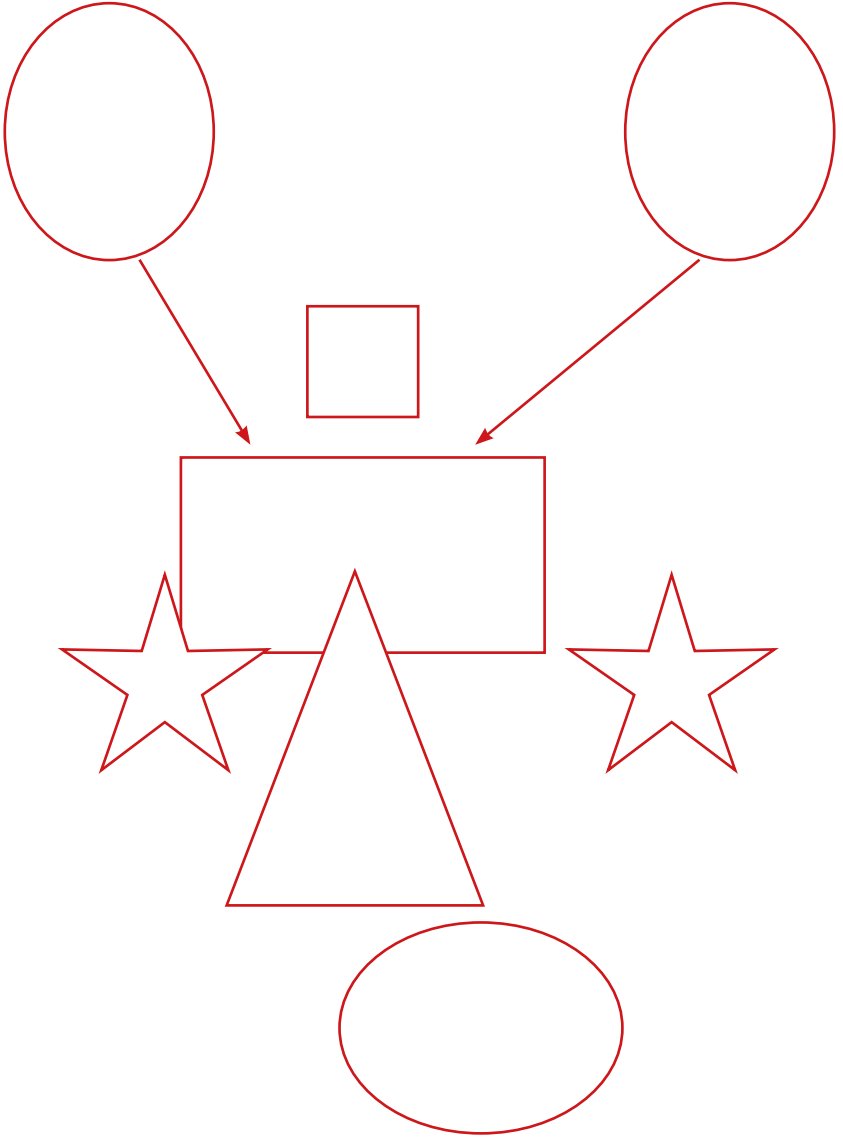


DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Bugün burada yaşadığımız gibi günlük hayatta iletişim kuramadığınız veya yanlış bir şekilde kurduğunuz oldu mu? Paylaşır mısınız?
- ▶ Etkili iletişim kurmak için sizce başka nelere dikkat etmeliyiz?
- ▶ Bu etkinliği yapmak size neler hissettirdi?



ÇİZ ÇİZEBİLİRSEN





Amaç	Öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmek Öğrencilerin kullandıkları iletişim biçimlerinin farkına varmalarını sağlamak
Malzeme	-

- Öğrencileri ikiyeşerli gruplara ayırın.
- Onlara iletişimle ilgili bir oyun oynayacağını söyleyin.
- Aşağıdaki yönergeyi verin:

“Birazdan yanınızdaki arkadaşınızla sohbet edeceksiniz. Yalnız bu sohbette iletişiminiz kısıtlı olacak. Sohbet ederken size bazı kısıtlamalar getireceğim. Ardından adım adım bu kısıtlamaları kaldıracağım. Üç adımımız olacak.”

- Aşağıdaki adımları açıklayın:
 - **1. Adım (sadece yüz ve baş hareketleri):** Öğrenciler, sadece baş ve yüz hareketlerini kullanarak iletişime geçmeye başlar. Ses kullanımına bu aşamada izin verilmez.
 - **2. Adım (Kollar ve gövde dahil):** Öğrenciler artık kollarını ve gövdelerini de kullanabilirler.
 - **3. Adım (Ses de eklenir):** Öğrenciler, hem vücutlarını kullanarak hem de sesli olarak iletişime geçebilirler.
- Geçişleri ‘1. Adım’, ‘2. Adım’ diyerek sözlü ya da alkış yardımıyla sesli olarak işaretleyebilirsiniz.
- Her adımda iki dakika sohbet etmelerini isteyin.
- Özellikle ilk iki adımda zorlanacaklardır.
- Son adımda konuşmalarını dinlemeye çalışın.
- Her adımda iletişim gerçekleştikten sonra, grup üyelerini değiştirerek uygulamayı tekrarlayın.
- İkinci uygulamadan sonra değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



Öğretmene Not

Etkinliği değerlendirirken, öğrencilerin iletişim kurmak için her bir adımda kullandığı yöntemlere vurgu yapın ve bunların önemini tartışın.

Sözlü ve sözsüz her bir iletişim unsurunun önemine vurgu yapın ve bunların nasıl etkili kullanılabileceğini tartışın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Her bir adımda neler yaşadınız ve neler hissettiniz?
- ▶ İletişim kurarken hangi yöntem ve tekniklere başvurduunuz?
- ▶ En çok hangi adımda zorlandınız? Neden?
- ▶ Etkili iletişim için nelere dikkat etmeliyiz?



Amaç	Öğrencilerin farklı kültürel/bireysel özellikleri kabul etmelerini sağlamak
Malzeme	Renkli kağıtlar, karton, makas, alüminyum folyo, pipet, gazoz kapağı, yapıştırıcı vb.

- Öğrencileri 4 veya 5'er kişilik gruplara ayırın.
- Her gruba eşit miktarda malzeme dağıtın.
- Aşağıdaki yönergeyi verin:

“Sizlere dağıtılan malzemeleri grup olarak istediğiniz gibi kullanıp bir maket yapmanızı istiyorum. Unutmayın! İsteddiğiniz şekilde bir maket yapmakta özgürsünüz.”

- Gruplara maketlerini yapmaları için 10 dakika zaman verin.
- Maketler yapılırken mümkünse fonda müzik çalabilirsiniz.
- Her öğrencinin maket yapım sürecine katıldığından emin olun.
- Maketler tamamlandıktan sonra grupların yaptıkları maketleri sergileyerek diğer öğrencilerle paylaşımlarını sağlayın.
- Tüm maketler sergilendikten sonra değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.

Öğretmene Not



Etkinliği değerlendirirken birbirlerinden farklı nesnelerin bir araya gelerek bir bütün oluşturduğuna ancak her bir nesnenin farklı olan özelliğinin yine korunduğuna dikkat çekerek farklılıklarımızı koruyarak uyum içerisinde bir bütün olabileceğimize yönelik farkındalık oluşturmaya çalışın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Birlikte bir şey üretirken neler hissettiniz?
- ▶ Maketinizi şekillendirirken ortak kararları nasıl aldınız?
- ▶ Maketinize bir isim vermeniz gerekse hangi ismi verirdiniz? Neden?
- ▶ Maketinizde çok farklı nesneler var ama bir bütün haline geldiler. Ancak yine de her nesne kendi özelliğini koruyor. Bu size neler hatırlatıyor?

8. EN UZUN EN KISA ÇİZGİ

40 dk.



Amaç	Öğrencilerin bireysel farklılıkları kabul etmesini ve bu farklılıklara saygı göstermesini sağlamak
Malzeme	-

- Öğrencilere üç gruba ayrılmalarını söyleyin.
- Gruplardan kendileri için bir grup ismi belirlemelerini isteyin.
- İsimler belirlendikten sonra bunları tüm sınıfa duyurun.
- Aşağıdaki yönergeyi verin:

Şimdi her grup, gruptaki bütün üyeleri kullanarak mümkün olan en kısa çizgiyi oluşturmaya çalışacak. Bu çizgiyi yalnızca vücutlarınızı veya uzuvlarınızı kullanarak oluşturabilirsiniz.

- Gruplara 10 dakika süre verin.
- Etkinlik sonunda herkesin çözüm yöntemini dinleyin ve göstermesini isteyin.

Öğretmene Not



Olabilecek en olası model herkesin küçük parmaklarının yan yana konulmasıyla oluşturulabilir.

- Ardından, etkinliğin ikinci aşamasına geçin.
- İkinci aşamayı başlatmak için aşağıdaki yönergeyi verin:

Şimdi her grup, gruptaki bütün üyeleri kullanarak mümkün olan en kısa çizgiyi oluşturmaya çalışacak. Bu çizgiyi yalnızca vücutlarınızı veya uzuvlarınızı kullanarak oluşturabilirsiniz.

- Öğrenciler grup içerisinde tartışırken her gruptan birer gönüllü seçin.
- Gönüllü seçtiğiniz öğrencilerden, birincisinin ellerini, ikincisinin gözlerini, üçüncüsünün ise ayaklarını bağlayın.
- Bunu mümkün olduğunca herkese duyurmadan grup üyeleri uzun çizgiyi oluşturmak için etrafla ilgilenirken yapmaya çalışın.
- Etkinlik boyunca grupların en kısa ve en uzun çizgileri nasıl oluşturmaya çalıştıklarını gözlemleyin.



Öğretmene Not

Beklenen davranış, grup üyelerinin elleri, ayakları ve gözleri bağlanan kişileri de etkinliklerine dahil etmesidir.

- Etkinlik bittikten sonra çizgileri ölçün.
- Değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



Öğretmene Not

Etkinliğin bitiminde elleri, ayakları ve gözleri bağlı olan öğrencilerin grup içerisindeki durumlarını tartışın. Etkinliğe katılım durumlarının ne olduğu hakkında konuşun. Verilen yanıtlardan yararlanarak bu öğrencilerin önemsenmeleri ve grup içerisine dahil edilmeleri gerektiğini söyleyin.

Elleri, ayakları ve gözleri bağlanan öğrencilere kendilerini nasıl hissettiklerini sorun. Dışlanmış ve unutulmuş hissedenler olabileceğini unutmayın. Bu kişilerin toplumda kimleri temsil ettiklerini tartışın.

Toplumların farklılıklarıyla var olabildiğini söyleyin ve farklılıklara saygı duymanın önemini vurgulayın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Gözleri, ayakları ve elleri bağlanan öğrenciler etkinliğe dahil edildi mi?
- ▶ Dahil edilmedilerse, kendilerini nasıl hissettiler?
- ▶ Gruplar bu öğrencileri aralarına nasıl dahil edebilirlerdi ve bunun için ne yapmaları gerekirdi?
- ▶ Gözleri, ayakları ve elleri bağlanan öğrenciler etkinliğe dahil edildiyse hangi yöntemler izlendi?



Amaç	Öğrencilerin bireysel farklılıkları kavramasını sağlamak Öğrencilerin bireysel farklılıkları kabul etmesini sağlamak
Malzeme	Öğrenci sayısı kadar farklı renklere boya kalemi ve büyük resim kağıtları

- Öğrencilerin oturdukları yerden göremeyecekleri (öğretmen masası gibi) bir yere büyükçe bir resim kağıdı koyun.
- Kağıdın yanına renkli boya kalemlerini dizin.
- Öğrencilere birlikte resim yapacağınızı söyleyin ve aşağıdaki yönergeyi verin.

Şimdi hep birlikte bir resim çizeceğiz. Herkes sırayla bu resim kağıdının olduğu masaya gelecek ve kağıda istediği bir figür çizecek. Bunlar güneş, ev, bulut, kitap gibi figürler olabilir. Tamamen size kalmış. Ancak sizden önce çizilenlerle oluşan resme uyumlu bir figür çizmeniz gerekiyor. Yani, sıra size geldiğinde çizeceğiniz figürle gördüğünüz resim arasında bir bağlantı olmalı. Anlaştıysak, ilk figürü ben çiziyorum.

- İlk figürü çizin ve sırayla öğrencileri resim kağıdının yanına çağırın.
- Sırası gelen öğrenciye en fazla yarım dakika kadar süre verin.
- Diğer öğrencilerin onun ne çizdiğini görmediğinden emin olun.
- En son sıradaki öğrenci gelip resme kendi figürünü ekledikten sonra etkinliğin uygulama kısmını bitirin.
- Oluşan resmi öğrencilerle paylaşmadan önce aşağıdaki açıklamayı yapın:

Biraz önce herkes sırayla geldi ve resimle uyumlu olmak şartıyla kendi figürünü çizdi. Hep beraber oluşturduğumuz bu büyük resmi şimdi sizinle paylaşmak istiyorum. Hazır mısınız?

- Resmi tüm öğrencilere gösterin.
- Gülüşmeler veya konuşmalar olabilir. Buna izin verin.
- Daha sonra aşağıdaki açıklamayı yaparak bireysel farklılıklarımızla bir bütün olabileceğimize yönelik öğrencilerle tartışma gerçekleştirin:

Bu etkinlikte her biriniz farklı bir figür eklemesine rağmen bir bütün olarak resim oluştu. Resim hem bir bütündür hem de her bir bireysel figürü taşımaktadır. Tıpkı bu resimdeki gibi burada da hepimiz farklıyız ancak aynı zamanda bir arada yaşayan kişiler olarak bir bütünü. Hepimizin farklı katkıları bu resmi zenginleştirdi. Kültürümüz, cinsiyetimiz, geldiğimiz yer, zevklerimiz, düşüncelerimiz farklı olsa bile bunlar bizi zenginleştirir. Sizce farklılıklarımıza rağmen bir arada nasıl yaşayabiliriz? Bunun için nelere dikkat etmek gerekir?

- Öğrencilerin yanıtlarını alarak tartışmayı devam ettirin.



Öğretmene Not

Tartışma sırasında bir arada ve bir bütün olarak uyumlu bir şekilde yaşamak için bireysel farklılıkları anlamanın, bunları kabul etmenin, korumanın ve etkili iletişim kurmanın önemine vurgu yapın.

- Değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Resminizi beğendiniz mi?
- ▶ Çizdiğiniz figüre neye göre karar verdiniz?
- ▶ Bu resmi tek başınıza çizseydiniz burada yer alan tüm figürleri çizebilir miydiniz?
- ▶ Sizin çizdiğiniz figür olmasaydı bu resim nasıl olurdu?

10. İPLE KARE YAPMAK

40 dk.



Amaç	Öğrencilere grup halinde çalışmanın önemini kavratmak
Malzeme	İki ucu bağlı 4-5 metre uzunluğunda kalın bir ip, gözleri bağlamak için kaşkol, şal vb.

- Öğrencilere iki ucu birbirine bağlı ipi göstererek eğlenceli bir oyun oynayacağınızı söyleyin.
- Sınıfın ortasına gönüllü beş öğrenciyi davet edin.
- Ucu bağlı ipi yere koyun.
- Bu beş öğrencinin yerdeki ipin içine geçmelerini isteyin.
- Aşağıdaki yönergeyi verin:

... Sizlerden bu ipi kullanarak gözleriniz kapalı bir şekilde bir kare yapmanızı istiyorum. 5 kişisiniz ancak bir kare oluşturacaksınız. Kare yapmaya çalışırken elinizi ipten ayırmanız yasak. Birbirinizle konuşabilirsiniz. Ancak diğer arkadaşlarınızla konuşamazsınız ve onlar size dışarıdan fikir verip yönlendirme yapamazlar. Haydi bakalım!

- Ardından öğrencilerin gözlerini bağlayın. Bunun için kaşkol vb. benzeri aksesuarlar kullanabilirsiniz.
- Öğrencilere ipten bir kare yapmaları için süre verin.
- Tamamladıkların söylediklerinde gözlerini açarak hedefe ulaşip ulaşmadıklarını kontrol etmelerini sağlayın.
- Daha sonra beş farklı öğrenci daha seçerek uygulamayı tekrar edebilirsiniz.
- Değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



Öğretmene Not

Bu etkinlikte öğrencilerin birbirlerini dinlemesi başarıya ulaşmada önemli bir role sahiptir. Buradan yola çıkarak öğrencilerle günlük yaşamda da birlikte hareket etmek, iletişim kurmak ve dinlemenin önemi üzerine bir tartışma yapın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Bu etkinliği gözleriniz kapalı bir şekilde yaparken neler hissettiniz?
- ▶ Sizi en çok neler zorladı?
- ▶ Kare oluşturmaya çalışırken nasıl bir yöntem izlediniz?
- ▶ Bu uygulamayı en iyi şekilde yapmak için ne yapmanız gerekirdi?

Akademik ve Mesleki Gelişimi Destekleyen Etkinlikler

Öğrencileri endişelendiren en önemli konulardan biri de lisedeki derslerin daha zor olduğu algısı ve akademik performansa ilişkin beklentilerin artmasıdır. İlköğretimde öğrencilerin alıştığı sistem lisede değişir, dersler farklılaşır ve ağırlaşır. Ek olarak öğrencilerden geleceğe ilişkin planlar yapmaları da beklenmektedir. Bütün bunlar sosyal becerilerin yanında öğrencilere akademik becerilerin de kazandırılması ihtiyacını doğurur.

Bu bölümde ders içindeki engelleyici davranışların fark edilmesi, etkili ders çalışma yöntemleri, etkin dinleme ve not tutma, öğrenme stiline fark edilmesi, zaman yönetimi ve hedef belirlemeye ilişkin etkinliklere yer verilmiştir.

Bu konuda okul rehberlik programları hazırlama ile ilgili kaynaklarda daha fazla sayıda etkinlikler yer almaktadır. Bu programda sizin dikkatinizi çekmek amacıyla sınırlı sayıda örneklere yer verilmiştir. Bu etkinliklerle ilgili daha detaylı bilgi için okul rehberlik servisine başvurabilirsiniz.

Bu bölümde yer alan kazanımlar aşağıdaki gibidir.



KAZANIMLAR

- ⇒ Öğrenme sürecini olumsuz etkileyecek düşünce ve davranışlarının farkına varır.
- ⇒ Zamanı etkili bir biçimde kullanmanın önemini kavrar.
- ⇒ Kendi öğrenme stillerinin neler olduğunu fark eder.
- ⇒ Etkili ders çalışma yöntemlerini bilir ve uygular.
- ⇒ Kendisi için kısa ve uzun dönemli hedefler belirler.
- ⇒ Hedeflerine ulaşmak için yapması gerekenleri bilir.
- ⇒ Kariyer gelişiminde kendini tanımanın önemini kavrar.
- ⇒ Kendi yetenek ve ilgilerinin farkına varır.
- ⇒ Kariyer gelişiminde meslekleri tanımanın önemini kavrar.



Amaç Öğrencilerin sınıftaki davranışlarını fark etmelerini ve dersi dinlemelerini engelleyen durumları denetleyebileceklerini kavramalarını sağlamak

Malzeme A4 kâğıdı ve askılık olarak kullanılacak bir kutu

Öğretmene Not



Öğrencilerin kendi davranışlarını ve bunların sonuçlarını fark etmeleri; aynı zamanda kendi davranışlarının sorumluluğunu almalarını öğrenmeleri önemlidir. Bu etkinlikle öğrenciler sadece kendilerini engelleyen davranışlarını değil, aynı zamanda düşünce ve duygularının da farkına varırlar.

- Etkinlikten önce A4 kâğıtlarını dörde bölerek, öğrenci sayısının iki katı kadar küçük kâğıt elde edin.
- Öğrencilere bu etkinlikte sınıf içindeki davranışlardan bahsedeceğinizi söyleyerek etkinliğe başlayın.
- Tahtaya büyük harflerle VESTİYER yazın ve şu soruyu sorun:

☞ Vestiyerin ne olduğunu bilen var mı? (Yanıtları alın.) Sizlerin de ifade ettiği gibi vestiyer, otel, lokanta gibi yerlerde veya evlerde şapka, paltto, pardösü gibi eşyayı bırakmak ve korumak için ayrılmış yerdir, askılık da diyebiliriz.

- Öğrencilere soru sormaya devam edin:

☞ “Sabah sınıfa geldiğimizde ilk olarak ne yaparız? (Yanıtları alın.) Kabanımızı, paltomuzu, ceketimizi çıkarıp vestiyere ya da askılığa asarız değil mi? Peki ya eve gittiğimizde? Yine aynı şekilde kabanımızı, paltomuzu çıkarır askılığa asar içeri öyle gireriz. Neden yaparız bunu? (Yanıtları alın.) Çünkü içerisi sıcaktır ve onlara ihtiyacımız yoktur. Onlar olmadan içeride daha rahat ederiz.

☞ İşte ders sırasında da ihtiyacımızın olmadığı davranışlar, özellikler, alışkanlıklar ya da duygular vardır. Onlar olmadan dersi daha iyi dinler, daha başarılı oluruz. Peki sizce bunlar nelerdir? (Yanıtları alın.) Yanımdakiyle konuşma, hayallere dalma, ‘Başarısız olacağım’ kaygısı, ‘Ben nasıl olsa anlamam’ düşüncesi, evde canınızı sıkkan bir durum bunlara örnek olabilir değil mi?

- Her öğrencinize iki parça kâğıt dağıtarak şu yönergeyi verin:

☞ “Şimdi size küçük kâğıtlar dağıtacağım. Neleri vestiyerde bırakmak istediğinizi düşünün ve bu kâğıtlara yazın. Daha fazla kâğıda ihtiyacı olan varsa söylesin. İyice düşünün, sınıfa girerken neleri dışarıda bırakmak istiyorsunuz? (Öğrencilerin düşünmeleri ve yazmaları için zaman verin.)

- Öğrenciler yazmayı bitirdiklerinde kağıtları ikiye katlamalarını isteyin ve şu yönergeyi verin:

“Şimdi hepimiz dışarı çıkıyoruz, yeniden sınıfa gireceğiz. Girenken de yazdıklarımızı bu kutuya bırakacağız. Bu kutu bizim vestiyerimiz.

- Öğrencilerin dışarı çıkmalarını ve sınıfa girerken de yazdıklarını kutuya bırakmalarını sağlayın ve öğrencilere şu soruları sorun:

“Sınıfta derse odaklanmanızı engelleyen, sizi rahatsız eden, ihtiyacınız olmayan davranışlarınızı, alışkanlıklarınızı, düşünce ve duygularınızı bıraktığınızdan eminsiniz değil mi? Şimdi rastgele kâğıtları çekelim bakalım. Bırakılanlar bizim bıraktıklarımıza uyuyor mu?”

- Şu sonucu vurgulayın:

“İstemediğimiz davranışlarımızdan, olumsuz özelliklerimizden, bizi engelleyen duygu ve düşüncelerimizden kurtulabiliriz. Bu her zaman bu kadar kolay olmayabilir ama bunlardan kurtulmak bizim elimizde.”



Öğretmene Not

Öğrencilere bu düşünceleri kutuya koymanın onların önemsiz olduğu anlamına gelmediğini ve dışarıda işe yarayabilecek olanları okul çıkışı alabileceklerini vurgulayın.

Bazı öğrencilerin aklında yaşamış oldukları önemli bir duruma dair düşünceler olabilir. Örneğin annesi rahatsız olan bir öğrenci annesini düşünüyor olabilir. Bu durumda öğrenciye üzüldüğünü belirtin ve ne kadar zor olsa bile bu düşüncelerini ders sırasında zihninde kenara koymaya çalışmasının ve ders bitiminde annesini arayarak durumunu sormasının daha faydalı olacağını açıklayın.

- Değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği bitirin.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Vestiyere bıraktıklarınızdan sonra derse daha kolay odaklanabileceğinizi düşünüyor musunuz? Onlardan ders sırasında uzaklaşmayı gerçekleştirebilir misiniz?
- ▶ Vestiyere bıraktıklarınızdan geri almak istedikleriniz var mı?



Amaç Öğrencilerin zamanlarını etkili kullanma stratejilerini öğrenmelerini sağlamak

Malzeme Katılımcı sayısı kadar ‘Nasıl Planlarım?’ uygulama kağıdı

Öğretmene Not



Zaman yönetimi öğrenilebilen bir beceridir. Öğrencilerin zamanın çok önemli bir kaynak olduğunu, tekrarlanamayacağını, saklanamayacağını, boşa giden zamanı geri getiremeyeceklerini bilmeleri gerekir. Böylece günlük yaşamlarında ve eğitimleri boyunca zamanlarını planlamayı öğrenebilirler. Bu da gerek eğitim yaşamlarında gerekse de özel hayatlarında daha fazla başarı ve doyum getirir.



Bu etkinliği pansiyonda öğrencilerin zamanlarını etkili kullanabilmelerine destek olmak amacıyla “Nasıl Planlarım” sayfasının pansiyon için hazırlanan bölümünü kullanabilirsiniz. Kullanmaya karar vermeniz durumunda bağlı olduğunuz okulda gerçekleştirilen “Ortaöğretime Uyum Programı”nda bu etkinliğin kullanılıp kullanılmadığını belirleyiniz. Tekrarlamak öğrenciler için sıkıcı olabilir.

- Öğrencilere bu etkinlikte zaman yönetimi hakkında konuşacağınızı söyleyin ve şu soruyu sorarak oturuma başlayın:



“Zamanı iyi kullanmak bizim için neden önemli?” (Yanıtları alın.) Zamanı etkili bir biçimde kullanmak bizim için çok önemli çünkü zaman tükenen ve yerine koyamadığımız bir şey. Eğer biz zamanımızı iyi kullanmazsak bu zaman boşa gider ve boşa giden zamanı da geri getiremeyiz. Zamanı nasıl kullanacağımızı bilmezsek ne bizden beklenen sorumlulukları yerine getirebilir ne de istediklerimizi yapabiliriz. “Onu mu yapsam, bunu mu yapsam?” diye düşünürken zaman akıp gider ve sonuçta biz bir şey yapmadan o zamanı geçirmiş oluruz. Diğer yandan zamanımızı etkin bir biçimde kullanırsak hem sorumluluklarımızı yerine getirebilir hem de istediklerimizi yapabiliriz.

- Öğrencilerin her birine uygulama kağıdını dağıtın ve şu açıklamayı yapın:



“Gördüğünüz gibi burada sizden istenen bazı görevler var. Bu görevleri hangi öncelikte, ne kadar sürede ve nasıl yapacağınızı yazmanızı istiyorum.” (Öğrencilere çalışmalarını için 10 dakika verin.)

- Bitirdiklerinde gönüllü olan öğrencilerin çalışmalarını paylaşmalarına izin verin.

¹ Bu etkinlik, West Virginia Department of Education, StudentAdvisement Program isimli kaynaktan alınarak uyarlanmıştır.

○ Öğrencilere açıklayın:

... Eğer kısa bir sürede pek çok şey yapmamız gerekiyorsa zamanımızı planlarken dikkat edeceğimiz ilk nokta yapacaklarımızın hangilerinin zorunluluk, hangilerinin bizim yapmak istediklerimiz olduğunu ayırt etmektir. (Tahtaya yazın.) İkinci nokta, yapmak zorunda olduklarımız gruplanabilir mi? Yani aynı anda birkaç görevi birden yapabilir miyiz? (Tahtaya yazın.) Son olarak başkalarından yardım isteyebilir miyiz? (Tahtaya yazın.) Şimdi bu üç noktayı düşünerek planlarınızı yeniden gözden geçirin ve değiştirmek istediğiniz yerleri değiştirin.

○ Öğrencilere planlarını gözden geçirmek için zaman verin ve bitirdiklerinde öğrencilerin yazdıklarını paylaşımlarına izin verin:

... “Şimdi kim paylaşmak ister? Neler değişti? (Öğrencilerin paylaşımlarına izin verin). Peki, hangi görevler öncelikli yani yapmak zorunda olduklarımız? 1, 2, 5 ve 6 değil mi? Peki, bunlar gruplanabilir mi? Kardeşinize bakarken, odanızı da toplayabilir misiniz? Son olarak başka birinden örneğin babanızdan, ağabey, abla ya da bir arkadaşınızdan kırtasiyeye gitmesi için destek alabilir misiniz?”

○ Konuyu şöyle toparlayın:

... “Gördüğünüz gibi zamanımızı planlamak her zaman kolay olmayabilir, özellikle yapacaklarımız fazla ve zamanımız kısıtlı ise. Ama bir kez zamanı planlamayı öğrendiğimizde ne kadar çok boş vaktimiz kaldığına siz de şaşıracaksınız. O zaman daha fazla istediğimiz şeyleri yapabiliriz.”

○ Değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği bitirin.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Zamanı etkin kullanmak için siz neler yapıyorsunuz?
- ▶ Bu oturumda öğrendikleriniz işinize yarayacak mı? Nasıl?



UYGULAMA KÂĞIDI: NASIL PLANLARIM?

Aşağıdaki görevleri önem sırasına dizin. Daha sonra nasıl ve ne kadar sürede yapacağınızı yanına yazın.

Bugün pazar.

1. Anneniz bu öğleden sonra sizden 14.30 – 17.00 arası kardeşinize bakmanızı istedi.
2. Anneniz aynı zamanda sizden odanızı toplamanızı da istedi.
3. Akşama televizyonda çok seyretmek istediğiniz bir program var.
4. Arkadaşınızla buluşup dışarı çıkmak istiyorsunuz.
5. Pazartesi matematik sınavınız var ve ilk sınavdan kötü not aldınız.
6. Pazartesi günü okulda yapacağınız bir etkinlik için kırtasiyeden boya kalemi almayı unuttunuz ve pazar günleri açık olan kırtasiye bir saatlik mesafede.

PLANLAMA

Yapılacaklar	Süre
Notlar:	



UYGULAMA KÂĞIDI: NASIL PLANLARIM?

Aşağıdaki görevleri önem sırasına göre dizin. Daha sonra nasıl ve ne kadar sürede yapacağınızı yanına yazın.

Bugün pazar.

1. Arkadaşlarınız sizi bahçede 14:00-16:00 arasında basketbol maçı yapmaya davet etti.
2. Odanız ve dolabınız çok dağınık, aradığınızı bulamıyorsunuz. Bu nedenle düzenlemeniz gerekiyor.
3. Akşama arkadaşlarınızla odada kelime oyunu oynamayı planlıyorsunuz.
4. Arkadaşınızla buluşup dışarı çıkmak istiyorsunuz.
5. Pazartesi matematik sınavınız var ve ilk sınavdan kötü not aldınız.
6. Pazartesi günü okulda yapacağınız bir etkinlik için kırtasiyeden boya kalemi almayı unuttunuz ve pazar günleri açık olan kırtasiye yarım saatlik mesafede.

PLANLAMA

Yapılacaklar	Süre
Notlar:	



Amaç Öğrencilerin öğrenme stillerinin ne olduğunu fark etmelerini sağlamak

Malzeme ‘En İyi Nasıl Öğrenirim?’ ve ‘Neler Yapabilirim?’ çalışma kâğıtları



Öğretmene Not

Hazırlık ve 9. sınıf öğrencilerinin fark etmesi gereken konulardan birisi de hangi koşullarda daha iyi bir biçimde öğrendiklerini, yani öğrenme stillerini belirlemektir. Öğrenme stillerini belirlemek için kendi kullandığınız uygun bir ölçüğü de kullanabilirsiniz. Önemli olan öğrencinin kendi öğrenme stiliinin farkına varmasıdır.

- Öğrencilere bu etkinlikte öğrenme stilleri üzerinde duracağınızı açıklayın.
- Şöyle devam edin:

“En iyi yaptığımız bir şey düşünün. Bu örneğin futbol gibi bir oyun, marangozluk ya da yemek yapmak gibi bir el becerisi ya da insanlarla iyi ilişkiler kurmak gibi sosyal bir beceri olabilir. Neyi en iyi şekilde yapıyorsunuz?”

- Öğrencilerin yanıtlarını alın ve onlarla aşağıdaki soruları tartışın:
 - Bunu size kim öğretti? Nasıl öğretti? (Öğrencilerden bu öğrenim sürecini adım adım anlatmalarını isteyin.)
 - Öğrenmeden önce kendinizi nasıl hissediyordunuz? Şimdi nasıl hissediyorsunuz?
 - İlk başlarda ‘Ben bunu yapamayacağım’ gibi bir umutsuzluğa düştünüz mü?
- Soruları tartıştıktan sonra hepimizin farklı bir öğrenme stili olduğunu vurgulayın:

“Her birimiz farklı şekillerde öğreniriz. Kimimiz sessiz ortamlarda daha iyi öğreniriz, kimimiz gürültüden hiç etkilenmez. Kimimiz yalnız başına çalışarak öğrenir, kimimiz bir arkadaşımızla.”

- Her öğrenciye bir çalışma kâğıdı dağıtın ve şu yönergeyi verin:

Şimdi sizlere bir çalışma kâğıdı dağıtacağım. Hangi cümle ya da cümleler size uyuyorsa o cümleleri işaretleyin ve her bölüm sonunda işaretlediğiniz cümle sayısını yazın. Anlamadığınız bir şey olursa sormaktan çekinmeyin olur mu?

- Öğrencilerin çalışmaları için bir süre verin. Bu arada tahtaya bölüm başlıklarını yazın.
- Süre bittiğinde şu açıklamayı yapın:



“Daha önce de ifade ettiğimiz gibi hepimizin öğrenme tarzı ve en iyi öğrendiği yol birbirinden farklı olabilir. Burada bu öğrenme tarzlarını gördük. Peki, neymiş bunlar? Dinlemek, gözünde/aklında canlandırmak, yapmak, yazmak, okumak ve konuşmak. Bir kişinin birden fazla öğrenme tarzı olabilir. Haydi gelin şimdi işaretlediğiniz cümle sayılarına bir göz atalım. En çok hangi bölümlerdeki ifadeleri işaretlediniz?” (Yanıtları alın.)

- Öğrencilerle öğrenme stillerine göre neler yapabileceklerini tartışın:



“Peki, eğer en çok dinleyerek öğreniyorsanız neler yapabilirsiniz? (Yanıtları alın.) Diğer tarzlarımızı da geliştirmemizde yarar var.

- Öğrencilere ‘Neler Yapabilirim?’ ekini dağıtın ve sorun:



“Neler yapabileceğimize ilişkin size dağıttığımız eke bir göz atalım. Burada tartıştığımız ama ekte yer almayan bir şey var mı? (Yanıtları alın.) Bunları da sayfanıza ekleyebilirsiniz.”

- Değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği bitirin.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Bu etkinlikte kendinize ilişkin fark ettiğiniz yeni bir şey var mı? Nedir?
- ▶ Öğrenme tarzlarını bilmenizin işinize yarayacağını düşünüyor musunuz? Nasıl?



ÇALIŞMA SAYFASI: EN İYİ NASIL ÖĞRENİRİM?'

Aşağıdaki ifadelerden size uygun olanı işaretleyin

Dinlemek

- İnsanlar konuşurken onları dinlemeyi severim.
- Duyduğum bir şeyi genellikle hatırlarım.
- Bir film izlemeyi kitap okumaya tercih ederim.
- Sınıfta öğretmenimi dinleyerek öğrenmeyi evde çalışarak öğrenmeye tercih ederim.
- Haberleri radyodan/televizyondan dinlemeyi gazetede okumaya tercih ederim.
- Bu testi okumaktansa öğretmenin bu soruları sormasını tercih ederim.

İşaretlediğiniz madde sayısı: [.....]

Gözünde/aklında canlandırmak

- Bir şey okurken onu aklımda canlandırırım.
- Yüzleri isimlerden daha iyi hatırlarım.
- Bir kelimeyi hecelerken o kelimeyi gözümün önüne getiririm.
- Test çözerken sınıfta tuttuğum notları gözümün önüne getirebilirim ve bu benim soruyu cevaplamama yardım eder.
- Bir kitabın sayfalarında neler olduğunu hatırlarım.
- Geçmişteki olayları kafamda canlandırarak hatırlarım.

İşaretlediğiniz madde sayısı: [.....]

Yapmak

- Bir problemi düşünürken ayakta olurum ve hareket ederim.
- Benim için hareketsiz durmak ve oturarak ders çalışmak zordur.
- Bir şeyi ellerimle yaparak öğrenmeyi kitaptan öğrenmeye tercih ederim.
- Eşyaların maketlerini yapmayı severim.
- Yeni ve ilginç bir şey gördüğümde o şeyi anlamak için genellikle ona dokunmak isterim.
- Dışarıda arkadaşlarımla bir şeyler yapmayı evde oturup kitap okumaya tercih ederim.

İşaretlediğiniz madde sayısı: [.....]



Yazmak

- Hatırlamam gereken şeyleri yazırım.
- Yazarken konuştuğumdan daha az hata yaparım.
- Birisi bana bir şey açıklarken tahtaya ya da kâğıda yazmasını isterim, böylece onları defterime aktarabilirim.
- Günümü planlarken yapmam gerekenleri listelerim. Bu listem olmazsa bir şey yapamam.
- Not tuttukten sonra daha iyi anlamak için onları temize çekerim.
- Bir şey okurken okuduğumu daha iyi anlamak için not alırım.

İşaretlediğiniz madde sayısı: [.....]

Okumak

- Bir şeyi kendim okumayı bana anlatılmasına tercih ederim.
- Boş zamanlarımda okumayı severim.
- Okuduğum bir bilgiyi dinlediğim bir bilgiden daha iyi hatırlarım.
- Haberleri gazeteden okumayı televizyonda izlemeye tercih ederim.
- Talimatları okuyarak bir eşyanın (örneğin bir yatağı, dolabı) parçalarını bir araya getirebilirim.
- Öğretmenler tahtaya yazdıklarında ve ben yazılanları okuduğumda daha iyi anlarım.

İşaretlediğiniz madde sayısı: [.....]

Konuşmak

- Bir sorunun olduğunda çözmek için genellikle kendi kendime konuşurum.
- İnsanlar neden kendi kendime konuştuğumu merak ederler.
- Bir şeyi yüksek sesle söylediğimde daha iyi hatırlarım. Örneğin, eğer yeni bir telefon numarasını aklımda tutmam gerekiyorsa sürekli kendi kendime tekrarlarım.
- Yazmaktan çok konuşarak kendimi daha iyi ifade ederim.
- Telefonla konuşmayı severim.
- Başkalarıyla çalıştığımda ve yeni bilgileri ya da fikirleri tartıştığımızda daha iyi öğrenirim.

İşaretlediğiniz madde sayısı: [.....]



EK: NELER YAPABİLİRİM?

DAHA İYİ ÖĞRENMEK İÇİN

Dinlemek

1. Ders çalışırken yüksek sesle okuyup tekrar edebilirim.
2. Anlamadığım konuları öğretmenlerimden ya da arkadaşlarımdan bana açıklamalarını isteyebilirim.
3. Dersi anlatarak öğrenen bir arkadaşım ya da grupla ders çalışabilirim.
4.

Gözünde/Aklında Canlandırmak

1. Bir şey öğrenirken birisinin bana göstererek öğretmesini isteyebilirim. Böylece daha sonra onu gözümde canlandırarak hatırlayabilirim.
2. Bir şey okurken onu televizyonda izliyormuş gibi kafamda canlandırabilirim. Böylece okuduklarımı sonra hatırlayabilirim.
3. Çalışırken önemli yerleri renkli kalemle işaretleyebilir ya da renkli kutucuklar içine alabilirim.
4.

Yapmak

1. Bir şey öğrenirken birisinin bana göstererek öğretmesini isteyebilirim. Daha sonra o kişinin ben yaparken izlemesini isteyebilirim.
2. Evde ders çalışırken (ya da bir sorun çözerken) hareket ederek ya da yürüyerek çalışabilirim. Böylece daha kolay hatırlayabilirim.
3. Hesap yaparken parmaklarımı ya da boncuk, fasulye gibi küçük nesnelere kullanabilirim.
4.

Yazmak

1. Okurken önemli satırların altına kurşun kalemle çizebilirim.
2. Önemli paragrafların yanına kısa notlar yazabilirim.
3. Ders anlatılırken hızlıca not tutup, bunları temize çekebilirim.
4.

Okumak

1. Yeni öğreneceğimiz konuyu derse girmeden önce kitaptan okuyabilirim, böylece dersi daha iyi anlayabilirim.
2. Derste iyi not tutabilir, sonra bunları okuyabilirim.
3. Konuları başka kaynaklardan da (internet, başka kitaplar, arkadaşlarımdan notları) okuyabilir, böylece daha iyi anlayabilirim.
4.

Konuşmak

1. Anlamadığım zaman anlamak için sorular sorabilirim.
2. Bir sorun çözerken ya da yeni bir şey öğrenirken kendi kendime konuşabilirim.
3. Arkadaşlarımla ders çalışabilir, konuları kendi aramızda tekrar edebiliriz.
4. Hatırlamam gereken şeyleri yüksek sesle tekrarlayabilirim.
5.



Amaç Verimli ders çalışmak için yapılması ve yapılmaması gerekenleri kavramak

Malzeme Karton, kalın uçlu kalem ve makas



Bu etkinliği pansiyonda öğrencilerin verimli ders çalışmalarına destek olmak amacıyla da uygulayabilirsiniz.

- Etkinlikten önce verimli ders çalışmanın kuralları/yolları ve yapılmaması gerekenleri birer cümle halinde kolayca okunacak büyüklükte kâğıtlara yazın. Verimli ders çalışma yöntemleriyle ilgili örnek aşağıda verilmiştir. Siz bu örnekleri daha da genişletebilirsiniz. Dilerseniz bilgisayarda yazıp çıktı da alabilirsiniz. Bilgisayarda yazacaksanız harflerin 36 font büyüklüğünde olmaları yeterlidir. Daha sonra bu cümleleri keserek sözcüklere bölün ve her bir sözcüğü bir kartona yapıştırarak sözcük kartları elde edin.

VERİMLİ DERS ÇALIŞMA YÖNTEMLERİ

1. MÜMKÜN OLDUĞUNCA HER GÜN AYNI SAATTE DERS ÇALIŞIN.
2. ARALIKLI OLARAK DERS ÇALIŞIN VE 45-50 DK. ÇALIŞTIKTAN SONRA 10 DK. ARA VERİN.
3. MASADA OTURARAK DERS ÇALIŞIN.
4. SAYISAL VE SÖZEL DERSLERİ ARALIKLI OLARAK ÇALIŞIN.
5. HER KONUDAN SONRA TEKRAR EDİN.
6. DERS ÇALIŞIRKEN MÜZİK DİNLEMİYİN VE TELEVİZYON İZLEMİYİN.
7. YATARAK DERS ÇALIŞMAYIN.
8. ÇALIŞMA ODANIZIN DIŞINDA BİR YERDE DERS ÇALIŞMAYIN.
9. ÇALIŞMA ODANIZDA VEYA MASANIZDA DİKKATİNİZİ DAĞITACAK NESNELER OLMASIN.
10. YUMUŞAK VE RAHAT BİR KOLTUKTA VEYA UZANARAK DERS ÇALIŞMAYIN.

- Öğrencilere etkinliğin bu bölümünde verimli ders çalışmak için yapılması ve yapılmaması gereken noktalara ilişkin konuşacağınızı söyleyin. Öğrencilerin yardımıyla masaları ikişer ikişer birleştirin ve bunların sizin istasyonlarınız olduğunu açıklayın. İstasyon sayısı grup sayısından daha fazla olabilir.
- Her istasyonun üzerine ders çalışmanın farklı bir kuralını ve yapılmaması gereken bir davranışı oluşturacak sözcükleri koyduğunuzdan emin olun. Karışıklık yaratmak için ilgisiz kelimeleri de desteye ekleyebilirsiniz. Öğrencilerden üç kişilik gruplara ayrılmasını isteyin ve şu yönergeyi verin:

“Biraz önce de dediğim gibi bu masalar bizim istasyonlarımız. Her masanın üzerine karışık sözcükler koydum. Her grup bir masanın başına gidecek ve karışık sözcüklerden verimli ders çalışmayla ilgili bir cümle oluşturacak. Bunu bir dakika içinde yapacak. Ben “Değiştirin” dediğimde diğer istasyona geçecek. Diğer istasyona geçmeden önce bulunduğu cümleyi bozacak ve kartları bulunduğu gibi karışık bir biçimde bırakacak. Diğer istasyona geçtiğinde yine anlamlı bir cümle kurmaya çalışacak ve istasyonu terk ederken cümleyi yine karışık bir biçimde bırakacak. Her bir istasyonu iki kez ziyaret edeceksiniz ve bulduğunuz anlamlı cümleleri aklınızda tutmaya çalışacaksınız. Daha sonra gruplar halinde tartışarak aklınızda kalan cümleleri yazacaksınız.”

- İkinci turdan sonra oyunu durdurun ve öğrencilere bir tur daha dönmek isteyip istemediklerini sorun. Öğrencilerin verecekleri karara göre bir tur daha dönün ya da oyunu bitirin. Gruplardan hatırladıkları cümleleri yazmalarını isteyin. Grup sunumlarını dinlerken öğrencilerin söyledikleri cümleleri tahtaya “Olumlu” ve “Olumsuz” başlıkları altına yazın.
- Değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Sizler bu olumlu yöntemlerden hangilerini kullanıyorsunuz?
- ▶ Farklı yöntem kullanan var mı? Bunlar neler?
- ▶ Ders çalışma konusunda olumsuz davranışları nasıl engelleyebiliriz?



Öğretmene Not

Bu etkinliğin uygulanmasında okul rehber öğretmeninden yardım alın.



Amaç Öğrencilerin verimli ders çalışma teknikleri hakkında bilgilenmesini sağlamak

Malzeme Öğrenci sayısı kadar kağıt ve kalem



Öğretmene Not

Bu etkinliği uygulamadan önce verimli ders çalışma teknikleri hakkında bilgi almak için okul psikolojik danışmanınızdan destek alın. Etkinlik öncesi etkili ders çalışma yöntemleri konusunda hazırlıklı olarak sınıfa girmeye gayret edin.



Bu etkinliği pansiyonda öğrencilerin verimli ders çalışmalarına destek olmak amacıyla uygulayabilirsiniz.

- Öğrencilere etkili ders çalışma teknikleriyle ilgili bir etkinlik yapacağınızı söyleyin.
- Sınıfı dört veya beş kişilik gruplara ayırın.
- Her gruptan verimli ders çalışma tekniklerinin neler olabileceğine dair düşüncesini isteyin.
- Gruplara, verimli ders çalışma teknikleriyle ilgili neler düşündüklerini sorun ve onlardan yanıtlarını alın.
- Bu yanıtları tahtaya yazın.
- Örneğin:
 - Çalışma ortamını dikkat dağıtıcı etmenlerden arındırmak ve uygun şekilde düzenlemek
 - Çalışmaya başlamadan önce zihinsel olarak kendimizi hazırlamak, olumsuz düşüncelerimizin farkına varmak
 - Düzenli olarak ve mümkünse aynı saatlerde çalışmak
 - Not almak
 - Düzenli olarak günlük, haftalık tekrarlar yapmak
 - Bir konuyu öğrenip öğrenmediğimizi kontrol etmek (problem çözmek, uygulama yapmak, alıştırma yapmak, deney yapmak, vb.)
 - Farklı kaynakları araştırmak
 - Her dersi kendine uygun olarak en etkili şekilde çalışmak
 - Sosyal ve kişisel ihtiyaçlarımıza zaman ayırmak
- Her gruptan bir tekniği seçmesini isteyin.
- Her grubun, seçtiği teknikle ilgili bir konferans vereceğini söyleyin.
- Aşağıdaki yönergeyi verin:

“Her grubun seçtiği verimli ders çalışma tekniği o grubun uzmanlık alanı olacak ve grup bu alanla ilgili bir sunum hazırlayacak. Örneğin; bir grubun uzmanlık alanı ‘not almak’ olsun. Bu grup not alarak çalışma konusuyla ilgili bir sunum hazırlayacak. Hazırlıklarını bitirdikten sonra bir konferansta ‘not almak’ ile ilgili sunum yapacak. Bu konferansın adı da ‘Uluslararası Verimli Ders Çalışma Konferansı’. Lütfen, önemli bir konferansa geldiğinizi unutmayın!”

- Öğrencilere hazırlık yapmaları için 10-15 dakika süre verin.
- Bu süre içerisinde öğrencilerden söz konusu ders çalışma tekniğiyle ilgili bilgi ve fikirlerini not etmelerini isteyin.
- İmkân varsa internet kaynaklarından yararlanabileceklerini söyleyin.
- Gruplara konuyla ilgili uzmanlıklarını belirten veya ya da masa üstü kartları hazırlayabileceklerini söyleyin veya öğrenciler hazırlıklarını yaparken siz bu kartları hazırlayın.



Öğretmene Not

Gruplar sunularını hazırlamak için çalışırken, grupların arasında dolanarak etkili ders çalışma yöntemleri konusunda destek olun. Hatalı bilgileri olması durumunda düzeltin ve eksiklerini tamamlamasına yardımcı olun.

- Hazırlık aşamasından sonra konferans sunumlarına geçin.
- Her gruptan verimli ders çalışma teknikleriyle ilgili sunum yapmasını isteyin. Gerçekçi bir ortam oluşturmak ve öğrencilerin kendilerini bir konferanstaymış gibi hissetmelerini sağlamak için her grubu sırası geldikçe takdim edin ve kürsüye davet edin.
- Sunumlar için gruplara 5'er dakika verin.
- Sunumlar tamamlandıktan sonra, aşağıdaki değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Konferansa nasıl hazırlandınız?
- ▶ Arkadaşlarınızın sunduğu verimli ders çalışma teknikleriyle ilgili ne düşünüyorsunuz?
- ▶ Bu konuyla ilgili ön bilgilerinizi ve bu çalışmadan sonraki bilgilerinizi karşılaştırınız.
- ▶ Kendiniz için en uygun olduğunuzu düşündüğünüz verimli ders çalışma tekniklerini belirtiniz.

6. ÖZLÜ SÖZLERİMİZ

40 dk.



Amaç

Öğrencilerin başarı kavramını ayrıntılı olarak düşünmelerini ve başarılı olmak için yapmaları gerekenleri tartışmalarını sağlamak

Malzeme

Grup sayısı kadar kalem ve kağıt



Bu etkinliği pansiyonda öğrencilerin akademik gelişimine destek olmak amacıyla uygulayabilirsiniz.

- Öğrencilere bu etkinlikte başarı üzerinde duracağınızı belirtin ve başarı deyince akıllarına nelerin geldiğini sorun.
- Daha sonra aşağıdaki açıklamayı yapın.



Başarı ile ilgili önemli bir nokta, kişilerin değil kişilerin yaptığı işlerin başarılı olacağı veya olamayacağıdır. Yani bir kişi bütünüyle başarılıdır veya başarılı değildir diyemeyiz. Örneğin matematik sınavından 100 almanız sizin matematik dersinde o sınavda başarılı olduğunuzu gösterir. Coğrafya sınavından 20 almanız ise sizin sadece bu sınavda başarılı olmadığınızı gösterir. Yani başarılı olmak veya olmamak kimliğimizin bir parçası değil bir görevdeki performansımızın sonucudur. Herkesin başarılı olduğu ve olmadığı alanlar vardır. Başarılı olmadığımız alanlarda performansımız değişince başarı düzeyimizde değişir. Yani başarı performansa bağlıdır. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

- Öğrencilerin yanıtlarını dinleyin.

Öğretmene Not



Başarı denilince genelde akademik başarı akla gelmektedir. Ancak akademik başarının dışında, mesleki yaşamda başarılı olma, insan ilişkilerinde başarılı olma gibi yaşamın farklı alanlarındaki başarı alanları da söz konusudur. Başarı kavramını tartışırken gerekirse bu hususlarında altını çizin.

- Öğrencileri 3-4 kişilik gruplara ayırın.
- Her gruba birer kalem ve kağıt dağıtın.
- Onlardan başarıya dair özlü bir söz yazmalarını isteyin.
- Aşağıdaki yönergeyi verin.



Gruplar halinde yapacağınız bu çalışmada sizlerden başarı ile ilgili daha önce söylenmediğini düşündüğünüz bir özlü söz yazmanızı istiyorum. Bu sözü yazarken başarının hangi yönünü ortaya çıkarmak istediğinize kendiniz karar vereceksiniz. Grup olarak oluşturduğunuz sözü, size dağıttığım kağıtlara yazıp duvara yapıştırmanızı istiyorum!

- Örnek olarak aşağıdaki özlü sözü verebilirsiniz:

“Başarıya ulaşamayanların yüzde 90’ı yenilgiye uğramamıştır; sadece pes etmişlerdir.”

Paul Mayer

- Verdiğiniz örnek dışında başarı konusunda söylenmiş başka hangi özlü sözleri bildiklerini sorun. Bunlara benzer, fakat daha önce söylenmemiş bir sözü grup halinde bulmalarını isteyin.
- Sözler duvara asıldıktan sonra, öğrencilere duvardaki sözleri okumaları için zaman verin.
- Etkinliğin devamında her grubun temsilcisinden yazdıkları özlü sözü sınıfa okumasını isteyin.



Öğretmene Not

Öğrencilerin belirledikleri sözlerde olumsuzlukları öne çıkaran ifadeleri olumlu ifadeler halinde yeniden kurgulamaya çalışın. (‘Bunu başka nasıl ifade edebiliriz?’ gibi sorular sorarak) Yanlış bilgi veya olumsuz tutum ve davranışa yönlendirici sözler varsa bunları düzeltin.

- Değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Neden bu içerikte bir söz yazdınız?
- ▶ Katılmadığınız, karşı çıktığınız sözler var mı? Neden?
- ▶ Bu sözlerde başarının ya da başarıya ulaşmak için yapılması gerekenlerin hangi yönleri öne çıkıyor?
- ▶ Sizce başarılı olmak için bunların dışında neler yapılabilir?

7. BASAMAKLARI ÇIKIYORUM

40 dk.



Amaç Öğrencilerin hedef belirlemenin önemini kavramalarını sağlamak

Malzeme Öğrenci sayısı kadar “Hedef Merdiveni” sayfası



Bu etkinliği pansiyonda kalan öğrencilerinize hedef belirlemelerine ve pansiyonda geçirdikleri süreyi etkili kullanmalarına yardımcı olmak amacıyla uygulayabilirsiniz.

- Öğrencilere bu etkinlikte hedeflere ilişkin konuşacağınızı söyleyin.
- Öğrencilere şu yönergeyi verin:

“Şimdi arkanıza yaslanın ve en rahat halinizle oturmaya çalışın. Gözlerinizi kapatın, elleriniz ve ayaklarınızı rahat bırakın. Burnunuzdan derin derin nefes alın ve karnınızı bir balon gibi şişirin. Nefesinizi tutun ve bir süre sonra verin. Bunu bir kere daha deneyin. Şimdi normal bir şekilde nefes alın ve dönem sonunu düşünün. Bu dönemin nasıl geçmesini isterdiniz? Bunu hayal edin. (Bir süre bekleyin.) Şimdi yıl sonunu hayal edin. Lisedeki ilk yılınız bitmiş. Sizin için nasıl bir yıl geçti ve o an neler yaşıyorsunuz? (Bir süre bekleyin.) Son olarak liseyi bitirdiğinizi hayal edin. Dört yıl (hazırlık sınıfı olan okullar için 5 yıl) sizin için nasıl geçti ve şu an neredesiniz? Üniversite sınavınız nasıl geçti, hangi bölümdesiniz? Bunları hayal edin. (Bir süre bekleyin.) Şimdi tekrar derin derin nefes alın ve hazır olduğunuzda gözlerinizi açın. Peki nerelere gittiniz? Paylaşmak isteyen var mı? (Yanıtları alın.)”

- Öğrencilerin paylaşımlarını dinleyin ve kurdukları hayallere ilişkin duygularını ortaya çıkarmaya yönelik sorular sorun.

Öğretmene Not



Öğrencilerle paylaşımlarına yönelik konuşmanız ve onların özellikle duygularını ifade etmeye yönlendirmeniz motivasyonlarını artırmak için önemlidir.

- Öğrencilere uygulama sayfasını dağıtın ve şu açıklamayı yapın:

“Gördüğünüz gibi burada bir merdiven var. Siz şu anda 1. basamaktasınız. Dört/Beş (Hazırlık sınıfları için beş yıl) yıl sonunda ulaşacağınız hedefinizi en son basamağa yazın. Sizlerden istediğim bu hedefinize ulaşmak için neler yapmanız gerektiğine karar vermeniz ve her bir basamağa bu adımları yazmanız.”

- Öğrencilere çalışmalarını için zaman verin ve gönüllü olanların paylaşımlarını sağlayın.
- Öğrencilerinize etkili bir biçimde nasıl hedef belirlenebileceğini anlatın:

“Şimdi gelin hedef belirlemenin adımlarını gözden geçirelim. (Tahtaya yazarak açıklayın):”

- a. Hedefimiz çok kolay ya da çok zor mu? Çok kolay ya da çok zor ulaşacağımız hedefler bizi güdülemez. Ya çok kolay olduğu için sıkılırız ya da çok zor olduğu için başarısız olacağız korkusuyla denemekten vazgeçeriz.
- b. Hedefimiz net ve somut mu? Örneğin, 'Başarılı olmak istiyorum.' net ve somut bir hedef değil. Hangi konuda başarılı olmak ve başarılı olmakla neyi kastediyoruz? 'Ya da biraz kilo vermek istiyorum.' Kaç kilo? Ne kadar süre içinde? Dolayısıyla 'biraz, birkaç, bazı, daha iyi' gibi belirsiz kavramlardan kaçınmamız gerekir.
- c. Gelişme kaydettiğimi ve hedefime ulaştığımı nasıl anlayacağım? Net göstergeler koymamız lazım. Dolayısıyla hedefinizi belirlerken ölçebileceğiniz hedefler belirlemenizde yarar var. Örneğin, 'Matematikten 80 ve üzeri alacağım.' Eğer şu anki notunuz 50 ise ve bir sonraki sınavdan 80 almışsanız bu ilerlediğinizi gösterir.
- d. Hedefime ulaşmada yardıma ihtiyacım var mı? Varsa kimlerden yardım alabilirim?

- Öğrencilerden hedef merdivenlerini yeniden incelemelerini isteyin:

“Şimdi yeniden merdiveninizi inceleyin. Bu adımlara göre yeniden yazmak, eklemek ya da düzeltmek istediğiniz bir şey var mı? (Biraz zaman verin.) Kim paylaşmak ister?”

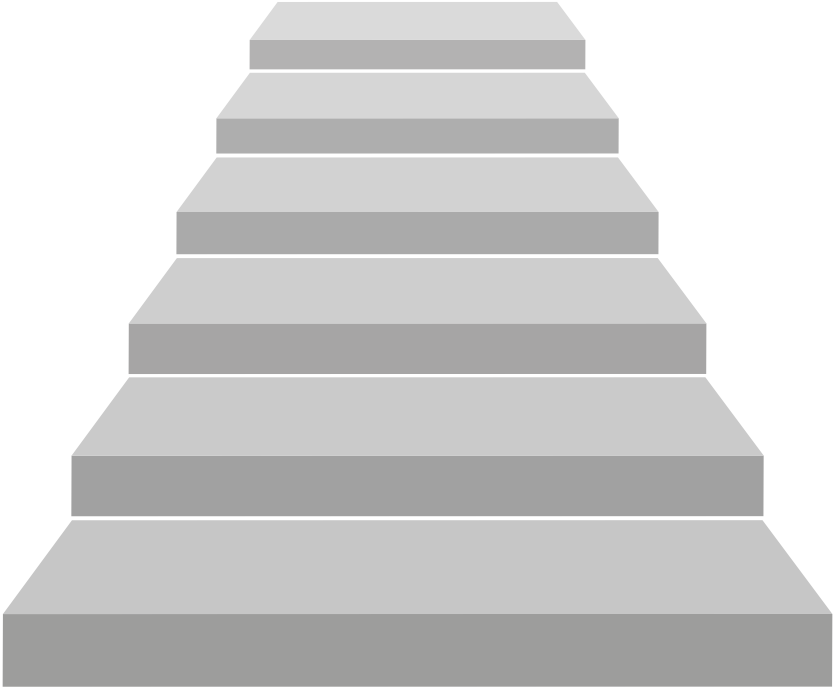
- Değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Hedef belirlemek neden önemli?
- ▶ Belirlediğimiz hedefe ulaşmaktan bizleri neler alıkoyabilir? Bunları önlemek için neler yapabiliriz?

HEDEF MERDİVENİ



8. BİR ŞARKI ÇAL

40 dk.



Amaç Öğrencilerin etkin dinleme ve not alma becerilerini geliştirmek

Malzeme Müzik sistemi, öğrenci sayısı kadar şarkı sözü çalışma kağıdı

- Etkinlikten önce öğrencilerin pek bilemeyecekleri, hatırlanması biraz zor olan bir şarkı seçin. Bu şarkının sözlerini arada boşluklar bırakarak yazın ve öğrenci sayınız kadar çıktı alın.
- Öğrencilerinize bu etkinliğe bir şarkı dinleterek başlamak istediğiniz söyleyin:

“Bu etkinliğe sizlere bir şarkı dinleterek başlamak istiyorum. (Şarkıyı dinletin.) Beğendiniz mi? Şarkı neyi anlatıyor? (Yanıtları alın.) Şarkının sözlerini hatırlayan var mı? Nasıl başlıyor? (Yanıtları alın.) Haydi gelin şarkıyı bir kez daha dinleyelim. Not tutabilirsiniz. (Şarkıyı dinleyin.) Şimdi notlarınızı ters çevirin ya da defterinizi kapatın. Sizlere şarkının sözlerini dağıtacağım. Ama bazı boşluklar var. Onları doldurmanızı istiyorum.”

- Öğrencilere çalışma kağıdını doldurmaları için zaman verin ve bitirdiklerinde şu soruları tartışın:

“Bitirdiniz mi? Şimdi çalışma kağıtlarınızı tuttuğunuz notlarla karşılaştırın ve kendinizi puanlayın. Kaç yanlışınız var? Hiç yanlış olmayan var mı?” (Yanıtları alın.)

- Öğrencilerinizden bundan sonra anlatacaklarınızı not almalarını isteyin:

“Şimdi sizlerden bundan sonra anlatacaklarımı not almanızı istiyorum.”

“Not tutmak önemli bir beceridir. Bazı öğretmenleriniz anlattıklarını tahtaya yazabilir. Siz de onun anlattıklarını defterinize geçirebilirsiniz. Ama bazı öğretmenleriniz sadece anlatabilir. Onların dersinde not tutmanız gerekebilir. Peki, sizce iyi not tutmanın ilk şartı nedir? (Yanıtları alın.) Sizlerin de ifade ettiği gibi iyi not almanın ilk şartı etkin dinlemeden geçer.”

“Hiç öğretmenlerinizin anlattıklarını aynen not almaya çalıştınız mı? (Yanıtları alın.) İyi not tutmak anlatılan her şeyi yazmak değildir. Böyle yaptığımızda konunun özünü kaçıırız. Buna ek olarak söylenen her şeyi not almaya kendimizi öyle şartlarız ki tek bir kelime kaçırdığımızda geri kalanını da kaçıırız. Peki, ne yapalım? (Yanıtları alın.) Önemli noktalara odaklanmamız gerekir. Peki, hangi noktaların önemli olduğunu nasıl bileceğiz? Belki bunun için derse gelmeden konuyu kitaplarımızdan şöyle bir gözden geçirmemiz iyi bir fikir olabilir. Derste öğretmeninizin sıklıkla neleri tekrarladığına ya da neleri tahtaya yazdığına dikkat edin. Bunlar size hangi noktaların önemli olduğunu gösterecektir. Önemli gördüğünüz noktaları büyük harflerle yazmanız, yanına yıldız işareti koymanız ya da altını çizmeniz de daha sonra hatırlamanızı kolaylaştırabilir.

Not tutarken kısaltmalar ya da semboller kullanabilirsiniz. Hatırladığınız kısaltmalar var mı? (Yanıtları alın.) Örneğin, TBMM neyin kısaltması? Türkiye Büyük Millet Meclisi değil mi? Peki ya GS, FB, BJK nelerin kısaltması? Sembollere gelince örneğin, artış sözcüğünü yukarı giden bir okla, iniş sözcüğünü ise aşağıya giden bir okla gösterebilirsiniz. Peki, başka nasıl kısaltmalar ya da semboller kullanabiliriz? (Yanıtları alın.)

Son olarak tuttuğumuz notları gerekiyorsa en kısa zamanda temize çekmemiz daha iyi hatırlamamız ve öğrenmemiz açısından önemlidir. Notları düzenli tutuyorsak temize çekmemiz gerekmez, sadece göz atıp tekrarlamamız yeterli olacaktır.”

○ Not tutturmayı burada sonlandırın ve şu soruyu sorun:

“Peki, not tutmayı burada tamamlıyoruz. Maddeler halinde yazarsak, iyi not tutmanın yolları nelerdir?” (Tahtaya yazın.)

- DİNLEMEK
 - ÖNEMLİ NOKTALARI YAZMAK
 - ÖNEMLİ NOKTALARI İŞARETLEMEK (YILDIZ, BÜYÜK HARF, ALTINI ÇİZME)
 - KISALTMA VE SEMBOL KULLANMAK
 - TEMİZE ÇEKMEK VE TEKRARLAMAK
- Öğrencilere not tutarken bu yolları kullanan olup olmadığını sorun.
- Değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği bitirin.

?

DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Sizce not tutmak neden önemlidir?
- ▶ Bu oturumda öğrendiklerinizi hayatınızda nasıl kullanabilirsiniz?

9. GELECEĞİM KİMDE?

40 dk.



Amaç Öğrencilerin farklı mesleklere ilişkin farkındalık kazanmalarını sağlamak

Malzeme Öğrenci sayısı kadar tanıtım kartı

- Etkinlikten önce bir yüzünde mesleğe ilişkin bir resim ve mesleğin adı ve diğer yüzünde başka bir mesleği tanıtan açıklamanın yer aldığı ikili kartlar hazırlayın. Örneğin bir kartın yüzünde doktor resmi arkasında ise avukatlığa ait açıklama varsa, diğer kartta avukat resmi ve doktorluğa ilişkin açıklamayı yazın. Öğrenci sayınız kadar kart hazırlamaya özen gösterin.



Öğretmene Not



Hazırlayacağınız kartlara doktor veya avukat gibi çok bilinen meslekleri yazmanız, lise öğrencilerine kolay gelebileceği için metalürji mühendisliği, malzeme mühendisliği, fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanlığı, sosyal hizmet uzmanlığı gibi daha az bilinen meslekleri tercih edin.

Meslek kartlarını hazırlarken kadın ve erkek temsiliyetinin mümkün olduğunca eşit olmasına dikkat edin. Hakimi erkek, sekreteri kadın ya da doktoru erkek, öğretmeni kadın fotoğraflarından seçerek belirli meslekler ile belirli cinsiyetleri özdeşleştiren kalıp yargıları beslememeye özen gösterin.

- Öğrencilere bu oturumda meslekler hakkında konuşacağınızı söyleyin. Her öğrenciye bir tane gelecek şekilde tanıtım kartlarını dağıtın. Bir öğrencinizden kartın iki yüzünde de yazanları okumasını isteyin:



“İçinizden biri kartında neler yazdığını okuyabilir mi? Burada bir terslik mi var? Bu mesleğin açıklaması bu olabilir mi? Olamaz değil mi? O halde ayağa kalkalım ve kartımızın diğer eşini arayalım. Kartımızın arkasındaki açıklama hangi mesleğe ait? Ya da benim mesleğimin açıklaması kimde/nerede?”

- Öğrencilere kartlarını eşleştirmeleri için zaman verin. Herkes eşini bulduğunda öğrencilerden kartlarını okumalarını isteyin. Tüm kartların okunduğundan ve doğru meslek tanımlarının doğru görsellerle birleştiğinden emin olun. Şu soruları tartışarak devam edin:

“Sizler hangi meslekleri seçmek istiyorsunuz? (Yanıtları alın.) Peki, bu mesleğe sahip olabilmeniz için ne tür eğitimler almanız gerekiyor? (Öğrencinin mesleğe ilişkin bilgisinin doğru olduğundan emin olun. Yanlış biliyorsa uygun biçimde düzeltin.) Sizce kadın ve erkek meslekleri ayrı mıdır? (Yanıtları alın.) Mesleklerin cinsiyeti yoktur. Sadece alışmadığımız ya da daha önce görmediğimiz için yadırgarız o kadar. Kadınlar da erkekler de istedikleri mesleği seçebilirler. Kadınların pilot olduklarını, erkeklerin hemşirelik mesleğini seçtiğini görüyoruz. Belki geçmişte bunlar bize olmayacak bir şeymiş gibi geliyordu değil mi?”

Öğretmene Not



Bu etkinlikte amaç öğrencilerin bir mesleğe karar vermesini sağlamak değil, değişik mesleklerin farklı gereklilikleri bulunduğuna, meslek seçiminin bir süreç olduğuna, mesleklerle yönelik önyargılar olabileceğine yönelik farkındalık kazandırmaktır. Bu nedenle, aşağıdaki konuları ele almaya gayret edin:

- Her mesleğin farklı gereklilikleri vardır.
- Bireyler ilgi ve yetenekleri ölçüsünde benzer ya da farklılaşırlar.
- Meslek seçimi bir süreçtir ve kariyer gelişiminin bir parçasıdır.

- Değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği bitirin.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Yeni bir meslek hakkında bilgi edindiniz mi? Edindiyseniz, bunlar nelerdir?
- ▶ Sizce doğru meslek seçimi için nelere dikkat etmek gerekir? Neye ihtiyacınız var?

Öğretmene Not



Öğrencilere eğer ilgi duyuyorlarsa istedikleri meslekleri www.iskur.gov.tr adresinden araştırabileceklerini açıklayınız.



Amaç Öğrencilerin kendi yetenek ve ilgilerini fark etmelerini sağlamak

Malzeme Öğrenci sayısı kadar kartvizit boyutunda kart ve renkli kalem



Öğretmene Not

Bu etkinliği uygulamadan önce okul psikolojik danışmanından destek alın. Mesleki yetenek ve ilgi kavramları hakkında bilgi edinerek etkinliğe hazırlanın.



Bu etkinliği pansiyonda kalan öğrencilerinizin kendilerini tanımalarına destek olmak amacıyla uygulayabilirsiniz.

- Öğrencilere kendilerini daha yakından tanımalarına yönelik bir etkinlik gerçekleştireceğinizi söyleyin.
- Her öğrenciye kartvizit boyutunda kart ve renkli kalemler dağıtın ve şu yönergeyi verin:

Şimdi sizden kendinizi anlatan bir kartvizit yapmanızı istiyorum. Bu kartviziti yaparken size dağıttığım renkli kalemleri ve kartları kullanacaksınız.

- Öğrencilere kartvizitin ne olduğunu bilip bilmediklerini sorun. Yanıtları alın. Daha sonra kartvizite ilişkin aşağıdaki bilgiyi aktarın:

“Kartvizit bir kişinin ya da kurumun yaptığı işle ilgili bilgi veren ve işin tanıtımını yapan bir araçtır. İnsanlar diğer kimseler ya da müşterileriyle iletişim kurmak için kartvizitlerini paylaşırlar. Bir kartvizitte, şirket adı, kişinin adı, iletişim bilgileri gibi bilgiler yer alır. Ancak bizim hazırlayacağımız kartvizit biraz farklı olacak. Kartvizitinizde kendinizi anlatacaksınız. Yeteneklerinizi ve ilgilerinizi paylaşacaksınız. Ama önce yetenek, ilgi ve değer kavramlarına bakalım.”

- Öğrencilere daha sonra yetenek, ilgi, ve değer kavramları hakkında bilgi veriniz.

Yetenek, “Ben neleri iyi yapabiliyorum?” sorusuna verdiğiniz cevaptır. Bazı kişiler sayısal alanda yetenekli olabilirler ve kendilerini sayılarla ilgili problem çözmekte, fen ve matematik alanında başarılı görürler. Bazı kişiler ise sözel ve sosyal alanda yetenekli olabilirler. Bu kişiler insanlarla ilişki kurmakta, sosyal olayları incelemekte ve edebi konularda kendilerini yetenekli görürler. Bazı kişiler ise görsel alanda iyidirler. Şekillerin farklı konularını hayal etmekte, tasarlamakta ve çizimde iyidirler. Şimdi siz bu soruyu kendinize sorun: Ben neleri iyi yapabiliyorum? (Öğrencilerin yanıtlarını alın.)

İlgi ise, “Ben neyi yapmaktan hoşlanıyorum?” sorusuna verdiğiniz cevaptır. Bir konuda yetenekli olabilirsiniz ama o konuyla ilgili bir işten hoşlanmıyor da olabilirsiniz. Örneğin matematikle aranız iyidir ama makinalarla çalışmak size sıkıcı gelebilir. Bazı kişiler makinalarla çalışmaktan, bazı kişiler insanlarla ilişki kurmaktan, bazı kişiler hayvanlarla ve doğa ile çalışmaktan daha çok hoşlanırlar. Siz neleri yapmaktan hoşlanırsınız? (Öğrencilerin yanıtlarını alın.)

- Öğrencilere yetenek ve ilgi kavramları ile ilgili bilgi verdikten sonra Ek'te yer alan örnek kartviziti gösterin. Ancak bu kartvizitin aynısını yapmalarını istemediğinizi, diledikleri gibi bir kartvizit tasarlayabileceklerini söyleyin.
- Öğrenciler kartvizitlerini oluşturduktan sonra onları ikiye bölün ve eşleriyle kartvizitlerini değiştirebileceklerini söyleyin. Bunun için aşağıdaki yönergeyi verin:

Herkes kartvizitlerini tamamladığına göre şimdi onları kullanma sırası geldi! Şu an herkesin yanında bir arkadaş var. Bir yolculuk öncesinde otobüs beklerken veya bir toplantı vesilesiyle tesadüfen bu kişiyle tanıştığınızı ve sohbet etmeye başladığınızı hayal edin. Kartvizitinizdeki bilgilere göre kendinizi tanıttın ve arkadaşınızı tanıtmaya çalıştın. Sohbetin sonunda da birbirinize kartvizitlerinizi verin.”

- Öğrencilere bu canlandırma için 3 dakika kadar süre verin.
- Bu sırada siz de, iki ya da üç adet öğrenci sırasını yan yana koyarak uzun bir masa oluşturun.
- Öğrenciler canlandırmaları tamamladıktan sonra, tüm kartvizitleri bu masanın üstüne dizin.
- Öğrencilere arkadaşlarının kartvizitlerini incelemek üzere bu masanın etrafına gelmelerini söyleyin.
- Değerlendirme sorularıyla etkinliği bitirin.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Kendinizi tanıtırken ne hissettiniz? Kendinizle ilgili neler fark ettiniz?
- ▶ Sizce sahip olduğunuz yetenek ve ilgilere uygun olan hangi meslekler var?
- ▶ Sizce yetenek ve ilgiler meslek seçiminde ve bir mesleği yaparken neden önemlidir?



Öğretmene Not

Etkinliği değerlendirirken yetenek ve ilgilerin zamanla değişebileceğini ve kariyer gelişiminde kendini tanımanın önemli olduğunu vurgulayın. Ayrıca kendini tanıma kadar meslekleri tanımanın da önemli olduğunu belirtin ve öğrencileri kendilerine uygun gördükleri meslekleri araştırmaya yönlendirin.

Öğrenciler mesleklerle yönelik önyargılı ifadeler (Bu meslek erkekler/kadınlara göre değil gibi) kullanırsa bunları düzeltin. Mesleklerin cinsiyeti olmadığını açıklayın. Meslek seçiminin cinsiyetle değil öncelikle sahip olunan yetenek ve ilgiyle şekillendiğini belirtin.



Merve Tüfekçi
Cumhuriyet Lisesi

İletişim :
Telefon no :
E-posta :

YETENEKLERİ

Sosyal problem çözme
İnsanlarla iletişim kurma
Olayları farklı yönleri ile ele alabilme

İLGİ ALANLARI

İnsanlarla çalışmak
İnsanlara yardım etmek
Seyahat etmek
Keman çalmak



Amaç Öğrencilerin hayallerindeki meslekler konusunda düşüncelerini sağlamak

Malzeme Uygulama kağıdı, kalem ve boya kalemleri



Bu etkinliği pansiyonda kalan öğrencilerinizin mesleki gelişimlerine destek olmak amacıyla uygulayabilirsiniz.

- Öğrencilere A4 kâğıtlarını, kalemleri ve boya kalemlerini dağıtın.
- Aşağıdaki yönergeyi sakın bir ses tonuyla okuyarak verin ve imkanınız varsa arka planda rahatlatıcı bir fon müziği çalın.

Şimdi arkanıza yaslanın ve en rahat halinizle oturmaya çalışın. Gözlerinizi kapatın, ellerinizi ve ayaklarınızı rahat bırakın. Burnunuzdan derin derin nefes alın ve karnınızı bir balon gibi şişirin. Nefesinizi tutun ve ağızınızdan verin. Bunu bir kere daha deneyin. Şimdi normal bir şekilde nefes alın ve 10 yıl sonrasında olduğunuzu hayal edin (Bir süre bekleyin). Hedeflediğiniz mesleğe başlamışsınız ve şu an çalışıyorsunuz. Bulduğunuz ortam nasıl? İş arkadaşlarınız kimler? O işi yaparken ne tür görevleriniz var? Şimdi o işte bir gününüzün geçtiğini ve evinize gittiğinizi hayal edin. Kanepenin üzerine uzanıp o gününüzün nasıl geçtiğini düşünün. Aklınızdan neler geçiyor ve neler hissediyorsunuz? (Bir süre bekleyin). Şimdi tekrar derin derin nefes alın ve hazır olduğunuzda gözlerinizi açın.

- Öğrencilerden hayallerine ilişkin paylaşım yapmalarını isteyin ve kurdukları hayallere ilişkin “Karne almak nasıl hissettirdi?” “O an yanında kimler vardı?”, “O an Hukuk Fakültesinin önündeydin ve içeri ilk defa adım attın. Neler hissettin?” gibi duygularını ortaya çıkarmaya yönelik sorular sorun.

Öğretmene Not



Öğrencilerle paylaşımına yönelik konuşmanız ve özellikle duygularını ifade etmeye yönlendirmeniz onların motivasyonunu artırmak açısından önemlidir.

- Öğrencilere uygulama kağıdı dağıtın ve şu açıklamayı yapın.

Şimdi istediğiniz birini (aile bireyi, arkadaş vb.) seçin ve ona yaptığınız işi anlatan bir mektup yazın. Mektubunuza, yaptığınız işle ilgili çizimler de ekleyebilirsiniz. Örneğin çalıştığınız mekanı, seyahat ettiğiniz yerleri, dış görünüşünüzü, ürettiğiniz bir şeyi çizebilirsiniz. Ayrıca yaptığınız işle ilgili duygularınızı da yazmayı unutmayın lütfen.

- Öğrenciler çalışmalarını tamamladıktan sonra, gönüllü olanlardan çalışmalarını sınıfla paylaşmalarını isteyin.

- Devamında Şu yönergeyi verin:

Şimdi herkes sayfanın arkasına, bu hayale ulaşmak için yapması gerekenleri günlük, aylık, ve yıllık olarak maddeler halinde yazsın.



ÖĞretmene Not

ÖĞrencilerle paylaŐımda bulunurken mesleklerle ilgili önyargılarını ifade edebilirler (Bu mesleği kadınlar yapamaz, bu meslek çok sıradan vb.) Bu durumda bu önyargıları gerçekçi bir biçimde ele alınız.

Ayrıca Ğrenciler tanıtıkları mesleklerle ilgili doğru olmayan bir bilgi paylaŐırsa düzeltiniz.

- Değerlendirme soruları ile etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Geleceğe gitmek ve bunu mektupla anlatmak neler hissettirdi?
- ▶ Bu hayale ulaŐmanız için yapmanız gerekenler nelerdir?
- ▶ Bu hayale ulaŐmanızın önündeki engeller neler olabilir?



ÖĞretmene Not

ÖĞrencilerin değerlendirme sorularına verdikleri yanıtlarını tahtaya yazın ve bunları gözden geçirmelerini söyleyin. Tahtadaki bu liste onlar için bir yol haritası olacaktır. EĞer listede eksik kaldığını dŐndĖnz noktalar varsa (rneğin; disiplinli çalışmak, hayallerinin peŐinden gitmek, vazgeçmemek, gayret göstermek, bu alanda çalışan uzmanlarla görüŐmek, niversite eğitimi almak, dil öğrenmek, kitap okumak, verimli vakit geçirmek, staj yapmak, evre edinmek vb.) bunları siz ekleyin.

Koruyucu ve Destekleyici Eğitim Ortamının Oluşturulmasına Yönelik Etkinlikler

Nitelikli ve kapsayıcı eğitimi temel alan günümüzdeki eğitim anlayışı öğrencilerin bilişsel gereksinimlerini gözetmenin yanında fiziksel, toplumsal, duygusal ve manevi gelişimlerini de gözetmeyi hedefler. Bu anlayışı temel alan eğitim kişilerde yaratıcı ve eleştirel düşünce yeteneğini geliştirmeyi, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini değerlendirerek onlara geniş bir dünya görüşü ve hoşgörü kazandırmayı, kalkınmanın gerektirdiği sayı ve nitelikte insan gücünü yetiştirmeyi hedefler.

Değinen hedeflere ulaşılabilmesi koruyucu ve destekleyici bir eğitim ortamının oluşturulması ve bunun mevcut imkânlar ölçüsünde geliştirilmesiyle mümkün olabilir. Bu ise öğrenmenin gerçekleştiği ortamlardan biri olan okulların aktif ve öğrenci merkezli bir yapıya kavuşturulmasını; öğrenme ortamlarının öğrencilerin sahip oldukları gelişme düzeyleri ve yetenekleriyle ilişkilendirilmesini, öğrencilerin görüşlerini ve düşüncelerini ifade edebilmesini, onların görüşlerine saygı gösterilmesini gerektirir. İlgili alan yazına göre, koruyucu ve destekleyici eğitim ortamlarının oluşturulabilmesi için okullar, çocukların her türlü olumsuz koşuldaki, şiddetten, suiistimalden, kazalardan korunabilecekleri güvenli yerler olmalıdır. Başta öğretmenler olmak üzere bütün eğitim çalışanları, öğrencilerin koruyucuları olarak davranmalı ve öğrencilerin haklarını okul içinde güvenceye almalıdır. Bunların yanında, okullar özel gereksinimi olan çocuklar açısından da destekleyici ve geliştirici ortamlar sağlamalıdır.

Koruyucu ve destekleyici eğitim ortamının temel gerekliliklerinden biri de okullardaki öğrenim ve ortak kullanım alanlarının 'toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı okul standartlarıyla' uyumlu olmasıdır. Toplumsal yaşamın her alanında olduğu gibi okullarda ve pansiyonlarda da çocukların cinsiyetlerine bağlı olarak farklı ihtiyaçlar içerisinde bulunmaları ve farklı deneyimler yaşamaları olasıdır. Toplumsal cinsiyete duyarlı okul ortamı idarecilerin, öğretmenlerin, belletmenlerin ve öğrencilerin farklı toplumsal cinsiyet özellikleri taşıyan öğrencilerin değişen ihtiyaçlarını göz önünde bulundurduğu ve eşit katılımı sağlamak için gerekli önlemleri aldığı bir öğrenme ve yaşam alanıdır.

Eğitim çalışanları, okullarda koruyucu ve destekleyici eğitim ortamının geliştirilebilmesi için öğrencilerin yukarıda anılan özel ihtiyaçlar, olumsuz koşullar ve riskler konusundaki farkındalıklarının ve korunma becerilerinin artırılmasını hedeflemelidir. Eğitim çalışanlarının destekleyici yaklaşımları ve uyguladıkları programlar yoluyla, öğrenciler kendi ihtiyaçlarının farkına varmak, haklarını öğrenmek ve bunları talep etmek için gerekli becerilerle donatılır. Bu beceriler, öğ-

rencilerin korunma ihtiyaçlarına göre gerektiğinde yardım ve destek almak için kimlere, nasıl başvuracaklarını bilmesini de içerir. Ortaöğretime Uyum Programı Kılavuzu'nda, koruyucu ve destekleyici eğitim ortamını geliştirmek amacıyla yukarıda anılan becerilerin kazandırılmasına yönelik etkinliklere yer verilmiştir.

Böylece ğrenciler, fiziksel, psikolojik ve sosyal anlamda bireysel farklılıklarını kavrayabilecekler; afet ve acil durumlarda yapılması gerekenleri bilecekler; sağlıklı yaşam davranışları geliştirecekler; tüm bireylerin, cinsiyet, engellilik, dil ve benzeri hiçbir fark gözetmeksizin, eşit hak ve fırsatlara sahip olmasına önem vereceklerdir. Bu beceriler, öğrencilerin bireysel ve akademik gelişimlerini desteklemenin yanı sıra eğitim ve ortak yaşam alanlarında birlikte yaşama uyumlarını da kolaylaştıracaktır.



KAZANIMLAR

- ➔ Her bireyin eşit hak ve fırsatlara sahip olmasına önem verir.
- ➔ Acil durumlarda ne yapması gerektiğini bilir.
- ➔ Sağlığını korumak için ne yapması gerektiğini bilir.
- ➔ özel gereksinimi olan insanların ihtiyaçlarına yönelik farkındalık kazanır.
- ➔ önyargıların iletişimi olumsuz etkilediğinin farkına varır.



Amaç	Öğrencilerin her bireyin eşit fırsatlara ve haklara sahip olması gerektiğini anlamasını sağlamak
Malzeme	Adım Oyunu Cümleleri, Adım Oyunu Karakterleri, makas ve torba

- “Adım Oyunu Karakterleri” kağıdını işaretli yerlerden kesin, katlayın ve torbaya koyun.
- Öğrencilerin yan yana düz bir hat oluşturacak biçimde sıra olmalarını sağlayın.
- Alanı öğrencilerin başladıkları yerden ileri doğru en az 15 adım atabilecekleri şekilde ayarlayın.
- Her öğrenciden torbadan rastgele bir kağıt çekmesini isteyin.
- Çekilen kağıtta yazan karakterin kim olduğunu kimseye söylememeleri gerektiğini vurgulayın.
- Öğrencilere bir iki dakika vererek ellerindeki karakterin ne tür bir hayat yaşadığını, kimlerle etkileşim içerisinde bulunduğunu ve neleri yapıp yapamadığını düşünmelerini isteyin.
- Aşağıdaki yönergeyi verin:



Şimdi biraz empati yapalım. Elinizdeki karakterleri düşünmenizi istiyorum. Nasıl bir kişi? Neler yapabilir? Özellikleri neler? Birazdan size bazı cümleler okuyacağım. Elinizdeki karakterler sizce bu okunan cümlelerdeki eylemleri yapabiliyorsa öne doğru bir adım atın. Eğer yapamıyorsa, olduğunuz yerde kalın. (Örneğin, “Bisiklete binebilirim” cümlesi bir karakter için mümkünse, kişi bir adım atar mümkün değilse kişi yerinde kalır.) Doğru veya yanlış bir cevap yok. Karakteri siz kendi zihninizde yaratacaksınız, unutmayın.

- Adım Oyunu kağıdında yer alan cümleleri okumaya başlayın.
- Tüm cümleleri okuduktan sonra, kimi öğrencilerin diğerlerinden oldukça geride kaldığı kimi öğrencilerin ise ilerleyerek diğerlerini geride bıraktığı genel görünüm üzerine konuşun.
- Değerlendirme soruları tamamlanana kadar kimsenin karakterini söylememesi gerektiğini hatırlatın.



Öğretmene Not

Ortaya çıkan görüntü, aslında öğrencilerin sahip oldukları farklı özellikler dolayısıyla eğitim ortamında birbirlerinden ne ölçüde ayrıldıklarını ya da ne kadar benzer durumlarla karşı karşıya kaldıklarını gösterir. Bu bazı öğrencilerin daha geride, bazı öğrencilerin ileride olmasına neden olan özelliklerin neler olabileceğini görmemizi sağlayan bir etkinlik.

Her öğrenciden karakterlerinin kim olduğunu söylemelerini isteyin. Değerlendirme soruları temelinde öğrencilerle etkinlik sonunda oluşan tabloyu tartışın. İçinde bulunduğu koşullardan bağımsız olarak, herkesin kaliteli eğitime eşit şekilde ulaşmaya hakkı olduğunu vurgulayın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Geride kalmış olmak size neler hissettirdi?
- ▶ Diğerlerini geride bırakıp ilerlerken nasıl hissettiniz?
- ▶ Sizce geride kalanlar kimler?
- ▶ Sizce ileride olanlar kimler?
- ▶ Sizce neden geride kaldınız / ileriye doğru gidebildiniz?



Ek 1: Adım Oyunu Cümleleri

1. Beden dersinde rahatlıkla koşabilirim.
2. Tahtada veya sunumdaki uzun yazıları kolaylıkla okurum ve defterime geçirebilirim.
3. Ders esnasında izlenen videoları rahatlıkla izlerim ve dinlerim.
4. Ders esnasında tahtaya çıkmam gerektiğinde rahatlıkla çıkarım.
5. Öfke duyduğumda arkadaşlarıma karşı anlayışlı olurum.
6. Sınav esnasında sorulara rahatlıkla cevap verebilirim.
7. Ödevleri tam zamanında teslim edebilirim.
8. Yarışmalara rahatlıkla katılabilirim.
9. Öğretmenim arka arkaya yönergeler (sorular, ifadeler veya cümleler) okuduğunda kolaylıkla anlarım ve istenileni yaparım.
10. Öfkemi kontrol edebilirim.
11. Evimdeki veya pansiyonumdaki odama kolayca ulaşabilirim.
12. Ertesi gün sınav olduğunda, gece rahat uyurum.
13. Proje yaparken teslim tarihini dikkate alırım.
14. Ders esnasında rahatlıkla parmak kaldırım.
15. Sınıf temsilcisi olmak için gönüllü olurum.



Ek: 2 Adım Oyunu Karakterleri

14 yaşında ortopedik engelli bir öğrenci

Buradan Kesiniz

14 Yaşında okulun pansiyonunda kalan bir öğrenci

Buradan Kesiniz

Dikkatini toplamakta zorlanan bir öğrenci

Buradan Kesiniz

14 yaşında okuma güçlüğü yaşayan bir öğrenci

Buradan Kesiniz

14 yaşında yazı yazma güçlüğü yaşayan bir öğrenci

Buradan Kesiniz

İşitme engelli bir öğrenci

Buradan Kesiniz

Görme engelli bir öğrenci

Buradan Kesiniz

İçine kapanık ve çekingen bir öğrenci

Buradan Kesiniz

14 yaşında aşırı sınav stresi yaşayan bir öğrenci

Buradan Kesiniz

Zaman yönetiminde zorlanan bir ğrenci

Buradan Kesiniz

Öğretmenin verdiği yönergeleri takip etmekte zorluk yaşayan bir ğrenci

Buradan Kesiniz

Öfkesini kontrol etmekte zorluk yaşayan bir ğrenci

Buradan Kesiniz

Hiperaktivite sorunu yaşayan bir ğrenci

Buradan Kesiniz

2. BANA SAĞLIKLI OLMAYI ANLAT

40 dk.



Amaç	Sağlıklı yaşam için gereken alışkanlıkların pekiştirilmesini sağlamak
Malzeme	Öğrenci sayısının üç katı kadar renkli kart, renkli kalem ve torba

- Öğrencilerden sağlıklı yaşam için edinilmesi gereken alışkanlıkların neler olabileceğini düşünmelerini isteyin.
- Her öğrenciye üçer kart ve birer kalem verin.
- Aşağıdaki yönergeyi açıklayın.

“Şimdi sizlere dağıttığım her bir karta sağlıklı yaşam sürebilmek için edinilmesi gereken bir alışkanlığı, yani neleri yapmamız/yapmamamız gerektiğini yazmanızı istiyorum. Birden fazla kart kullanıp birden fazla alışkanlık yazabilirsiniz.”

Öğretmene Not



Bu alışkanlıklara örnek olarak şunlar verilebilir:

Günde en az iki kere diş fırçalamak, sık sık el yıkamak, düzenli olarak duş almak, spor yapmak, yatağı temiz ve düzenli tutmak, odaları havalandırmak, yemekhaneyi temiz tutmak, düzenli uyumak, gece yatmadan önce ağır yemekler yememek, ıslak saçla dışarı çıkmamak, doktor tarafından verilmedikçe ilaç kullanmamak, başkalarına yazılmış ilaçları içmemek vb.



Bu alışkanlıkları yazarken pansiyonda kalan öğrencilerden pansiyondaki yaşam koşullarını da göz önünde bulundurmalarını isteyin. Özellikle pansiyonda kalan öğrenciler için hijyen ve temizlik alışkanlıklarının benimsenmesi önemlidir. Ortak kullanım alanlarında salgın hastalık riski görece daha yüksek olabilir. Dolayısıyla olası riskleri azaltabilmek ve sağlıklı yaşayabilmek için gerekli alışkanlıkların edinilmesi gereklidir.

- Herkes yazmayı bitirdikten sonra kartları toplayın ve bir torba içine koyun. Gönüllü olan bir öğrenciden sınıfın ortasına gelmesini isteyin. Gelen öğrenciye aşağıdaki yönergeyi verin:

“Şimdi torbanın içinden rastgele bir kart seç ama kartta yazanı yüksek sesle okuma. Oradaki davranışı beden diliyle (sessiz sinema oyununda olduğu gibi) arkadaşlarına anlatmaya çalışmanı istiyorum. Arkadaşların da bu davranışın ne olduğunu tahmin etmeye çalışacak. Haydi başlayalım!”

- Bu aşamada, önemli olan noktanın alışkanlığın pekiştirilmesi için gerekli yerlere vurgu yapmak olduğunu unutmayın. Örneğin; diş fırçalama alışkanlığını anlatmak değil de, günde en az 2 kez diş fırçalama alışkanlığını vurgulamak önemlidir.
- Karttaki alışkanlık tahmin edildikten sonra anlatan öğrenciyi tebrik edip sıradaki öğrenciyi çağırın.

- Sıradaki öğrencinin çektiği kartta daha önce anlatılan bir alışkanlık varsa, başka bir kart çekmesini söyleyin.
- Tüm öğrenciler bir alışkanlık anlatana kadar etkinliğe devam edin.
- Tüm öğrenciler birer alışkanlık anlattığında torbada hala bazı kartlar kalabilir. Bu kartlarda yazan alışkanlıkları da yüksek sesle siz okuyun.

Öğretmene Not



Öğrencilere, bu alışkanlıkları edinmek için asla geç kalmadıklarını söyleyin. Yazılan alışkanlıkları hangi sıklıkla yaptıklarını sorun. Bu alışkanlıkların neden önemli olduğunu birlikte tartışın.

- Aşağıdaki değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Alışkanlıkları yazarken neye göre karar verdiniz?
- ▶ Sizce bu davranışlara sahip olmak neden önemlidir?
- ▶ Bu davranışları gerçekleştirmeyi neler engelleyebilir?



Amaç	Öğrencilerin iletişim kurma becerilerini geliştirmek Öğrencilerin önyargıların iletişim kurma sürecini etkilediğini fark etmelerini sağlamak
Malzeme	Yönerge 1 ve 2

- Öğrencileri ikiye bölün ve gruplara ayırın.
- Aşağıdaki yönergeyi verin:

“Şimdi sizlerle ilginç bir oyun oynayacağız. Bu oyunu oynamadan önce sizlere dağıtacağım yönergeleri okumanızı istiyorum. Yönergelerde üstleneceğiniz roller var. Rollere göre bir konuda görüşme yapmanız isteniyor. Okuduktan sonra 15 dakika süreniz olacak. Bu süre içerisinde eşinizle konuşarak yönergede anlatılan soruna bir çözüm bulmanız gerekiyor. Sonuca ulaşan gruplar sonuçlarını sadece benimle paylaşacak. Birbirinize her hangi bir şey söylemeyin. Hadi bakalım!”

- Öğrencilerin yarısına 1. yönergeyi, diğer yarısına da 2. yönergeyi dağıtın.
- Öğrencilerin yönergeleri sessizce okumalarını sağlayın.
- Okuduktan sonra etkinliği başlatın.
- Uygulamalar tamamlandığında her iki tarafı da memnun eden bir grup olup olmadığını sorun. Eğer varsa bunu nasıl gerçekleştirdiklerini her bir gruptan anlatmasını isteyin.
- Daha sonra diğer gruplara söz verin ve her bir grubun görüşme sürecinin nasıl geçtiğini anlatmasını isteyin.
- Daha sonra gruba aşağıdaki soruyu sorun:

“Karşı grup hakkında size önceden verilen bilgi, iletişim sürecinizi nasıl etkiledi?”

- Öğrencilerin yanıtlarını alın ve önyargıların insanlar arasındaki iletişim sürecini ve uyumsuzlukların çözümünü nasıl etkilediği üzerinde tartışma başlatın.
- Her grup paylaşımında bulduktan sonra aşağıdaki değerlendirme sorularını tartışarak etkinliği sonlandırın.



Öğretmene Not

Bu oyunda iki taraf için de uygun olan çözüm olmasına rağmen, taraflar genelde ön yargı ile hareket ettikleri, bilgi paylaşımında bulunmadıkları ve iletişim becerilerini etkili kullanmadıkları için çözüme genellikle ulaşamamaktadır.

Etkinliği değerlendirirken önyargıların farkında olmanın ve etkili iletişim becerilerinin önemine vurgu yaparak aşağıdaki mesajı öğrencilere iletin.

“Bu zor oyunu ciddiyetle oynadığınız için öncelikle teşekkür ederiz. Bu oyunda önemli olan sonuca ulaşmak değil, süreç boyunca öğrendiklerimizdir. Farklı görüşlere ve geçmişe sahip olsak da ihtiyaçlarımız ortak olabilir. Bu nedenle birbirimizi anlamaya çalışmak çok önemlidir. Uzlaşma içerisinde bir arada yaşamak için neye ihtiyacımız olduğunu anlamak ve ‘neden’ sorusunu sormak gerekir.”



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Sizce iletişim ile uyumsuzluk çözümü arasında nasıl bir bağlantı vardır?
- ▶ Benzer bir durumda çözüme ulaşmanızda etkili olacak iletişim becerileri neler olabilir?



EK-1

Yönerge-1

Ahmet Bilgin:

Sizin isminiz Ahmet Bilgin. Nadir görülen hastalıkların, özellikle diş rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılan ilaçlarla ilgili faaliyet gösteren uluslararası bir şirket olan ABC ilaç firmasında başkan yardımcısıyız. XYZ bakterisinin neden olduğu yeni bir diş çürüğü rahatsızlığı dünya çapında etkisini göstermeye başladı. Eğer bu hastalık bir yıl içinde durdurulamazsa, dünyadaki herkes dişini kaybedecek. Dişçilerin hepsi sektör dışında kalacak. Diş fırçası firmaları iflas edecek ve binlerce insan işinden olacak. İnsanlar gülüşlerinin çirkin olacağı endişesiyle fotoğraf çektirmekten kaçınacaklar ve bu da sonuçta fotoğrafçılık sektörünün çöküşüne yol açacak.

Sizin firmanız, XYZ bakterileri üzerine bazı araştırmalar yürütmektedir. Son araştırmalarınız sonucu, Afrika'da çok az sayıda bulunan Çizgili Kum Kaplumbağası yumurtalarının sarısından bu hastalığa çare olabilecek bir ilaç üretebileceğinizi keşfettiniz. Bu kaplumbağalar her yıl karaya sadece bir kere yumurtalarını bırakır ve bu yıl 10.000 civarında yumurta bırakacakları tahmin ediliyor. Sizin bu 10.000 yumurtanın hepsine hem de hemen ihtiyacınız var. Eğer gelecek yıla kadar bekleyecek olursanız, dünyadaki bütün insanlar dişsiz kalacaklar.

Çizgili Kum Kaplumbağası yumurtalarının bulunduğu arazinin tamamı dolandırıcı biri olarak bilinen Enzo'ya ait ve yumurtaların hepsi kısa bir süre önce toplanmış durumda. Siz de Enzo'dan yumurtaları satın almak amacıyla pazarlık yapmak üzere Afrika'ya uçuyorsunuz. Şans eseri tam da yanınızda yumurtaları satın almak isteyen başka bir firma olan Kimyasal Firması'nın çalışanlarından Hatice Tamer oturuyor. 10.000 yumurtanın tümüne ihtiyacınız olduğu için Enzo'dan yumurtaları satın almanız gerektiğine Hatice Tamer'i ikna etmek için bu fırsatı kullanmaya karar verdiniz. Fakat Hatice Tamer'in çalıştığı Kimyasal Firması'ndaki insanların kendi yaptıklarından başka hiçbir şeyi önemsemeyen kendini beğenmiş kimseler olduklarını düşünüyorsunuz ve bu durum sizi oldukça endişelendiriyor.

Yönerge-2**Hatice Tamer:**

Sizin adınız Hatice Tamer. 'Kimyasal' adlı firmanız için özel bir görevdesiniz. Tüm dünyayı etkisi altına alan bir kriz insanlığı tehdit etmekte. Mikroskopik boyuttaki güveler müzik videoları için kullanılan özel türdeki yazılımlara saldırmaya başladı. Bu küçük güveler en sağlam, hava geçirmeyen kapların içine bile sızabiliyorlar. Bilim insanları eğer durdurulmazlarsa, dünyadaki tüm müzik videolarının bu tehlikeli ve hızla yayılan küçük yaratıklar tarafından bir yıl içinde yok edileceğini tahmin ediyor.

Kimyasal Firması, Afrika'daki Çizgili Kum Kaplumbağası yumurtalarının kabuklarından yapılan yeni bir madde keşfetti. Bu madde, müzik videolarının kaplamasında kullanılarak güvelere karşı koruma sağlayabilir. Çizgili Kum Kaplumbağaları yılda sadece bir kez yumurtalarını karaya bırakırlar. Sizin güveleri durdurmanız için tek gereken şey bu yıl karaya bırakılan toplam 10.000 yumurtaya sahip olmak. Eğer gelecek yıla kadar bekleyecek olursanız, dünyadaki tüm müzik videoları yok olacak. Bu yılki kaplumbağa yumurtaları kısa süre önce toplandı ve 10.000 yumurtanın hepsi de Afrika'da yaşayan ve dolandırıcı biri olarak bilinen Enzo adlı kişinin sahip olduğu arazinin üzerinde.

Siz toplanan 10.000 yumurtanın hepsini Enzo'dan satın almak üzere Afrika'ya giden bir uçaktasınız. Yanınızdaysa daha önceden adını duyduğunuz ve Çizgili Kum Kaplumbağası yumurtalarıyla ilgilenen başka bir ilaç firması olan ABC İlaç'tan Ahmet Bilgin'in oturduğunu fark ettiniz. Ahmet Bilgin'i bu yıl toplanan yumurtaların hepsini Enzo'dan sizin almanız gerektiğine ikna etmek zorundasınız. Ahmet Bilgin'in firması, ABC İlaç'ın insanlığı umursamayan, sadece parayı düşünen insanlarla dolu olduğunu düşünüyorsunuz ve bu durum sizi oldukça endişelendiriyor.

4. GEL BERABER OYNAYALIM!

40 dk.



Amaç	Öğrencilerin özel gereksinimli bireylerle empati kurmalarını sağlamak
Malzeme	10 sandalye ve bir torba misket

- Öğrencilerden küçükken oynadıkları oyunları düşünmelerini isteyin.
- Öğrencilerin hatırlayıp size söyledikleri oyunları tahtaya yazın.
- Eğer söylenenlerin arasında yoksa, aşağıdaki oyunları tahtadaki oyunlara ekleyin:
 - Sandalye kapmaca
 - Saklambaç
 - Misket
- Öğrencileri 3 gruba ayırın.
- Bu üç oyunu özel gereksinimi olan öğrenciler için uyarlayacaklarını söyleyin ve aşağıdaki yönergeyi verin:

“Kimi oyunları özel gereksinimi olan arkadaşlarımızdan bazılarının oynaması zor olabilir ama bu imkansız değildir. Şimdi sizlerden sandalye kapmaca oyununu işitme engeli olan, saklambaç fiziksel engeli olan, misket oyununu ise görme engeli olan öğrencilerin oynayabilmesi için uyarlamanızı istiyorum. Bu üç oyunu öyle tasarlayın ki özel gereksinimi olan arkadaşlarınız da oynayabilsin. Bunun için 15 dakika süreniz var.”

- Öğrencilere oyunları uyarlamaları için 15 dakika süre verin.
- Oyunlar hazırlandıktan sonra öğrencilerden sunmalarını isteyin.
- İsteyen grupların uyarladıkları oyunları oynamalarına izin verin.

Öğretmene Not



Bu etkinlikte öğrenciler özel gereksinimi olan bireylerle empati kurma fırsatı bulacak ve oyunları uyarlarken kendilerini bu arkadaşlarının yerine koyacaklardır. Etkinliği değerlendirirken empati kurmanın ne kadar önemli olduğunu altını çizip ve küçük farkındalıkların bireylerin hayatında büyük değişiklikleri oluşturduğunu vurgulayın.

- Aşağıdaki değerlendirme soruları ile etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Oyunları tasarlarken ve oynarken neler hissettiniz?
- ▶ Oyunları tasarlarken nasıl bir yöntem izlediniz?
- ▶ Sizde özel gereksinimi olan insanların hayatlarını kolaylaştırmak için başka neler yapılabilir?

5. KROKİDEN BUL, KURTAR!

40 dk.



Amaç	Öğrencilerin acil durumlarda doğru ve güvenli hareket yöntemlerini deneyimleyerek öğrenmesini sağlamak
Malzeme	Okul bahçesinin krokisi ve ampul, yumurta, küçük top, kalem, bardak, ataş vb. nesnelere

- Öğrencilerin, buldukları noktadan bahçeye çıkmalarını sağlayacak bir güzergâh belirleyin.
- Bu güzergâhın krokisini hazırlayın.

Öğretmene Not



Okulunuzdaki "Acil Durum ve Tahliye Planı" tabelasındaki krokiyi kullanabilirsiniz.

- Grup sayısına göre güzergâh üzerinde belirli noktalara yerleştireceğiniz nesnelere hazırlayın.
- Hazırladığınız nesnelere belirlediğiniz noktalara saklayın.

Öğretmene Not



Belirlediğiniz nesnelere, acil durum ve tahliye güzergâhı üzerinde uygun yerlere yerleştirirken, öğrencilerin takılıp düşmesi gibi tehlikeler oluşturmayacak şekilde yerleştirmeye dikkat edin. Bu nesnelere saklarken acil durumda kullanılacak güzergâhtan sapmamaya özen gösterin. Nesnelere sakladığınız yerleri krokide işaretlemeyi unutmayın.

- Nesnelere yerini kroki üzerinde işaretleyin.
- Bahçe içerisinde krokide de bulunan güvenli bir alan oluşturun. Bu alanı da krokide işaretleyin.
- Krokileri çoğaltın.
- Öğrencileri 5'er kişilik gruplara ayırın ve krokileri gruplara dağıtın.
- Öğrencilere krokileri incelemeleri için zaman verin.
- Aşağıdaki yönergeyi verin:

“Şimdi sizlerle eğlenceli bir etkinlik gerçekleştireceğiz. Size verdiğim bu krokide işaretli olan yerler var. O yerlere bazı nesnelere sakladım. Bu nesnelere krokiye göre hareket ederek bulmanızı istiyorum. Nesnelere bulduktan sonra onları zarar görmeden yine krokide işaretli olan güvenli bölgeye getirmenizi isteyeceğim.”

- Tüm bunları yaparken olabildiğince hızlı hareket etmeleri gerektiğini belirtin.
- Bu etkinlik her grup tarafından sırayla gerçekleştirildikten sonra aşağıdaki değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



Öğretmene Not

Değerlendirme sorularına verilen yanıtları tartışırken, acil durumlara 'hazırlıklı olma'nın önemini vurgulayın. Değerlendirme sorularına gelen cevaplar eşliğinde acil durumlarda yapılması gereken eylemelere ilişkin ilgili mevzuat hükümlerine göre bilgi veriniz.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Krokide, güvenli bölgeleri ve nesnelerin gizlendiği alanları bulurken ne tür zorluklar yaşadınız?
- ▶ Nesneleri, belirlenen alana güvenli ve hızlı bir şekilde getirirken ne gibi bir yöntem izlediniz?
- ▶ Nesneleri daha hızlı ve güvenli bir şekilde taşıyabilmek için başka neler yapabildiniz?
- ▶ Acil durumlarda bu talimatlara uymak niçin önemlidir?



Amaç	Öğrencilerin farklı özelliklere sahip kişilerle etkileşim kurmasına destek olmak Öğrencilerin birbirleriyle olan ortak noktalarını keşfetmelerini sağlamak
Malzeme	-

- Öğrencileri ikiye bölün. Herkesin önceden tanıdığı ya da yanında oturan arkadaşıyla bir araya gelmesini önleyecek şekilde bir eşleşme olmasını sağlayın.
- Öğrencilere, bu etkinlikte birbirlerini daha yakından tanımak üzere sohbet edeceklerini söyleyin.
- Sohbet ederken aşağıdaki özelliklerinden bahsetmemeleri gerektiğini söyleyin:
 - nereli oldukları
 - ekonomik durumları
 - yaşları
 - aileleri
- Öğrencilerin bu özellikleri unutmamaları için maddeleri tahtaya not edin.
- Gruplara bir süre (10-15 dakika) tanışıp sohbet etmeleri için zaman tanıyın.
- Ardından ikili gruplara, kendilerini eşlerine nasıl tanıttıklarını ve nasıl bir sohbet gerçekleştirdiklerini sorun.
- Değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



Öğretmene Not

Bu etkinlikle öğrenciler, insanların sosyal kimliklerini belirleyen temel özellikleri ön plana çıkarmadan kendilerini tanıtmış olurlar. Böylece daha çok kendi zevkleri, hobileri, gelecek planları gibi konulara ilişkin konuşma fırsatı bulacaklardır. Bu hem öğrencilerin birbirlerini daha yakından tanımalarını sağlayacak, hem de ortak noktalarını keşfetmelerine olanak sağlayacaktır.

Ayrıca insanların memleketleri, ekonomik durumları gibi özellikler bazen gruplar içerisinde kliklerin oluşmasına neden olmakta ve bu durum farklı özelliklere sahip kişilerle etkileşim kurulmasını engelleyebilmektedir. Değerlendirme sorularını tartışırken bu noktayı da vurgulayın ve bu konudaki önyargıları ele almaya çalışın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Tahtada yazan bu konulardan bahsetmeden kendinizi anlatmak nasıl bir duyguydu?
- ▶ Sizce tahtaya yazılan özellikleri kullanmanız sağlıklı bir iletişim için neden engellendi?
- ▶ Kendinizi tanıtırken, bu özellikleriniz yerine sizinle ilgili hangi bilgileri ön plana çıkarttınız?
- ▶ Diğer insanlarla ilişki geliştirirken başka hangi özellikler bizim ilişki kurmamızı etkiliyor?



Amaç	Öğrencilerin hijyen ve sağlık konularında bilgi sahibi olmasını sağlamak
Malzeme	-

- Bu etkinlik için okul idaresi tarafından okulda ve pansiyonda öğrencilerden sorumlu olan (doktor, hemşire vb.) sağlık personelini okula davet edin.

Öğretmene Not



Okuldan ve pansiyondan sorumlu sağlık personelinin ortaöğretime uyum sürecinde öğrencilerle tanışması önemlidir. Etkinlik sayesinde öğrenciler, hem sağlıkla ilgili konularda bilgilenmiş hem de okulda veya pansiyonda sağlık sorunu yaşadıklarında kiminle görüşeceklerini öğrenmiş olurlar. Eğer okulunuzda sağlık personeli yoksa, en yakın halk sağlığı kurumu ile irtibata geçerek oradan destek alınız.”

- Sağlık personelinde öğrencilere aşağıdaki içeriğe yönelik bir seminer vermesini isteyin.

- Öğrencilere kendilerini tanıtmak
- Sunulan hizmetler ve kurumdan/birimden faydalanma
- Hijyen, beslenme ve ortak alan kullanımında dikkat edilmesi gerekenler
- Okulda ve pansiyonda sağlık ihtiyaçlarının neler olabileceğini tespit etme
- Sağlık ihtiyaçların giderilmesi için yapılması gerekenler
- Aile hekimliğinden faydalanma

- Seminer boyunca, öğrencilerin sorularını ve kaygılarını dile getirmelerine fırsat verin.
- Aşağıdaki değerlendirme soruları ile etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Sağlık personeliyle tanışmak kendinizi nasıl hissettirdi?
- ▶ Bugün öğrendiklerinizden sizin için önemli olanlar nelerdir?

Buz Kırıcılar / Isınma Etkinlikleri

► ISINMA ETKİNLİKLERİ NEDEN ÖNEMLİDİR?

Buz kırıcılar, isminden de anlaşıldığı üzere ortamdaki buzları kıran etkinliklerdir. Genellikle kim-
senin birbirini tanımadığı toplantı ya da eğitimlerin başında katılımcıların rahatlaması ve top-
lantı ya da eğitime kolay bir giriş yapmak için kullanılan etkinliklerdir. Dolayısıyla tüm Tanışma
ve Tanıma Etkinlikleri aynı zamanda birer buz kırıcıdır. Isınma Etkinlikleri ise kısa ve genelde
eğlenceli oyunlardır. Uygun ve doğru bir biçimde uygulandığında hem buz kırıcıların hem de
ısınma etkinliklerinin öğrenciler için pek çok yararı vardır. Bunlar;

- Canlandırır, enerji verir.
- Bedeni ve zihni harekete geçirerek kişileri öğrenmeye hazırlar.
- Grubun kaynaşmasına yardımcı olur.
- Kaygıyı azaltır.
- Konuya odaklanmayı sağlar.
- Yaratıcı düşünmeyi geliştirir.
- Öğrencilerin sınıfla olan bağlarını güçlendirerek motivasyonu artırır.

Bu tip etkinlikler yalnızca Ortaöğretime Uyum Programı için değil, derslere başlamanın ya da
blok derslerin ortasında öğrencileri canlandırmak ve yeniden dikkatleri toplamanın güzel bir
yoludur.

► DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN NOKTALAR

Isınma etkinliğinin en büyük özelliği kısa ve enerjik olmasıdır. Dolayısıyla en fazla 5-10 dakika
sürmelidir. Daha fazla sürdüğünde öğrencilerin sıkılmasına neden olabilir. Buz kırıcılar daha
uzun sürebilir. Her öğrenci bu tip etkinliklerden hoşlanmayabilir ya da katılmak istemeyebilir.
Ancak çoğu öğrenci bu tip etkinlikleri sevecek ve katılacaktır.

Bu etkinlikleri Ortaöğretime Uyum Programı'nızda her günün başlangıcında veya sınıf içerisinde
yapacağınız bir etkinlikten önce kullanabilirsiniz. Bu tip etkinlikler sadece çocuklar için değil

yetişkinler için de yararlıdır. Dolayısıyla okulda yetişkinler için gerçekleştirdiğiniz toplantı ya da eğitimlerde de bu etkinliklerden yararlanmanız önerilir.

Tüm etkinliklerde olduğu gibi buz kırıcı/ ısınma etkinliklerinin işe yaramaları için yönergelerin doğru bir biçimde verilmesi ve sonunda kısa bir değerlendirilme yapılması gerekir.

Bu bölümde yer alan etkinliklere ilişkin genel olarak kazanımlar şunlardır:



KAZANIMLAR

- ➔ Uyum etkinliklerine ve faaliyetlere katılmak için fiziksel ve zihinsel olarak hazır hale gelir.
- ➔ Diğer öğrencilerle iletişime geçer.
- ➔ Grup halinde çalışma becerisi kazanır.



Amaç	Öğrencileri ısındırmak ve sürece hazırlamak Öğrencilerin birbirlerini tanımalarını ve kaynaşmalarını sağlamak
Malzeme	Bir rulo mutfak havlusu

Öğretmene Not



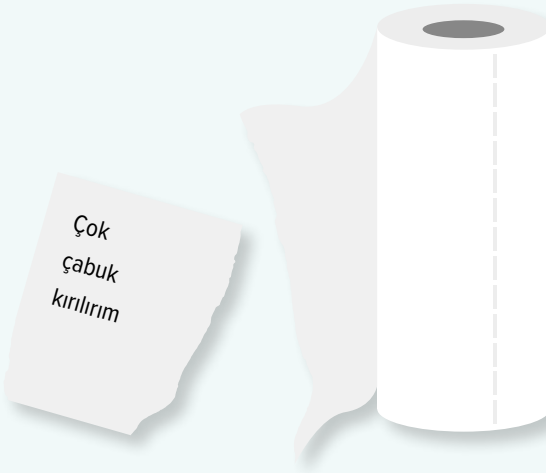
Özellikle okulun açıldığı ilk günlerde öğrencileri biraz daha yakından tanımak için uygundur.

- Mutfak havlusu elden ele dolaştırılarak öğrencilerden rulodan diledikleri kadar parça koparmalarını isteyin. Öğrenciler genellikle bunun ne için olduğunu soracaklardır ancak ne kadar ısrar ederlerse etsinler bunun amacını söylemeyin.
- Herkes rulodan istediği kadar parça aldıktan sonra öğrencilerden ellerindeki her bir parçanın üzerine kendilerine ilişkin bir özellik yazmalarını isteyin. Örneğin bir öğrenci rulodan dört parça koparmışsa kendisine ilişkin dört özellik yazmak zorundadır.
- Bir başka seçenek de her bir parçanın üzerine bu yıl öğrenmek istedikleri bir konuyu yazmaları olabilir.
- Son olarak öğrencilerden kendilerine ilişkin yazdıklarını paylaşmalarını isteyin ve aşağıdaki sorularla etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Size ilginç gelen veya hoşunuza giden paylaşımlar nelerdi?
- ▶ Şu an neler hissediyorsunuz?



2. İSİMLİK

15 - 20 dk.



Amaç	Öğrencileri ısındırmak ve sürece hazırlamak Öğrencilerin birbirlerini tanımalarını sağlamak
Malzeme	A4 kağıtları, toplu iğne ve kalın uçlu kalemler

- Etkinlikten önce A4 kâğıtlarını ikiye bölerek öğrenci sayısı kadar dikdörtgen şeklinde küçük kağıtlar elde edin.
- Her öğrenciye bir parça kâğıt ve toplu iğne verin.
- Öğrencilere kendileri için bir isimlik yapacaklarını söyleyin.
- Kâğıdın tam ortasına büyük harflerle isimlerini yazmalarını isteyin. Daha sonra kâğıdın sol üst köşesine hayalindeki mesleği, sol alt köşesine sevdikleri dersleri, sağ üst köşesine yapmaktan hoşlandıkları etkinlikleri (örneğin, kitap okuma, koşma, yemek yapma gibi), sağ alt köşesine de sevdikleri renkleri yazmalarını isteyin.

Kardeş Sayısı	Hoşlandıkları Etkinlikler
<input type="text"/>	<input type="text"/>
İSİM	
<input type="text"/>	
Sevdikleri Dersler	Sevdikleri Renkler
<input type="text"/>	<input type="text"/>

- Dilerseniz yukarıdaki şekli tahtaya çizebilirsiniz. Sınıfınızın özelliğine göre köşelere yazacaklarına dair yönergeyi değiştirebilirsiniz.
- Herkes tüm bilgileri yazdıktan sonra isimlikleri toplu iğne ile üzerlerine iliştmelerini isteyin.
- Öğrencilerden ayağa kalkmalarını ve birkaç dakika serbestçe sınıfta dolaşmalarını isteyin. Bu arada konuşmadan birbirlerinin isimliklerine bakarak birbirlerinin hangi mesleği istediklerini öğrenmeye çalışacaklardır. Bir süre sonra öğrencileri durdurun ve öğrencilerin ikili-üçlü gruplar halinde olmak istedikleri mesleklere ilişkin sohbet etmelerini isteyin.
- Birkaç dakika sonra öğrencilerden yeniden dolaşmalarını isteyin. Bu kez öğrenciler birbirlerinin en sevdiği dersleri öğrenmeye çalışacaklardır. Birkaç dakika sonra öğrencileri durdurun ve onların bir araya gelerek sevdikleri derslere ilişkin sohbet etmelerini isteyin. Ancak bir önceki gruptan ayrı bir grup oluşturmaları gerektiğini hatırlatın.
- İsimliğin sağ üst ve alt köşesinde yazan maddeler için de aynı uygulamayı yapın.

- Herkesin birbiriyle sohbet ettiğinden emin olun. Gerekirse “Bir kişi aynı kişiyle birden fazla grupta beraber olamaz.” kuralını koyun.
- Farklı yönergeler de seçebilirsiniz. Örneğin, “en sevdiğiniz yemek”, “en sevdiğiniz şarkıcı ya da müzik grubu”, “en sevdiğiniz film” ya da “görmek istediğiniz ülke/şehir” gibi.
- Aşağıdaki değerlendirme soruları ile etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Bugün birbiriniz hakkında neler öğrendiniz?
- ▶ Şu an neler hissediyorsunuz?

3. ALIŞVERİŞ TORBASI

10 dk.



Amaç Öğrencileri ısındırmak ve sürece hazır hale getirmek

Malzeme -

- Öğrencilere bir hafıza oyunu oynayacağınızı söyleyin ve onlardan ayağa kalkarak bir halka oluşturmalarını isteyin.



Öğretmene Not

Bu etkinliği 10-15 kişi ile oynamanız uygun olacaktır. Sayının çok olması durumunda öğrencileri gruplara ayırın ve her grubun ayrı olarak oynamasını sağlayın.

- Yönergeyi verin:

“Bugün sizlerle alışverişe çıkacağız. Alacağımız çok şey var. 0 yüzden her birimiz bir şey almak zorunda. Önce ben başlayacağım ve şöyle diyeceğim: ‘Bugün markete gideceğiz ve yumurta alacağız. Sonra yanımdaki öğrencim diyecek ki ‘Bugün markete gideceğiz yumurta ve süt alacağız’. Bir sonraki öğrencim hem benim, hem arkadaşının hem de kendi alacağını söylemek zorunda. Başlayalım mı?”

- Halkanın sonuna geldiğinde, halkanın sonundan başlayarak veya halkayı karıştırarak oyunu tekrarlayın.
- Oyunu aşağıdaki sorularla bitirin.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Listeyi hatırlamak için ne tür yöntemler kullandınız?
- ▶ Şu an nasıl hissediyorsunuz?

4. KİM HATIRLAYACAK?

10 dk.



Amaç Öğrencileri ısındırmak ve sürece hazır hale getirmek

Malzeme 15-20 tane küçük obje ve bir örtü

- 15-20 tane ataç, taş, kalem, tarak, yaprak, düğme gibi küçük obje bulun.
- Öğrencilere bir hafıza oyunu oynayacağınızı söyleyin.
- Her bir maddeyi birer birer öğrencilere gösterin ve bunların ne olduğunu söylemelerini isteyin.
- Tüm maddeler bitince üzerlerini örtüyle örtün.
- Öğrencilerden gördükleri tüm objeleri yazmalarını isteyin. Bu süreçte birbirleriyle konuşmanın ve birbirinin yazdıklarına bakmanın yasak olduğunu hatırlatın. En çok hatırlayan oyunu kazanır.
- Aşağıdaki değerlendirme soruları ile etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Nesneleri hatırlamak için ne tür yöntemler kullandınız?
- ▶ Şu an nasıl hissediyorsunuz?

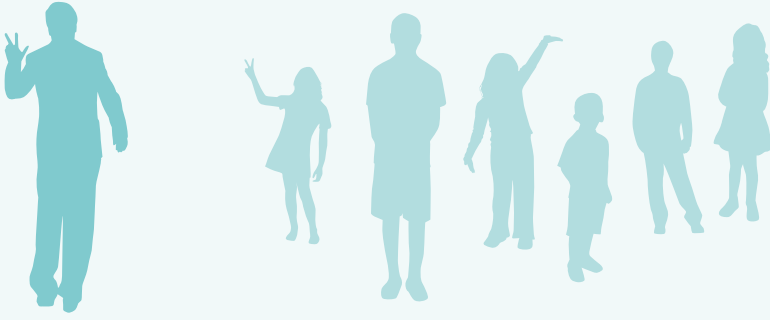


Amaç Öğrencileri ısındırmak ve sürece hazırlamak

Malzeme -

- Öğrencilerin sizi görebileceği bir yerde durun ve bir oyun oynayacağınızı söyleyin.
- Yönergeyi verin:

“Ben bazı hareketler yapacağım. Siz ‘yap’ dediğimi yapacaksınız, ‘yapma’ dediğimi yapmayacaksınız. ‘Yapma’ dediğimi yapan yanar ve oyundan çıkar. Önce bir deneme yapalım. (Üç kere ellerinizi çırparak ‘yap’ deyin. Dördüncü çırpışınızda ‘yapma’ deyin.)”



- Oyun anlaşıldıktan sonra farklı hareketler yapın. Öğrencilerin önceden kendilerini hazırlamaları için ‘yap’ ya da ‘yapma’ yönergelerinin sayısını değiştirin. Örneğin 3 kez ‘yap’ ardından iki kez ‘yapma’ ya da beş kez ‘yap’ bir kez ‘yapma’ gibi.
- Aşağıdaki değerlendirme soruları ile etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Sizce neden şaşırıyoruz? Beynimiz bu sürece nasıl tepki veriyor?
- ▶ Şu an nasıl hissediyorsunuz?



Amaç Öğrencileri ısındırmak ve sürece hazırlamak

Malzeme -

- Ayakta bir halka oluşturun.



Öğretmene Not

Bu etkinliği büyük gruplarla daha eğlenceli bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Halkayı büyük tutmak için 20 kişi üzerinde gruplar oluşturmaya özen gösteriniz.

- Öğrencilere şu yönergeyi verin:

“Önce aramızdan bir ebe seçeceğiz. Ebe olan kişiyi dışarı çıkaracağız. Sonra aramızdan bir lider seçeceğiz. Lider, ebe içeri geldiğinde bir hareket yapacak. Biz de o hareketi tekrarlayacağız. Sonra başka bir hareket yapacak biz yine tekrarlayacağız. Ebe olan hareketi kimin başlattığını bulmak zorunda. Bunun için 3 tahmin hakkı olacak. Kim ebe olmak ister?”

- Ebeyi dışarı çıkartın ve bir lider seçin. Şu açıklamayı yapın:

“(Lidere) Hareketleri ebe fark etmeden değiştirmek zorundasın. O başka bir tarafa baktığında bunu yapabilirsin. (Gruba) Bizim de lidere fark ettirmeden bakmamız lazım ki ebe, çabucak liderimizi bulmasın.”

- Ebeyi içeri alın ve oyuna başlayın. Ebeye lideri bulması için 3 tahmin hakkı olduğunu hatırlatın. Ebe lideri bulursa lider olan kişi ebe olur.
- Oyunu zorlaştırmak için hem yürüyüp hem de hareketleri yapabilirsiniz.
- Aşağıdaki değerlendirme soruları ile etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Lideri bulmak için ne tür yöntemler kullandınız?
- ▶ Şu an nasıl hissediyorsunuz?





Amaç	Öğrencilerin ısınmasını sağlamak ve hazırbulunuşluğunu artırmak Öğrencilerde birlik duygusu oluşmasına destek olmak
Malzeme	Bir adet kağıt ve kalem

- Öğrencilerin birbirlerini görecektir şekilde oturmalarına olanak veren bir sınıf düzeni oluşturun. Bu mümkün değilse, öğrencilerden bir daire oluşturacak şekilde ayakta durmalarını isteyin.
- Onlara birlikte bir hikaye yazacaklarını söyleyin.
- Aşağıdaki yönergeyi verin:

“Şimdi sizlerle bir hikaye yazacağız. İlk önce biriniz bir cümle söyleyerek hikayeyi başlatacak. Sonra yanınızdaki arkadaşınız başka bir cümle ekleyerek hikayeyi devam ettirecek. Bir sonraki arkadaşınız hikayeye ilişkin başka bir cümle söyleyecek. Halkadaki en son arkadaşımız cümlesini söylediğinde hikayemiz tamamlanmış olacak. İstedığınız konuda, istediğiniz bir cümle kurabilirsiniz. İsterseniz, hikayeyi bambaşka bir yöne götürecek bir şey de söyleyebilirsiniz. Ancak kesinlikle hikayenin kurgusundan kopuk bir cümle söylememelisiniz. Ben de bu sırada sizin cümlelerinizi bir kağıda not alacağım. En sonunda nasıl bir hikaye oluşturduğumuzu görmek için okuyacağım.”

- Gönüllü bir öğrenci varsa hikayeyi onun başlatmasına izin verin. Yoksa siz başlatın.
- Hikayenin dairesi oluşturulan öğrenciler arasında sağdan sola ya da soldan sağa sırayla devam ettirilmesi gerektiğini söyleyin.
- Eğer kurgudan kopuk bir cümle söylenirse, kurguyla bağlantılı yeni bir cümle kurulmasını sağlayın.

Öğretmene Not



Bütüncül bir hikaye oluşturabilmek için öğrencilere kendinden önce konuşan arkadaşlarını dikkatle dinlemeleri gerektiğini hatırlatın.

- Son öğrenci cümlesini söyledikten sonra çalışmayı bitirin.
- Hikaye sona erdiğinde not kağıdınızdan hikayeyi tüm öğrencilere okuyun.

Öğretmene Not



Bu etkinliği tercihinize göre ortaklaşa “şiiir” ya da “şarkı” yazma şeklinde de gerçekleştirebilirsiniz.

- Değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Ortak hikayeniz hakkında ne düşünüyorsunuz?
- ▶ Hikayeniz size ilginç geldi mi? Neden?
- ▶ Hikayeyi devam ettirecek cümleyi bulurken zorlandınız mı?
- ▶ Etkinlik sırasında neler hissettiniz?

8. ÜÇ TOP

25 dk.



Amaç	Öğrencilerin ısınmasını sağlamak ve hazırbulunuşluğunu artırmak Öğrencilerin sosyal uyum becerilerinin gelişimine katkıda bulunmak
Malzeme	Öğrencilerin iki eliyle rahatlıkla kavrayabilecekleri büyüklükte 3 adet top (Toplardan biri diğer ikisinden farklı renkte olmalıdır.)

- Öğrencilerden bir daire oluşturacak şekilde ayakta durmalarını isteyin.
- Elinizdeki topları gösterin ve bu toplarla bir oyun oynayacağımızı söyleyin.
- Aşağıdaki yönergeyi verin:

“Şimdi sizinle eğlenceli bir oyun oynayacağız. Elimde gördüğünüz topları birbirimize atacağız. Tek yapmamız gereken şey topları düşürmemek. Topu istediğiniz arkadaşınıza atabilirsiniz. Topu atmak istediğiniz arkadaşınıza karar verince onunla mutlaka göz teması kurun ve topu öyle atın. Oyun boyunca sözlü olarak iletişim kurmak yok. Yani topu atacağınız arkadaşınızın ismini kesinlikle söylemeyin. İletişimi yalnızca göz temasıyla sağlayın! Önce bir top ile başlayacağız. Sonra ben ikinci topu oyuna sokacağım. Aynı şekilde devam edeceğiz. En sonunda üçüncü top da oyuna dahil edilecek. Üç topu da düşürmeden yapılabilen tur sayısı skorumuz olacak. Bunun için üçüncü topun kaç kere el değiştirdiğini sayacağız. Eğer toplardan biri yere düşerse, birinci top ile oyuna yeniden başlayacağız. Anlaştıysak ben birinci top ile başlıyorum!”

- Etkinliğe birinci topu atarak başlayın.
- Üçüncü topun bir süre oyunda kaldığını gördükten sonra etkinliği bitirin.



Öğretmene Not

Etkinliği değerlendirirken uyum içerisinde yaşayabilmek için gerçek yaşamda da bu oyunda olduğu gibi birbirimize dikkat etmemiz ve birbirimizin farkında olmamız gerektiğine vurgu yapınız. Bunun için de birbirlerini tanımanın önemine, grup içinde herkesin hakları ve sorumlulukları olduğuna vurgu yapın.

- Değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Etkinliği uygularken ne hissettiniz?
- ▶ Sizce topları daha uzun süre yere düşürmemek için neler yapmak gerekiyordu?



Amaç	Öğrencilerin ısınmasını sağlamak ve hazırbulunuşluğunu artırmak Öğrencilerin uyumlu hareket etmelerine destek olmak
Malzeme	Yok

- Öğrencileri sınıf mevcuduna göre gruplara ayırın. (Örneğin 30 kişiye 6 kişilik 5 grup yapabilirsiniz.)
- Her gruptaki öğrencilere yan yana gelecek şekilde durmalarını söyleyin.
- Aralarında birer adım olacak şekilde grupları peşi sıra dizin.
- Sessizliği sağlayın ve öğrencilerden konsantre olmalarını isteyin.

Öğretmene Not



Grupların birbirini görmemesi için grupları arkadaki grup öndeki grubun sırtına bakacak şekilde sırayla dizin ve ilk olarak sıranın en arkadaki grubun başlamasını sağlayın.

- Aşağıdaki yönergeyle etkinliği açıklayın:

“Şimdi sizinle zıplayacağız. Bunu yaparken, grupların birbirini dinlemesi ve buna göre hareket etmesi çok önemli. Çünkü gözlerimizi kapatacağız ve bizden önceki grubu göremeyeceğiz.. Sadece dinleyerek, sözsüz bir şekilde etkinliği gerçekleştirmemiz gerekiyor. Bu yüzden konsantre olmaya ihtiyacımız var. Şimdi sıranın sonundaki grup ilk olarak 8 kere zıplayacak ve diğer gruplar bu zıplama seslerini dinleyerek takip edecek. 1.grup bitirdiğinde, 2.gruptakiler 8 kere zıplamaya başlayacak. Ardından 2. grup bitirdiğinde onu aynı şekilde 3. Grup takip edecek. Her grup 8 kere zıplamış olacak. Son grup 8. zıplamayı bitirdikten sonra, ilk grup ikinci adım olan 4 kere zıplamayı gerçekleştirecek. Gruplar bir önceki zıplamada olduğu gibi birbirilerini takip edecek ve birbirleriyle hiç bir şekilde sözlü iletişim kurmayacak. 4 kere zıplama işlemi tamamlandıktan sonra aynı aşamalar sırasıyla 2 ve 1 kere zıplama süreçlerinde de geçerli olacak. Birer kere zıplama sonunda etkinliği sonlandıracağız. Her grubun birbirini dikkatlice dinlemesi ve tüm grupları takip ediyor olması çok önemli. Zira bir grubun başlayabilmesi için diğer tüm grupları dinliyor olması gerekli. Dikkat etmeniz gereken bir diğer husus grup içindeki arkadaşlarınızla aynı anda zıplamanız ve zıplarken tek bir ses çıkarmanız.”

- Hazır olunca sıranın sonundaki gruba başlamasını söyleyin.



Öğretmene Not

Etkinlik, iyi bir dinleyici olmanın önemini vurgularken öğrencilere grup çalışması, birlikte hareket etme, dikkat gibi kavramları uygulatarak öğretmeyi amaçlamaktadır. Etkinliği değerlendirirken, uyumlu hareket edebilmek için kişilerin birbirini dinlemesinin öneminden bahsedin.

- Aşağıdaki değerlendirme soruları ile etkinliği sonlandırın:



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Birlikte zıplamaya çalışmak nasıl bir duyguydu?
- ▶ Sizce herkes doğru ve aynı anda zıpladı mı?
- ▶ Uyum içinde hareket etmenizi kolaylaştıran ya da engelleyen şeyler nelerdi?



Amaç Öğrencilerin ısınmasını sağlamak ve hazırbulunuşluğunu artırmak

Malzeme Öğrencilerin ritim tutmalarını sağlayacak malzemeler: Kalem, kaşık, bardak, su şişesi vb.

- Bir öğrenciden bulunduğu yerde elinde ya da çevresinde bulunan nesnelere ya da sadece vücudunu kullanarak basit bir ritim tutmasını isteyin.
- Sonra her öğrenciden sırayla kendi ritimleriyle gruba katılmasını isteyin.
- Öğrencilere ritimlerini kendilerinden önce ortaya çıkarılan ritimlere göre ayarlamaları gerektiğini söyleyin.
- Tüm öğrencilerin ritimleriyle gruba dahil olmaları için yeterli süre verin..
- Birkaç dakika sonra ritmi sonlandırmalarını isteyin.
- Değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



Öğretmene Not

Etkinliği değerlendirirken, herkesin çıkardığı ses farklı iken bir bütün olarak ortaya çıkan müziğe dikkat çekin. Farklılıkların bir arada olabileceğini vurgulayın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Etkinlik hoşunuza gitti mi? Neden?
- ▶ Kendi ritminize nasıl karar verdiniz?
- ▶ Hep birlikte müzik yapmak kendinizi nasıl hissettirdi?
- ▶ Farklı ritimlerle oluşturduğunuz müzikle ilgili ne düşünüyorsunuz?

Veli Etkinlikleri

Ortaöğretime Uyum Programı sadece öğrenciler için değil veliler için de önemlidir. Çünkü velilerin çocuklarının güvende olduğunu ve iyi eğitim alacaklarını bilmeye ihtiyaçları vardır. Çocukları liseye başlatan velilerin pek çok endişesi olabilir. Onlar çocuklarının:

- Kalabalıklarda kaybolacağı, fark edilmeyeceği,
- Zorbalık davranışlarına maruz kalabileceği,
- Derslerin çok ağır olacağı,
- Çocuklarının karşılaşılabilecekleri zorluklarla baş etmek için çocuklarının yeterince organize olamayacakları,
- Yeni arkadaş edinmede zorlanabilecekleri,
- ‘Kötü arkadaşlar’ edinebilecekleri,
- İlkokulda ya da ortaokulda aldıkları kadar destek alamayacakları ve anlamayacakları,
- Yatılı kalmaya uyum sağlayamayacakları,
- Çocuklarının bir sorun yaşaması halinde kiminle irtibata geçebilecekleri ve nasıl destek alabilecekleri gibi konularda endişe yaşarlar.

Bu nedenle Ortaöğretime Uyum Programı kapsamında veliler için de en az yarım günlük bir etkinlik planı yapmak uygun olacaktır. Veliler için genel olarak yarım gün yeterlidir fakat gerekli görülmesi halinde velileriniz için iki ya da üç yarım günlük planlar da hazırlayabilirsiniz.

Bu bölümde yer alan etkinlikler için velilere yönelik genel kazanımlar aşağıda belirtilmiştir:



KAZANIMLAR

- ⇒ Okulun öğretmenlerini, yöneticilerini ve personelini tanıır.
- ⇒ Okulu, okulun birimlerini ve işlevlerini bilir.
- ⇒ Diğer öğrenci ve velilerle etkileşim kurar.
- ⇒ Okulda gerekli durumlarda kiminle iletişime geçeceğini bilir.
- ⇒ Okulla işbirliği içinde olmanın öğrenci için önemini fark eder.



Amaç	Velilerin tanışmalarını sağlamak Velilerin çocuklarının eğitim sürecine dahil olmalarını desteklemek
Malzeme	Okul Aile Birliği üyeleri için yaka kartları

- Okul Aile Birliği ile gerçekleştirilecek “Hoş Geldiniz!” etkinliğinin yapılacağı gün ve saati velilerinize bildirin. Bunu kendinizin hazırlayacağı ve üzerinde velinin ismi yazan bir davetiyeyle, telefonla, kısa mesajla ya da öğrenciler yoluyla yapabilirsiniz.
- Velileri sıcak bir biçimde karşılayın ve toplantının amacını açıklayın.
- Okul Aile Birliği başkanı ve üyelerinin velilere kendilerini tanıtmalarından sonra birliğin kuruluş amacının ve görevlerinin anlatılmasına geçin. Velilerin birlik genel kurulunun tabii üyeleri olduklarını ve onların da birlik yönetiminde görev alabileceklerini vurgulayın.
- Veliyle işbirliğinin çocuklarının eğitimi açısından ne kadar önemli olduğunu ve bunu nasıl yapabileceklerini açıklayın.
- Daha önce yapılan çalışmalardan ‘iyi örnekleri’ paylaşın.
- Velilerden gelen soru/istekleri yanıtlayın ve mümkünse toplantıyı yiyecek / içecek ikramıyla tamamlayın.

Öğretmene Not



İmkanlarınız ölçüsünde velilere çay, kahve ve atıştırmalık benzeri ikramda bulunmanız velilerin birbirleri ile etkileşime geçmesinde faydalı olacaktır.

- Aşağıdaki değerlendirme soruları ile etkinliği tamamlayın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Bugün bu okul hakkında ve Okul Aile Birliği hakkında yeterli bilgileri edindiniz mi?
- ▶ Okul çalışanları ve diğer velilerle yapacağınız işbirliğini nasıl güçlendirebileceğini düşünüyorsunuz?

2. BEKLENTİLERİMİZ - ENĐİŐELERİMİZ

60 dk.



Amaç	Velilerin okula ve derslere ilişkin beklentilerini ve endişelerini ortaya çıkarmak Endişelere yönelik çözüm önerileri oluşturmak
Malzeme	Tahta, tahta kalemi, 3 farklı renkte yapışkan not kâğıdı (post-it)

- Duvara üzerinde “Beklentiler” ve “Endişeler” yazan iki büyük beyaz kâğıt asın. Her katılımcıya biri sarı, biri yeşil yapışkan not kâğıtları dağıtın ve henüz bunların üzerine bir şey yazmamalarını söyleyin.



Bu etkinliği pansiyonunuzda velilerle bulunduğunuz gün kullanabilirsiniz. Alternatif olarak daha önce belirtilen “Dilek Ağacı” etkinliğini de kullanabilirsiniz.

Beklentilerimiz	Endişelerimiz
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- Velilere Şu açıklamayı yapın:

“Bu oturumda beklentilerimizden ve endişelerimizden bahsedeceğiz. Çocuklarımız yeni bir okula başlıyor. Hem onlar için hem sizler için her Şey yeni. Bugün sizlerin beklentilerini öğrenmek istiyoruz. Çocuklarımızın daha iyi eğitim alabilmeleri için okulumuzdan, yöneticilerimizden, öğretmenlerimizden ve diğer velilerden neler bekliyorsunuz? Şimdi sizlerden elinizdeki sarı kâğıtlara iki tane beklentinizi yazmanızı rica ediyorum. (Katılımcılara beklentilerini yazmaları için bir iki dakika verin.) Bitirenler beklentilerini “Beklentiler” kâğıdına yapıştırebilir.”

- Tüm katılımcılar beklentilerini yazdıktan sonra hızlıca beklentileri okuyun.

Öğretmene Not



Beklentiler ve endişeler karıştırlabilir. Eğer beklenti yerine endişe yazılmışsa bu kâğıdı endişeler bölümüne yapıştırebilirsiniz.

○ Velilere şu açıklamayı yapın:

“Çocuklarımız yeni bir okula başladığında beklentilerimiz gibi bazı endişelerimiz de olabilir. Şimdi lütfen elinizdeki yeşil kâğıtlara en önemli endişenizi yazar mısınız? (Katılımcılara endişelerini yazmak için kısa bir süre verin.) Bitirenler endişelerini “Endişeler” kâğıdına yapıştırabilir. Peki, bu endişelere kimin çözüm bulmasını istiyorsunuz? (Yanıtları alın.) Endişelerimizi giderecek çözümleri nasıl üretebileceğimizi düşünmemiz gerekiyor.

○ Velilerin sırayla gelip endişeleri yazdıkları yapışkanlı notlardan her hangi birisini almalarını isteyin:

“Şimdi lütfen sırayla endişelerimizi yapıştırdığımız kâğıdın önüne gelir misiniz? Buradan herkesin başka birinin yazdığı endişe kâğıdını almasını istiyorum. Lütfen kendi yazdığınız kâğıdı almamaya özen gösterin.”

○ Bu arada siz de velilere pembe yapışkan not kâğıtlarını dağıtın ve şu yönergeyi verin:

“Şimdi lütfen önce elinizdeki kâğıtta yazan endişeyi okuyun. Orada yazan endişeye ne tür bir çözüm önerebilirsiniz? Çözüm önerinizi dağıttığım pembe kâğıtlara yazmanızı istiyorum. (Velilere çözüm önerilerini yazmaları için kısa bir süre verin.)”

○ Velilerden yazdıklarını okumalarını isteyin:

“Şimdi herkesten sırayla kâğıtta yazan endişeyi ve kendi çözüm önerisini okumasını istiyorum.”

○ Velilerden endişe ve çözüm önerileri not kâğıtlarını tekrar ‘Endişe’ kâğıdına yapıştırmalarını isteyin. Aşağıdaki açıklamayla değerlendirmelerinizi velilerle paylaşın:

“Gördüğümüz gibi endişelerimiz benziyor ve bizler bu endişelerimizi nelerin giderebileceğini aslında biliyoruz. Bizler sizlerin beklenti ve endişelerini bir rapor halinde toplayacağız ve bu raporu okul yönetimine aktaracağız. Endişelerinizi ve beklentilerinizi bizimle paylaştığınız için teşekkür ederiz.”

Öğretmene Not



Okuma yazma bilmeyen veliler çoksa velilerin beklenti ve endişelerini sözlü alıp tahtaya yazabilir; yine sözlü olarak çözüm önerilerini alabilirsiniz.

○ Aşağıdaki değerlendirme soruları ile etkinliği tamamlayın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Sizin ve diğer velilerin beklentileri ve endişeleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
- ▶ Sizin burada belirtilen endişe/beklentilere yönelik farklı önerileriniz var mı?



Amaç	Tanışmak, kaynaşmak okulun ilk gününe ilişkin duygu paylaşımında bulunmak, empati geliştirmek
Malzeme	-

- Sınıfta veli ve öğrenciler birlikte toplanır.
- Gerekirse kısa bir açıklama yapıldıktan sonra buz kırıcı etkinlikler uygulanabilir.
- Öğrencilerden beklemesini isteyin ve aşağıdaki yönergeyi velilere açıklayın:

“Şimdi sizden arkanıza yaslanmanızı ve gözlerinizi kapatmanızı istiyorum. Geçmişe ya da geleceğe gidebileceğiniz bir zaman makinasının olduğunu hayal edin. Şimdi bu makinayı kullanarak zamanı geri doğru sarın ve okula başladığınız ilk güne gidin. O gün neler yaşadığınızı ve neler hissettiğinizi zihninizde canlandırmaya çalışın. (Bir müddet sonra) Hazır olduğunuzda gözlerinizi açabilirsiniz.”

- Velilerden okulun ilk günlerinde kendi yaşadıkları ve çocuklarının yaşadıklarına ilişkin gözlem ve değerlendirmelerini paylaşmalarını isteyin.



Öğretmene Not

Veliler yoğun duygusal paylaşımlarda bulunabilirler. Bu durumda bunları geçiştirmeden ancak derinlemesine de ele almadan yanıtlayın. Örneğin; “Okuldaki ilk günler sizin için oldukça zor geçmiş. Çok zorlanmışsınız. Bu durumun üstesinden gelmek için neler yaptınız?”

- Daha sonra öğrencilere şu yönergeyi verin.

“Şimdi sizden arkanıza yaslanmanızı ve gözlerinizi kapatmanızı istiyorum. Sizi zamanda geçmişe veya geleceğe götürebilen bir zaman makinası olduğunu hayal edin. Şimdi bu makinayı kullanarak zamanı ileri doğru sarın ve gelecekte sahip olacağınız çocuğunuzun okula başladığı ilk güne gidin. O gün onun neler yaşadığını ve neler hissettiğini düşünün. Ona neler söylemek istersiniz? (Bir müddet sonra) Hazır olduğunuzda gözlerinizi açabilirsiniz.”

- Öğrencilerin paylaşımlarının ardından değerlendirme sorularıyla etkinliği sonlandırın.



DEĞERLENDİRME SORULARI

- ▶ Sizin yaşadıklarınız ile çocuklarınızın/velilerinizin yaşadıkları ne ölçüde benzetmektedir?
- ▶ Ortaöğretime Uyum Programı'nda katıldığınız etkinlikler okuldaki ilk günlerinizi nasıl geçirmenizi sağlıyor?

Ek

ÖZEL GEREKSİNİM DUYAN ÖĞRENCİLERE GÖRE YAPILABİLECEK DÜZENLEMELER

Öneriler Listesi

Sınıfınızda özel gereksinimleri olan öğrencilerin bulunması durumunda öncelikle okulunuzdaki rehberlik öğretmeninden destek ve yardım istemeniz önerilir. Aşağıda gerekmesi halinde bazı etkinliklerde yapılacak düzenlemelere yönelik öneriler yer almaktadır.

1. Sınıfta görme engelli bir öğrenciniz varsa etkinlikleri öğrenciye göre düzenlerken faydalana-
cağınız yöntemler;
 - sesli betimleme kullanmayı,
 - kabartma yazı desteği almayı (Braille Alfabesi),
 - sözlü olarak ifade etmeyi,
 - öğrencinin not tutması için ses kaydı alabilmeyi,
 - dokunarak kavrayabilmesini sağlamayı içerebilir.

Görme engelli öğrencilerin hafızaları genelde güçlü olmakla birlikte etkinlikteki önemli yer-
leri iki kere vurgulamak etkinliğin pekiştirilmesini sağlayacaktır. Etkinlik hareket içeriyorsa,
hareket ortamının güvenli olabilmesi için ortama halat, zil, baston gibi materyaller ekleyin.
Öğrenci destek istemeden hareket etmeyin, ona zaman tanıyın ve onun adına karar ver-
meyin. Desteğe ihtiyaç duyduğunda sınıftan veya sizden yardım alabileceğini dile getirin
ve bekleyin.

2. İşitme engelli bir öğrenciniz varsa etkinlikleri öğrenciye göre düzenlerken kullanacağınız
yöntemler;
 - işaret dili kullanma,
 - jest ve mimiklerden destek alma,
 - yazı yazarak anlaşma sağlama,
 - ortak bir dil veya işaret grubu belirlemeyi kapsayabilir.

Bu yöntemleri uygularken göz önünde bulundurmanız gereken bazı hususlar olabilir. Ör-
neğin alkışlarken yaparken sessiz alkış yöntemi kullanmayı (herkesin ellerini kaldırıp tit-
reterek el sallaması), müzik içeren etkinliklerde ses yerine başka bir uyaran kullanmayı
(örneğin; omzuna dokunma) tercih edebilirsiniz. Bu tür yöntemleri öğrencinizle birlikte
belirlemeye özen gösterin.

3. Fiziksel engelli bir öğrenciniz varsa etkinliklerde var olan fiziksel hareketleri öğrencilerin
kısıtlı oldukları durumlardan farklı olarak şekillendirin. (Örneğin koşmak veya zıplamak
yerine el veya alkış yöntemi kullanmak vb.) Etkinlikleri dönüştürmekte zorlandığınız du-
rumlarda öğrencinin bedenini kullanabileceği etkinliklerdeki olası kısıtlamaları, mekândan
kaynaklı kısıtlamalarda izleyeceğiniz yöntemlerle giderebilirsiniz. Örneğin sınıf veya pansi-

yon öğrencilerin geniş alan gerektiren etkinlikler yapmalarına elverişli değilse öğrencilerin etkinliği sıralarında oturarak uygulayabilecekleri bir yöntem belirlemeye çalışın.

4. Dikkat eksikliği olan bir öğrenciniz varsa aşağıda sıralanan yöntemler ile öğrencinize bu konuda yardımcı olabilirsiniz:
 - Öğrencilerin önemli yerlerin altını renkli kalemle çizmesini sağlayın.
 - Öğrencilerin yönergeleri unutmamaları için yönergeleri tahtaya yazın veya öğrencilere yazılı olarak verin.
 - Etkinliğin bazı yönergelerini somutlaştırmakta zorlanabilecekleri için öğrencilere taslak veya şablon verin.
 - Verdiğiniz çalışma kâğıtlarının tek bir hedefi olmasına özen gösterin. Birden fazla adım içeriyorsa, kâğıdı sadeleştirin veya katlayın. Örneğin; bir sayfada iki tablo varsa, bu tabloların farklı kâğıtlarda yer almasını sağlayın. Mümkün değilse, kâğıdı ikiye katlayarak tabloları birbirinden ayırın. Öğrencinin tek bir tabloya odaklanmasını sağlayın.
 - Anahtar kavramları tahtaya yazın. Bilinmeyen kelimeler varsa, bunları eklemeyi unutmayın.
 - Etkinlik sonunda etkinliği özetlemeyi unutmayın.
 - Zaman yönetiminde sorun yaşamaması için öğrenciye zamanı sık sık bildirin. Gerekirse bir zamanlayıcı veya saat kullanın.
 - Soyut olabilecek kavramları netleştirin. Örneğin; özellik, ön yargı, vb. kavramları açıklayın veya örneklandırın.
 - Tahmin etmelerini veya düşünmelerini söylediğinizde not almalarını hatırlatın.
 - Etkinlik sırasında sembol kullanırsanız, açıklamalarını yanına ekleyin.
 - Tahtada okuduğunuz her kelimeyi veya ifadeyi parmağınız ile göstererek ilerleyin.
 - Çok sayıda malzeme varsa öğrencinin dikkatini dağıtmasına engel olmak amacıyla sayıyı azaltın. Gerekirse, malzemeleri öğrenciye teker teker iletin.
 - Büyük bir kâğıtla çalışmak öğrencilerde stres yaratabilir. Bu yüzden, çalışma yapacakları alanları sınırlandırın. Örneğin bir kare çizerek kullanacağı alanı belirleyin.
5. Okuma ve yazma güçlüğü yaşayan bir öğrenciniz varsa, etkinlikleri öğrenciye göre düzenlerken kullanacağınız yöntemler;
 - etkinlik yönergelerini iki kez sesli olarak aktarmak,
 - okumakta zorlandığı yerlerde öğrenci isterse okumasına destek olmak veya okumak,
 - yazmakta zorlandığı yerlerde öğrenci isterse yazmasına destek olmak veya yazmak,
 - yazı yazmak yerine resim çizmesini sağlamak,
 - not almak yerine ses kaydı alabileceğini söylemek,
 - yazılı belge teslim etmek yerine video kaydı hazırlamak,
 - öğrencinin sözel ifade edebilmesine olanak tanımak (Dilerseniz sözel ifadeleri siz not alabilirsiniz.) şeklinde sıralanabilir.
6. Disleksi sorunu yaşayan bir öğrenciniz varsa, etkinlikleri öğrenciye göre düzenlerken aşağıda belirtilen hususları etkinliklerin içeriklerine göre uygulamaya özen gösterin.

- Öğrencilere önemli yerlerin altına renkli kalemle çizerek yönergeleri yazılı olarak verin.
- Unutmalarını önlemek için yönergeleri tahtaya yazın veya yönergeleri öğrencilere yazılı olarak verin.
- Disleksi sorunu olan öğrenciler; ileri-geri, sol-sağ, ön-arka gibi kavramlarda sorun yaşayabilirler. Resim çizerken kâğıdın en üstünde, bu tarz kavramları açıklamalarıyla birlikte gösteren sembollerin bulunduğu bir bölüm hazırlayın. Sol için sol ok; sağ için sağ ok koyup açıklama yazın.
- Etkinliğin bazı yönergelerini somutlaştırmakta zorlanabilecekleri için öğrencilere taslak veya şablon verin.
- Anahtar kavramları tahtaya yazın. Bilinmeyen kelimeler varsa bunları da eklemeyi unutmayın.
- Etkinlik sonunda etkinliği özetlemeyi unutmayın.
- Soyut olabilecek kavramları netleştirin. Örneğin; özellik, ön yargı, vb. kavramları açıklayın veya örnekleyin.
- Tahmin etmelerini veya düşüncelerini söylediğinizde öğrencilere not almalarını hatırlatın.
- Jest ve mimikleri yorumlamakta zorlandıklarını unutmayın.
- Etkinlik sırasında sembol kullanırsanız, açıklamalarını yanına ekleyin.

